

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: VÉSZI JÓZSEF.
Felolós szerkesztő: BRAUN SÁNDOR.
Könyvtárosa: A SZERKESZTŐSÉG.

Égész évre 14 frt, 1/2 évre 7 frt, 1/4 évre 3 frt 50 kr.,
egy hónapra 1 frt 20 kr.
Egyes szám Budapesten 4 kr., vidéken 5 kr.

A kolozsvári beszéd.

Budapest, március 27.

(S.) Azzal a keresetlen egyszerűséggel, amely Hegedűs Sándor egyéniségét annyira jellemzi, de egyuttal plasztikus határozottsággal szólalt meg Magyarország új kormányzati iránya a kereskedelemügyi miniszter beszédében, amelyvel birtokába vette a kolozsvári mandátumot. Abban a beszédben csak a hangnak kordialis közvetlensége volt az, ami a kolozsváriaknak szólt: maga a beszéd országos jelentőségű politikai enunciació, amelynek súlyát nemcsak Hegedűs Sándor egyénisége, állása, nemcsak a beszédnek jelentős tartalma adja meg, hanem az a nyomaték is, amelyvel kiemelte, hogy az egész kormány nevében szól. Mikor a kabinet tagjainak az általános politikai irányzat dolgában való szolidaritása nyilvánvaló és magától érthető, akkor a miniszter beszédének minden bizonyonyal különösebb akcentust ad az a kijelentés, hogy amit mond, azt a kormány nevében mondja.

Egészen rövid beszéd volt, az aktuális politika egyes kérdéseit nem is érintette; csupán a kabinet politikájának általános irányelveit tárta fel. És még sem parafrázisa volt csupán a miniszterelnök székfoglaló beszédének, hanem szerencsés kiegészítése. A Széll-kabinet egyik tagja, a béke és munka kabinetjének az a tagja, akinek politikai egyénisége a béke és munka gondolatának megtestesítője volt, még mielőtt helyet foglalt a kormányban, elment választói közé és képviselői minőségében hirdette az ország választóközönségének azt az új szellemet, amely Széll Kálmánnal és kormányával megbonosodott az ország ügyeinek vezetésében. Minő merőben új, minő szokatlan ez a

szellem Magyarország újabb alkotmányosságának történetében! Van abban valami igazság, amit Hegedűs mondott, hogy az embereket megdöbbeníti és szokatlan érzéssel tölti el ez a hirtelen, gyökeres változás. Mikor egy kormány programjának sarkalatos részéül állítja be azt a törekvést, hogy a béke és munka korszakát alkossa meg közvetlenül azután, hogy a szenvedélyek elfajulása, a politikai gyűlölködésnek mindent lerombolással fenyegető féktelensége minden alkotmányos munkát lehetetlenné tett. Megpróbáljuk, azt mondja Hegedűs Sándor, hogy Magyarországon hogy lehet politikát szenvedélyesség nélkül kezelni. Ennek a próbának módszeréül is, céljául is a békés munkát jelöli meg. Dolgozni akar, hogy leszerelje a szenvedélyeket, és békességet, szenvedély nélkül való politikát akar csinálni, hogy dolgozni lehessen. Ehhez a törekvéséhez nem kér egyebet a pártoktól, csak türelmet és várakozást. Időre van szüksége, hogy törekvéseinek erejét megmutathassa; időre, amelyet hasznosan gyümölcsöztesen, alkotó munkával, „tettel és alázattal az ország érdekében.” Ez az erő és eltökéltség önérzete hivalkodás nélkül; ez a békeapostol szava, akimunkászubbonyban hirdeti az ígét; akinek vértje ez a zubbony, amelyben a harcoló gyűlölet ellen indul irtó háborúra.

Ehhez a békés hadjáratához táborba szölit minden munkás kezét, minden tehetséget, minden szabad véleményt. Minden szabad véleményt. A tehetségek szabad érvényesülésének, a vélemények becsületes, korlátlan nyilvánulásának elvét hirdeti a kolozsvári beszéd. Hallja meg az egész ország, mit akar a Széll-kabinet? Azt akarja, hogy minden tehetség megtalálja a maga helyét, minden vélemény szabadon érvényesülhessen;

ne nyűgözze le az elméket a szolgálai pártfegyelem, ne fojtsa el a tehetségeket semmifele exkluzivitás; szűnjék meg a klikkmonopólium. Pokolba a pártklub terrorizmusával, a hivatalos tekintély mindenhatóságával, a hatalom előtt való gépies meghunyászkodással. A pártembernek nem kötelessége többé a napimádás; a bársonyszékekben nem ülnek többé bálványok; a pártvezéri csálhatatlanság dogmája sutba kerül és elfoglalta helyét „a különböző véleményeknek is az a kiegyenlítése, amely nélkül hasznos munka nem lehetséges.”

Aki ezt hirdeti, az nem valamely nyugtalan vérű lázadó, nem frondör, aki a hatalom ellen áskálódik; hanem a hatalomnak egyik részese, a kormány egyik tagja, aki nyomatékkal emeli ki, hogy társai nevében is beszél.

Ezt a férfias, bátor és bölcs szózatot hallja meg az ország közvéleménye és hallja meg legelső sorban a szabadelvűpárt. Vegye tudomásul a többség, hogy nem az többé, ami négy esztendőn keresztül volt; nem lelketlen instrumentuma többé, hanem munkatársa és ellenőre a kormányhatalomnak. Az a rendszer, amely kiölte a lelket a parlament uralkodó pártjából, amely a törvényhozó testületet a végrehajtó hatalom engedelmes eszközévé akarta tenni, végképpen detroniáltatott. Az a kormányzati szellem, amely a parlamentáris alkotmányosság meghamisításában, a parlament lealacsonyításában látta életfenntartóját, kimult immár örökre. Az új rendszernek első dolga volt visszahelyezni régi jogaiba az eleven, igazi parlamentárizmust, szóhoz juttatni a tehetséget, munkás részt adni az ügyek vezetésében a szabad véleménynek; helyreállítani az alkotmányos faktoroknak természetes egyensúlyát.

T A R C A.

Nehéz percek.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Írta: Pekár Gyula.

A légyott.

I.

... Balzsamos nyári éjszaka volt. Ott ülünk a Hétel de Paris kertjének az egyik lugasában: mögöttünk elfeketült már a piei park s aludt a nagy szálló, de előttünk csak akkor ébredt fel bűnös boulevard-életére az éjjeli Trouville. Az ezernyi, színes villanylámpa s a transzparentek lázasan izzottak a sötétben, — a nyári színházból ernyesztően hallatszott át a cinikus kuplék ledér, de mégis nyugtalanító muzsikája s a függökert alatti sétány aszfaltjáról izgatón hangzott fel a kalandos asszonyok fojtott sikolya, éjjeli kacaja... A szomszédban világított a kasszinó. Mint egy babiloni tűzvész kéjéktől mámoros fénye hatott el hozzánk a káprázata. Volt ebben a káprázatban minden: roulette-szenvedély és cocotte-mosoly, — selyemsuhogás és csábító asszonyi illat, — aranycsengés és léha nevetés, villanyfény és kihívó szemek pillantása... minden, ami a velőt sorvasztja s az örültek háza felé sodor... s mind e muló emberi balgaságra felségesen borult rá a júliusi ég ibolyakék sötét boltja a maga szerényebb, de örökkéjű mécsesével, a sziporkázó csillagokkal. S mind e szerelmes zsongás közepette, mint valami fenséges híselet, morajlott örökmorajával odalent a beláthatatlanul komor tenger... Véletlenül úgy történt, hogy a párisiasan vig beszélgetés alatt egy-egyzerre mindannyian a tengerre pillantottunk. El-

hallgattunk, mert a tekete habok felől szálló hűvös szellő komolyabb gondolatokká hűtötte le a vidor ötleteinket.

Heten ültünk ott együtt a lugasban: három elegáns nagyvilági dáma és mi négyen férfiak. De mintha mi többi hatan nem is számítottunk volna, mintha hatalmas egyéniségével csak az az egy ember lett volna ott jelen: örökké új érdeklődéssel mindannyian csak azt a hetedik embert néztük, csak ő rá figyeltünk. A hereg volt — tán a legesudálatosabb ember, a legfelsőbb gávról, akit valaha láttam életemben.

Ha eszembe jut, még most is elfog az a megdöbbenésszerű bálmat, amelyet akkor éreztem, mikor először megláttam egy párisi szalonban. Ahogy a szép asszonyok közt megpillantottam azt a gárdista sugárságu hatalmas alakot, egy percre igazán nem tudtam: egy csupán puderezett hajú és bajuszu fiatalembert, vagy egy valóságosan vén grandseigneur látok-e magam előtt... Haja galambfehér volt, de nem hiányzott abból a hullámos sörényből egy szál sem, — angolosan oldalt vala elválasztva s valami fiatalos gyöngésséggel hajolt olymposi homloka felé. Fehér volt nemesen ivelt szemöldöke és gavaléros kis bajusza is, de ebben a fehér keretben érintetlenül ifju és derűs maradt maga az antikzabásuan tökéletes arc. Hogy is mondjam? Egy ősz Alki-biadesz volt az, egy fehér, de férfiasabb Antinouz... Szinte hihetetlen; nem volt ránc az arcán, sima volt az egészen és friss pírrel pihegett még rajta az első ifjuság hamva. Az, amin a faj nemessége legjobban kitetszik: nyaka lepett meg legjobban. Mint egy büszke dává, olyan fejedelmi fensőbbéggel pihent az széles vállai közt. Fialatosan könnyed volt minden mozdulata, de az igazi fiatalág azért sárgásfekete nagy szemében honolt. Csudálatos ígéző tűz égett ezekben a szemekben. Ha ezek még nem árulták volna el benne a legelső hírvő nőhódítót, úgy végérvényesen elárulta ennek titkát kissé erős álla és

szinte nőiesen finom és kecses szája, amelyet az ő híressé vált, kiösmérhetetlenül kétes mosolya sohse hagyott el... Hogy elegáns volt-e? Egyszerűen mesés volt az az előkelő elegancia, ami egész lényén előmlött. Nem volt az mesterkelt, vagy tudatos: rongyokban is épp olyan előkelő lett volna ő. A született grandseigneurnek s a született nőhódítónak az a nemesen állati bája áradt elő egész formájából, amit se megszerezni, se megtanulni nem lehet s ami mindenekfelett nincs korhoz kötve, mert hisz az igazi nőhódító az marad nyolevanéves korában is. Heregei családjának a legtökéletesebb race-tipusa volt ő. Kihaló faj, mint valami ritka emberi aloo-virág, ezer év után benne hajtotta ki utolsó és legszebb virágát... Neki már nem volt gyermeke, hogy is lehetett volna? Az ő fiának már istennek kellett volna lennie. A természetnek meg kell állania valahol... Vajjon hány éves lehetett? Egy dáma azt sugta a fülembre, hogy közel van már a hatvanhoz...

Ő maga sohse beszélt a koráról, még csak nem is viccelt az őregsége felett: fejedelmi erejének tudatában egészen természetesnek vette, hogy most is csak úgy hódítson, mint negyven évvel ezelőtt. A merre hatalmas megjelenésében, mint a szerelemnek, a csábításnak a tulajdon királya elhaladt: álmélkodva néztek utána az emberek... Legendává váltak már az ő második császárságbeli kalandjai, s százzalra sutogták és kommentálták hódításait körülötte. És ami szinte hihetetlenül hangzik: donjuáni ereje most őregségében a legkevésbé sem csökkent. Ha ő maga talán nem hatott már személyével annyira, mint harminc évvel ezelőtt, annál jobban hatott a nagy nőhódító másik titkos hatalmával, tudniillik előbbi sikereinek óriási szuggesztív erejével. Ha a férfiak is bűnösen vonzzák a sokat szeretett és ünnepelet nagy hetairák: a nőket még veszedelmesebben érdeklik azok a férfiak, akiket sokan szerettek s akik miatt

A hatalom polcáról halljuk hirdetni az egészséges parlamentarizmusnak alapvető törvényeit. A hatalom teszi meg a kezdeményezést arra, hogy megszűnjék a hatalom kizárólagossága és helyreálljon az erőnek az a megosztása, amelyet az alkotmányos élet helyes processzusa megkövetel. Komoly biztatás ez, de egyúttal komoly figyelmeztetés is. A parlamenti többségen most a sor, hogy megmutassa, hogy van még ereje, élni a munka jogával és teljesíteni a munka kötelességét; hogy csak megszibbasztották, de bénává nem tették karját a bilincsek, amelyek négy esztendő megalázó rabság után, ime, lepattantak róla. Erős a reményünk, hogy ezt a várakozást a többség teljesíteni fogja. Máris jelentékeny eredmények tanítottak hinniünk a regeneráló képességében annak az erőnek, annak a lendületnek és igazságnak, amely a Széll-kabinet erkölcsi és szellemi tartalmát megadja, s amely olyan nemesen nyilatkozott meg Hegedűs Sándor kolozsvári beszédében.

BELFÖLD.

A bécsi tanácsokozások. Félhivatalos jelentés szerint gróf Széchenyi Manó, a király személye körüli miniszter, tegnap este Bécsbe érkezett és külön kihallgatáson volt a királynál. Vele érkezett báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter is. Ma délután aztán Bécsben volt már Széll Kálmán miniszterelnök is, aki a délutáni folyamán hosszabban tanácskozott miniszter társaival. Holnap a király külön kihallgatáson fogadja a miniszterelnököt. Széll Kálmán ma két óra hosszát tartó látogatást tett gróf Thun osztrák miniszterelnökknél.

Az állami iparfejlesztés. A bécsi félhivatalos Poll. Corr. Hegedűs Sándor kereskedelmi miniszter programbeszédéről ezt írja egyebek között:

Rendkívüli jelentősége van az iparfejlesztésről szóló törvényre vonatkozó fejtegetésnek, amely törvénynek a megújítását jelezte a miniszter. Hegedűs Sándor azonban óva intett minden illuziótól, a midőn konstataulta, hogy 1890. óta az állami kedvezmények mellett is csak kilencvenhét gyár létesült, a minthogy egyáltalán minden ilyen államilag támogatott ipari akció természetesen szűkebb határok között mozog és nem versenyezhet az önérejből keletkezett, organikus fejlődéssel. A kereskedelmi miniszter megjegyyezte, melyet ama törvényhozói intézkedésnek nem igen jelentékeny eredményére vonatkozólag tett, egyszerűsége komoly figyelmeztetés azoknak az

osztrák iparos köröknek, amelyek ezt az akciót nagyon elfogultán itélték meg és azt hitték, hogy végzetes következményei lesznek az osztrák iparra nézve, sőt a tulzásban annyira menek, hogy ezt az akciót egyenesen a vámszerződés megsértésének tüntették föl.

A vidék üdvözlote. Borsodvármegye mai rendkívüli közgyűlése lelkes egyhangúsággal üdvözölte Széll Kálmánt és kabinetjét. Az erre vonatkozó indítványt Melcer Gyula volt alispán tettemeg. A függetlenségi párt elnöke Bizony Ákos fenntartotta ugyan politikai álláspontját, de, mint mondta, ő is örvend politikai átalakulásnak. A szabadelvű párt elnöke, Lichtenstein József, kiemelte a fuzió várható eredményeit és a multakérekrimináló Melcer Gyulának azt válaszolta, hogy ha most már Melcer ismét az aktív politika terére lép, be fogja látni, hogy sokban egyoldaluan ítél. Tarnay Lajos alispán is csinos beszédében méltatta a jobbra fordult politikai helyzetet. — Sárosvármegye közgyűlése is bizalmat szavazott ma a Széll-kabinetnek. Szinnyei-Merse főispán nagyhatású beszédében magasztalta Széll Kálmán multját és államférfiúi képességeit, majd a fuzió áldásos következményeit hangoztatta. A közgyűlés Perczel Dezső volt belügyminiszterhez köszönő iratot intéz.

Láng Lajos beszámolója.

Budapest, március 27.

A képviselőház volt alelnöke s Nagybánya város kitünő képviselője vasárnap tartotta beszámolóját. A rokonszenvek az a megnövekedése, mely a disszidensek kivonulása idején Láng Lajos iránt is megmutakozott, most a választókörök majdnem teljes tábortalpra állította a fogadtatáskor s Láng Lajos igazán a legnagyobb ünneplés közben számolhatott be választóinak. Az a szép beszéd, melynek során éppen az új korszak jelentőségét s a jövő munkásság eredményes kitartását vizsgálta, még fokozta a hallgatóság rokonszenvét s hatalmas élénkezés zuzogott fel, amikor a város képviselője azt az erős hitét hangszólta, hogy az új kormányelnök a csön-des és kitartó, odaadó és jutalmazó, hasznos és sikereiben gazdag munkásság korszakát inaurálta.

Nagybánya, március 27.

Szombaton délután érkezett Láng Lajos, kerületünk országgyűlési képviselője körünkbe, hogy elmondja beszámolóját. Láng bevonulása valóságos diadalmat volt. Szinér-Váralján Papolczay Béla üdvözölte Lángot s háznál fényes villásreggeli volt, délután pedig nagy bankett a Korona szállóban, hol Láng Lajos pohárköszöntő keretében mondta el beszámolóját, nagy tetszést és kitörő lelkesedést kelte. Délután a nagybányai küldöttség és Nagy László alispán kíséretében kocsin bevonult Nagybányára. A bányász-zenekar hangjai mellett nagy csoportokban

tömörülve várta a nép szeretett képviselőjét és lelkesedéssel fogadta.

Vasárnap délelőtt Turmann Olivér polgármester házából, hol Láng szállva volt, egy küldöttség vitte a nagy fogadó dísztermébe s ott mondotta el beszámolóját. A tágas terem zsufolóság megtelt s a közönség gyakran megszakította a beszédet a tetszés és élénkezés kitöréseivel.

A küszönet szavaival kezdte Láng Lajos beszámolóját s aztán így folytatta: Midőn a mult év decemberében néhány, aránylag kevés politikai barátommal azt az álláspontot foglaltuk el, hogy a magyar parlamentarizmust végveszélylyel fenyegető küzdelemből a szerencsés kibontakozás nem a harc élesítése, hanem csak a kölcsönös megbecsülés és áldozatkészség útján lehetséges, politikai életem ezen legvalóságosabb órájában, választó kerületem főhelyeiről, Sárvár-Váraljáról és Nagybányáról nemcsak régi politikai barátaim, de olyanok is, akiknek bizalmát kezdetben nem sikerült megnyernem, a bizalmam és politikai ragaszkodásom meleg jeleivel halmozottak el. Legyenek róla meggyőződve, tisztelt barátaim, hogy ezek a napok kitörőhöz nem arany betűkkel lesznek emlékeimbe bevésve. Ezen napok óta érzem magamat igazán a kerület képviselőjének. Ezt a bensőbb és melegebb frigyét megünnepelni jöttem most az önök körébe.

(Az egyesülés.)

Nem lehet feladatomból ez alkalommal visszatérni a küzdelem napjaira. Ma, a parlamenti béke idején és a szabadelvű párt nagy átalakulásának befejezte után nem beszélhetek arról, ami a párt tagjait a közel multban még elválasztotta, mert hiszen a mai helyzet létrehozásában a disszidensek politikája volt ugyan a kezdeményező s ezt az érdemet tőlük senki meg nem tagadhatja; de hogy maga az átalakulás létrejött, abban a szabadelvű párt minden részének megvan a maga érdeme, úgy azoknak, kik Széll Kálmán, a jelenlegi kormányelnök vezetése alatt a nehéz időkben, egész politikai existenciájuk kokuszatával is legelőször hangoztatták a béke politikáját, mint azoknak, kik ezt, habár csak későbbben, de elismerésre méltó férfias nyíltsággal, neheztelés és utógodolattal nélkül magukévá tették.

A béke visszatért a szabadelvű párt kebelébe, mi több, létrejött a nagy mű, a miről pár hó előtt még almodni is alig mertünk. A közjogi alapon álló pártok egyesültek Deák Ferenc nagy alkotása körül, a kiegyezés tisztaságának és ami ezzel egy, erejének és hatalmának védelmében.

S e bűmulatos folyamat még ezzel sem nyert befejezést, legszebb diadala még hátra volt, mert azt abban taláta, hogy a közjogi alapon álló pártok való beolvadását, még az ellentétes politikai pártok is örömmel üdvözölték. Amit talán a kiegyezés nagy alkotója, Deák maga sem remélt, az 1867. XII. törvények szelplőten végrehajtásáért a kiegyezés egykori ellenzöivel egyes örkösei is sikra szálltak. Deák Ferenc egykori ellenesei meghajtották emléke előtt zászlójukat, haló porának hozta meg azt az egyetlen elismerést, melylyel az idők kortársai adósak maradtak. S a nemzeti közvélemény ez egyetemes és tiszteletelt keltő megnyilatkozása egyszerűsége és legszébb jutalma annak az államférfiúnak, Széll Kálmánnak, ki ezt az átalakulást véghezvitte.

Az 1875. fuzió vezetés mozzanat hazánk tör-

sok asszony szenvedett. Micsoda rejtelmes ösztön az, ami az ilyen férfiak felé hajítja a nőket? Velejtkezés... vagy tán titkos bosszuvágy, mert midőn azt a hódítót lenyagognék, megbántott nemükért akarnának voltaképp bosszút állani? vagy tán mindezeknél nemesebb valami: az a minden nő lelke mélyén szunnyadó betegpóli, apácai ösztön, mely szembezáll Don Juannal, hogy megtérítse, meggyógyítsa őt? ... Ki tudná megmondani? ... Tény, hogy én egy sereg fiatal asszonyt láttam, akik ha kissé húságból is, de egészben véve valósággal, komolyan szerelmek voltak a szép hercegre s boldogok voltak, ha a kényeztetett hódító csak rájuk nézett. Valami bolondos divat volt ez a felső körökben: annyi évtized óta a muló nemzedékek minden fiatal asszonyának keresztül kellett esnie ezen a betegségen. De nemcsak ezek közt hódított ő: megvolt benne az igazi nőhódítónak az a nagy és jellemző tulajdonsága, hogy a nőket illetőleg nem ösmert társadalmi különbségeket. Ha a hős se nézi a csatában, hogy vezért vagy közkatónát sujt-e le a kardja; a herceg előtt is egyforma préda volt minden szép asszony. Akkor láttam én igazában, hogy ki ez ember, mikor egy este a Quartier Latin egy mellékutcájában egy tizenhat éves varróleányt láttam sétálni. Láttam én, hogy nézett rá az a fiatal teremés, — nem volt az tettetés; az a varróleány komolyan, igazán szerelmes volt a felsőges csabítóba...

... Tudtuk mindnyájan, mért jött le most ide Trouvilleba. Mintegy selyembe, csipkébe fuló fehér jelenés, most is mellette ült a sötétben az a nagyszemű, sápadt, húszonkét éves gyermek-asszony. A vig öletek közepette is olyan szenvedélyesen komoly maradt mindig s hallgatott! ... Csak néha-néha kőhíntet egyet. Mellbeteg volt, tudta, hogy meg fog halni... Ő irt a hercegeknek. — Valami kínos kiváncsisággal figyeltük meg ennek a bizarr, de tragikus szerelmennek a menetét. Mivel tudta így megbűvölni őt az a hatvan éves hódító? Mi nem vettünk

észre semmi különöset az iránta való viselkedésben... A régi nagy gavallérok kissé hideg, ceremoniósi udvariasságával bíant vele s különben alig szólt hozzá egy szót. Inkább tán el is hanyagolta. Nem egyszer a szeme láttára tüntetően udvarolt a plage-on egy nagyon ösmert félévilági csillagnak, aki meg, úgy látszik, a herceg után utazott le Trouvilleba s gyűlölködő, féltékeny pillantásokkal üldözte a mellbeteg fiatal asszonyt...

Az öreg marquise, egy elegánsan törődött vén asszony, ki jobbra ült a hercegtől, olykor aggódalmasan pillantott el sápadt védenére. Ő kortársa volt a fehérhajú hódítónak s ez a nagyszemű gyermekasszony egyik leánykori barátójának az — unokája volt! ... Szomorúan sóhajtott fel a beálló estöndben. Ah, ösmert ő a herceget, még harminc év előtről, mikor még neki udvarolt! ... Egész este az ő kettőjük társalgási rapirapirájában mulatott a társaság. A burkolat vejeje ennek a szellemes esetapaténak az volt, hogy a marquise (nyilván a szerelmes fiatal asszony miatt) szemrehányásokat tett a hercegnek, a mért olyan fiatal maradt, — a herceg meg viszont gunyorosan vizagstalta a „nagyamát,“ a miért ilyen hamar otthagya őket, a fiatalokat... Mikor azonban egy véletlenül mindnyájan a tengerre pillantottunk, amint mondtam, egyszerre elkomolyodtunk. Midőn annak a komor, fekete eleppnek a mélye felé pillantottunk, kiki voltaképp a maga lelkének az ösmertelen mélységeibe akart letekinteni...

— C'est comme le grand amour... morgog az öreg marquise, — olyan fekete, olyan veszedelmes a nagy szenvedély is, mint ez az óceán... Boldog, aki a hajótöréstől kimenekült az öregség révpártjára!...

A herceg is melankolikusan nézett el a beláthatatlan tengerre, melynek a feketesége kiösmertetlenül olvadt össze az ég sötétségével. Most egy pillanatra igazán örökre láttam...

olyannak, amilyenek a koránál fogva valósággal lennie kellett volna. Felsőhajtott.

— Prince, még én is sóhajt? — suttagó a fiatal asszony valami reményteljes keserűséggel. — Oh, nagy bűnös, — mondá a marquise szinte bosszusan, — hogy mer én sóhajtozni? Vous qui n'avez jamais eu un mauvais moment en amour?...

— Hogy tudja? — kérdé a herceg. — Az ön rózsás hódító életében önnök is lett volna csak egyetlenegy nehéz perce is?... — Igazán, mondá valaki az urak közül, van az ön híres pályáján valami olyan esemény, ami nagyon megmaradt az emlékeimben, ami rögtön eszébe jut, ha ezt a szót „szerelmem“ kimondják előtte?

Az ősz Antinousz állához támasztá aranygombos botját s elgondolkodott. Egészen az emlékeibe merült — szinte láttam, lelkében mint futja át az elmult negyven, vagy negyvenöt esztendő megszámlálhatatlan szerelmes emlékeit... Aztán megszólalt a 6 sajtáságosan vibráló, dallamos, lágy hangján:

— Madame, nem is hiszik el, de van egy szó a francia nyelvben, amely megdöbbentően babonás erővel hat rám, — van egy szó s a szerelmem szótárának a legédesebb szava ez, melyet én sohse ejtek ki, de amelyre, midőn a férfi diadalának a boldog pillanatában a nő kimondja előttem, még ma is összerázokodom... Még ma is, harmincöt év multán...

— Micsoda szó az? — suttagó a mellbeteg fiatal asszony aggódalmasan.

— Ez a szó, marquise, folytatá a herceg az öreg dáma felé fordulva, a légyott... Sok száz szerelmem mentem át azóta, de ez a szó mindörökké megtartotta megdöbbentő hatalmát felettem. Fekete bélyeget nyomott az az egész élettemre... Önök azt kérdezik tőlem, mi az én szerelmi életem legkimagaslóbb pontja, ami a legkönnyebben eszembe jut? Nos hát ez a rövid eset az, amit el akarok mondani...

ténetében. A mai nagy politikai átalakulás talán nem követelt annyi áldozatot, de hatásában mégis fontosabb. Fontosabb pedig azért, mert hatása messze túl megy az ország határain. Fontosabb azért, mert meggyőzhette a monarchia minden vezértényezőjét arról, hogy a kiegyezés nagy műve, melynek a monarchia ujalakulását, annyi csapás és balszerencse után újból való megerősödését, a dynastia európai tekintélyének és fényének varázsos megujulását köszönheti, hogy ez a kiegyezési mű egyedül Magyarországon vert igaz gyökeret a köztudatban és közlekiismeretben.

(A kiegyezés.)

A kiegyezés, tisztelt uraim, soha nem volt oly nehéz és tövises munka, mint éppen napjainkban. Az Ausztriában, fájdalom, lábrakapott tulzók követelések miatt majdnem lehetetlen tárgyalásokra szántani a másik szerződő félét, és nem csoda, ha a keserűség és gyanakvás lábrakap minálunk is. Azért nagy áldás, hogy a kiegyezést oly nagy párt alkotja meg, mely egyrészt Ausztriával szemben a legnagyobb erőt adja a magyar álláspontnak, de egyszersmind magában a hazában a legzeleesebb körben megnyugvást kelthet az iránt, hogy amit az ország fótanácsa törvénybe iktat, abban, a legmesszebb menő méltányosság mellett, a nemzet érdekei is a leghathatósabb védelmének nyerik.

S arról sem szabad megfeledkezünk, hogy ami eddig a kiegyezés tekintetében a törvényhozás asztalán nyugszik, a kiegyezésnek csak egyik részét képezi. Az előbbi kormány és nevezetesen Lukács László pénzügyminiszter érdemeit a fogyasztási adók igazságosabb rendezése körül senki sem vonhatja kétségbe. De ott van még a kvótia megoldatlan kérdése, melynek megállapításánál valóban nagy szükség lesz arra, hogy a nemzeti köreink legzeleesebb rétegei is át legyenek hatva attól a meggyőződéstől, hogy a nemzeti akarat letéteményesei híven sáfarkódtak a rájuk ruházott nagy hatalommal. S ha a vámszövetséget a nemzet nagy többsége hajlandó is elfogadni, itt sem szabad megfeledkezni arról, hogy az maga még csak a gerince az egész alkotásnak, melybe húst és vért, igazi alakot és tartalmat majd csak azok a kereskedelmi szerződések adnak, amelyekkel a két állam 1903-ban, a mai szerződések lejártá után, kötni fog.

(Belső politika.)

A közjogi alapon álló elemek egyesülése kell, hogy termékenyen legyen egész belpolitikánkra is. Ott, ahol nem nagy elvi, hanem inkább személyi ellentétek szerint alakulnak a pártok, mindig közel fekszik a veszedelem, hogy a küzdelem is személyi harcok fajul s az igazság alapos és tárgyilagossá mérlelését, az ország valódi bajának szorgos felkutatását és a bajok lelkiismeretes orvoslását háttérbe szorítja.

A mi korunkban azonban, amelyben az egyoldalú jelszavak elvesztették egykori csáberejüket, csak az elfogulatlan, tárgyilagossá munkát vezethet sikerre.

A gazdasági szabadság nagy áldásait senki sem vonja kétségbe, de a mellett maguktól a gazdasági szabadság legbuzgóbb apostolaitól, az angoloktól meg kellett tanulniuk, hogy a gyöngébbek védelme nemcsak etikai követelmény, hanem állami és társadalmi szükség, ha nem akarjuk, hogy a nemzet közép- és alsó rétegei meggyöngyüljenek és ezzel az egész társadalmat fájdalmas convulziókba, az államot beláthatatlan zavarokba döntjük.

A fővárosban bizonyos sok még a teendő, de még paraneselőbban lép föl a vidék eddig inkább elhanyagolt érdeke. A nagy- és középbiroktok érdekében kifejtett, különben szép lendületet vett forgalmi politikánk új, éltető szellemet vár, de a mellett a kis földműves körében majd itt, majd amott, de mindig több helyen hull le a lapel oly szomorú viszonyokról, melyek a gyöngébb exisztenciák könyörtelen kiszákmányolásának sivar képét mutatják és fonyogatólag követelik az orvoslást. A nagyipar és kereskedelem terén, a nemzet jövő gazdagságának és nagyságának mezején szintén csak a kezdet kezdetén állunk — és hamarabb látjuk a visszaéléke, a ringek felburjánzását, mint az üdvös munka fejlődését, de a mellett, pusztulni látjuk szüntelen a kis ipart, úgy hogy végre rá kell jönnünk arra, amit sohasem szabadott volna felejtünk, hogy nagy ipart is csak ott lehet teremteni, hol életerős kisipar van, s hogy azt a szép példát, melyet a hatalmas iparos nemzetek a kisipar értelmi és anyagi támogatása, szakképzettségének és hitelképességének fejlesztése körül mutatnak, senkinek sem kell buzgóbban követniük, mint éppen nekünk, kiket az ipar terén az a példabeszédes veszély érhet, hogy nem érdemeljük meg a nagyot, mikor a kicsit meg nem becsüljük.

(Nagy reformok.)

A nagy politikai kérdések közt kettő vár a megoldásra már a legközelebbi jövőben: az egyenes adók reformja és közigazgatásunk újraszervezése. Az elsőnél le kell rónunk az a nagy tartozást, melyet a kevésbé vagyonos osztályoknál magunkra vállaltunk akkor, midőn pénzügyünk rendezésénél a fogyasztási adókat fokozottabb mérvben igénybe vettük. A fogyasztási adók tudvalegőleg épp az alsóbb osztályokat sújtják erősebb mértékben. E mellett egyenes adórendszerünk azon ridég egyenlenségei, melyek iméjt az alsóbb osztályokat sújtják erősebb mértékben, fenn nem tarthatók. Nagyobb egyenlőség a terhekben és erőteljes bevonása a köztelhervisébe mindazon elemeknek, melyek a megterhelhetés alól könnyebben kivonhatták magukat, nemcsak pénzügyi, de nagy társadalmi feladat is, melyet nem-soká halogathatunk már, ha csak tápot nem akarunk adni az osztályok egymás elleni gyűlöletének, és ezzel veszélyeztetni nem akarjuk társadalmunk egész-séges fejlődését és megerősödését.

A közigazgatás rendezésének szüksége is mind erőteljesebben lép előtérbe. A magyar nemzeti állam megerősödése szempontjából már évtizedek óta várjuk a közigazgatás államosítását, de az állami akarat erőteljes érvényesülése mellett gondolkodni akarunk az önkormányzati szellem fejlesztéséről és izmosításáról is. Szóval, a közigazgatás oly szervezete legeg-szeink előtt, mely erőt adjon az államnak, hogy a miniszterelnök szaló igéjét használjam a törvény, jog és igazság keretén belül, de egyszersmind elég erőt az önkormányzati szellemnek is arra, hogy egy önkénykedő kormányynyal szemben tehetetlenségre ne legyen kárhoztatva. S mind ezeken felül a közigazgatás a legfontosabb, mert mindennapi állami tevékenység körébe akarjuk vonni és különös kötele-ségével akarjuk tenni a kisebb exisztenciák gondoskodását és védelmét, hogy az államnak ne csak saját kezét érezzék, de bizalmát és védelmét is tapasztalják.

(Az új korszak.)

Csak egy-két legsürgősebb feladatról szóltam és mily nagy mező a köztvékenységnek nyílnak

meg előttünk, melyeken a személyes küzdelemk nyírólt felszabadult, eledigg meddő pártharcokra kárhoztított erők és ambíciók a legnemesebb kiélgőztet találhatják a gyümölcsöző hasznos munkában.

A személyes harcok elnémlása kell, hogy nemesebb tartalmat öntsön egész közéletünkbe és áldá-sosan hozza vissza magára a társadalomra. Mert hiszen a pártharcok elkeseredése mellett még a társadalmi téren is a nemzeti és kulturális és humanitárius tevékenység is csorbát szenvedett.

Az elismerés és lelkesedés, amelylyel a nemzet tulnyomó nagy része a parlamenti békét s a szabadelvűpárt nagy gyarapodását fogadta, a legnagyobb biztosíték arra, hogy egy hosszú, áldásos törvényhozási munka előtt állunk. A nemzet jogos vára-kozása kötelességeket ró úgy azokra, akik a szabadelvűpártba beléptek, mint azokra, kik abban benn maradtak, hogy legjobb erejüket és képességeiket a hasznos és gyümölcsöző munkának szentelik. A nemzet hálaja fogja kisérni azokat, kik e bizalomnak megfelelnek és ezért nem lehet kétségünk az iránt, hogy az új kormányynlök által inaugurált korszakkal a csendes és kitartó, oadaadó és jutalmazó, hasznos és sikereken gazdag munkásság korszaka nyílt meg előttünk.

Délután 2 órakor Furmann polgármesternél 50 terítékű ebéd volt számos pohárköszöntővel. Este 300 fáklyással és bányaműcséssel fáklyászenét rendeztek a képviselői tiszteletere. A fáklyásmenet élén Révész János lelkes beszédben üdvözölte Láng Lajost, ki válaszában megemlékezett a szabadelvűpártból való kilépéséről is. A beszéd rendkívüli nagy hatást kellett. Ma Felsőbányán ünnepelték Lángot-Holnap Láng Nagy-Károlyban az alispánnak lesz a vendége.

KÜLFÖLD.

Hegedűs Sándor az angol parlamentben. Az angol alsóház mai ülésén Flynn parlamenti tag kérdést intézett Brodrick államtitkárhoz az iránt, hogy figyelemben részesítette-e Hegedűs Sándor kereskedelmi miniszternek a keletindiai cukorváma vonatkozólag a magyar képviselőház március 22-iki ülésén tett nyilatkozatait, nevezetesen ama kijelentését, hogy ez az intézkedés ellenkezik az Ausztria-Magyarország és Anglia közt fennálló szerződéssel, mely a legtöbb kedvezményt biztosítja.

Brodrick parlamenti államtitkár azt válaszolja, hogy azokat a kijelentéseket még nem hozták tudomására; de hogy ők minden körülményt alaposan megfontoltak, mielőtt az indiai törvényhozó testület a prémios cukor retorziós vámjának behozatalát elhatározta.

A szegre akasztott nyelvtörvény. Csütörtököt mondott az osztrák kormányynak az az iparkodása, hogy a parlamentben többséget szerezzen annak az eszmének, hogy a nyelvtörvényt a 14. § alap-

Ha szerelemre gondolok s én eleget gondolok rá, mindig ez jut az eszembe először s ha majd egyszer meghalok s utójára átlapillantok az életemem, valószínűleg ez lesz az utolsó gondolatom

— Mesélje el, mormogá a marquise.

— Az a babonás borzasztó „légyott” szó! ... Másoknál, — önkönl a végre-valahára teszt vendő édes ábrándok szimboluma ez ... Nekem, valahányszor egy új szerelem előtt állok, mindig előbb kínosan kell átküdenem magamat ennek a szóznak az örökké új iszonyatán. Egy légyott történetje ez az én esetem ...

A szerelem! ... Ah Istenem, de tudják-e önök voltaképp, mi az a szerelem? A legkegyetlenebb, legkiméletlenebb valami a földön, mert ösmeretlen önkényből veszi az ideált és épp oly ösmeretlen önkényből dobja el magától ismét. Képes vért ontani, hogy megszerezze a földi eszményt és képes vért ontatni, hogy megszabaduljon tőle ... Csak egy kegyetlenebb valami van még nála: az a sokat magasztalt szent ifjúság ... A kettő együtt, vagyis a fiatal szerelem (husz és harminc között, az a világ legkiméletlenebb hatalma, nem ismer az irtalmat, mert hisz voltaképp tisztán maga az öserejü természet nyilatkozik meg benne, a közönyös természet pedig nem ösmeri a könyörületet. Higye meg, marquise, husz és harminc között olyan könnyen elhagyjuk az asszonyt, mint ahogy a régi kalap heiyett újat tesszünk a fejünkbe ... Abban a forrongó korban minden egyes földi asszonyt ölelni akarunk, harácsoljuk az élveket és sietünk a pásztorokrákkal ... Harminc-tul már a lélek is kezd működni bennünk s ennek azsalait mégis nehezebb eltépni ... Nos, fiatalabb voltam még akkor s ifjúságomnak ama diadalmas korában szerettem én egy szép fiatal asszonyt ...

A mellbeteg fiatal asszony öszerázkódott s fuldokolva köhögött nárszor. A herceiz kissé a

szemére huzta széles karimájú fehér cilinderét s aztán halkán így folytató.

II.

... Szerettem egy asszonyt: alig huszonhárom éves; volt olyan mennyei szelid, mint a milyennek Imogént képzelem s olyan törékeny szőke, mint egy Waiteau-bergere ... Hogy mi-csoda költőien mély érzésü teremtet volt, azt csak husz év múlva láttam én. Akkor? Akkor vettem őt azért, mert az utamba került, épp úgy, mint utána vettem a többieket is azért, mert utamba kerültek. Hires ember voltam már akkor, a császárné büszke volt rám ... Annyi siker közepette nem is tudhattam én, mi megy annak a fiatal teremtesnek a lelkében végre. Olyan volt ő a kalandos, fényes udvarban, mint valami szeliden szép mezei virág a fantasztikusán, szinte ijésztően szép orkhideak közt. Csak a kezemet kellett utána kinyujtanom ... Egy bál után történt. Megszóktettem arról a bárlól. Eveszevezt pillanat volt az ... még most is látom nagy két szemeit, melyekkel a mámor után olyan kéroleg pillantott rám. Emlékszem: nem értettem, zavarba hozott a pillantása. Mit akarhatott még tőlem? ... En a bravour után vissza akartam menni a bába s ez a törékeny szép fiatal teremtes szerelemről, örök hűségéről kezdett nekem beszélni ... Értik önök ezt a lélekállapotot? Hja, abban a korban az ember minden újabb asszonyt csak egy újabb számmak tekint, mely lassan ugyan, de biztosan növeli a hódítási listát. Egyik szam után okvetlen egy másiknak kell jönnie, hát én pokoli naivsággal csodálkoztam el azon, hogy mért akarja ez a asszony, hogy épp az ő számjánál álljak meg? ... De hát nem akarom magamat rosszbabnak feltüntetni, mint amilyen voltam: mint egy új balzsamos szellő, megleyített engem is akkor a nagy szerelem favalma. Lehet, hogy csak azért, mert új volt a dolog, nem tudom ... Tényleg belé szerettem és hű is voltam hozzá ... két hóna-

pig. Ön nevet, marquise? ... Nagy idő az, kérem, husz és harminc közt! — és balga az az asszony, aki hosszabb hűségért tart igényt egy huszonöt éves divatos hódítótlól, aki egy káprázatos udvar élvezet-örvényében tombol és akinek csak a szerelem a mestersége.

Sok minden történt ... Ó ott hagyta a férjét s vidékre költözött. A diskrét botrány csak emelte hírnevemet és bevalom, eleinte főleg a hűségom élvezte ennek a botránynak a diadal-mámorát. A komoly szerelem, melyben pillanatra — pár hétre — megfedekeztem a hűségomról, csak később jött. Leutaztam hozzá ... No, azok csakugyan felejtethetetlen napok voltak. Egy hetekig tartó élvezet-álm, melyből lassan ugyan, de azért csakhamar mégis magamhoz tértem. Es mikor magamhoz tértem, tudják-e, mi lett a rög-eszmém? Az, hogy veszttem az időt, hogy töltöm itt haszontalanul s Párisnak, a világnak azt a többi milliónyi asszonyát ennek az egynek a kedvéért öleletlenül hagyom ... Még álmomban is üldözött ez a gondolat s nem birtam többé magammal. Szegény fiatal asszony! Már azzal a száznakozó, szenvedélyes jóakarattal esókolgattam, melyet a szerelmes nők gyakran gyöngédségnak vesznek, de ami voltaképp a vége mindennek, a kétségbe-éjtő fin d' amour ... Persze, nekem akkor még fogalmam se volt róla, hogy az asszonyoknak lelkük is lehet ... Csak néztem szerelmesen törékeny formáját és szomoruan konstátáltam magamban, hogy én ezt már mind könyv nélkül tudom, hogy ninesenek titkai többé előttem ... Ugy néztem körül szerelmemben, mint egy üres lakásban, ahonnan minden butort kihordtak már s ahonnan legfeljebb csak menni lehet ... Szegény asszony: érezte ő ezt, utóbb aztán sokat is sirt. Istenem, az asszonyok oly balgák! Azt hiszik, hogy könnyekkel meg lehet hatni a kiabrándult embert! Mindenké meg lehet hatni asszonyi könynyel, meg a bíróit, sőt talán a hóhért is, — csak épp a kiabrándult férfit nem. Ez, ha könnyet lát, akkor válik csak igazán kövé ...

ján oktrojálja. A csehek is, a németek is ritka egyértelműséggel elutasították az ilyen szándéknak még csak pedzését is, s a Thun-kormányuk nem marad egyéb hátra, mint szegre akasztani a nyelvtörvényt. Hivatalosan még nem publikálták ezt a határozatot, de az ennek ellenére is bizonyosnak vehető. Most már jól informált körökben azt is hirtelik, hogy a kormány csak az őszszel hívja össze az osztrák képviselőházat. Ellenben igenis élni fog a kormány legközelebb a 14. §-ban letett felhatalmazással, amelyben a március 31-én véget érő költségvetési provizóriumot újabb három hónapra hosszabbítja meg az alaptörvény eme szakaszának erejénél fogva.

A revízió.

Budapest, március 27.

A párisi semmitőszék egyesített tanácsai ma vették vizsgálat alá a híres titkos iratesomót, amelyben a Henry-féle hamisítvány egy újabb híresztelés szerint egészen új, váratlan szerepet fog játszani. Benne van-e az iratesomóban az a titkos akta, amelynek alapján az elhunyt Faure Félix köztársasági elnök állítólagos állítása szerint Dreyfust elítélték, a nélkül, hogy az aktát akár neki, akár az ügyvédjének megmutatták? Nem tudhatjuk, de nem érdektelen az a kis hírlapi vita, amely ez állítólagos akta körül kerekedett. A hírlapok zürzavaros távirataiból kihámozva, ime az egész eset.

Gabriel Monod akadémikus 1897-ben a *Signal* című lapban közzétett egy cikket, amelyben azt írta, hogy sajnálni kell azt a jogsérelmet, amelyet elkövettek, ha csakugyan közölték államtitkokat a haditörvényszékkel a vádlottnak és védőjének a kizárásával; de azért ez még nem elegendő ok a revízióra. Erre az elhunyt Faure elnöknek egy barátja, a szintén mostanában meghalt dr. Gibert levelet írt Monodnak, amelyben elmondja egy beszélgetését, amelyet Faure elnökkel 1895. februárjában folytatott. Átdott ugyanis Faurenek egy levelet, amelyet Dreyfus írt Rô szigetéről s amelyben a néptömeg gyalázatos viselkedését panaszolta föl. A levél átadója és a köztársasági elnök azután beszélgetésbe eredtek, amelynek során Faure nyíltan megvallotta, hogy Dreyfust nem a tárgyaláson bebizonyított tényeknek, hanem egy aktának az alapján ítélték el, amelyet azonban, diplomáciai bonyodalomtól tartva, sem a vádlottal, sem védőjével nem közölhettek.

Minthogy sem Faure, sem Gibert nincs már életben, egy harmadik ur válaszol helyettük: *Le Gall*, Faure volt titkárja, aki határozottan tagadja azt, mintha Faure Gibertnek bepillantást enged-

ett volna egy állami titkos aktába. Csakhogy Gibert ezt nem is állította, sőt hozzátette, hogy Faure egyáltalában vonakodott csak jelezni is annak a titkos aktának tartalmát, amelyről azt mondta, hogy semmi kétséget sem hagy fenn Dreyfusnak a bűnössége felől.

Cavaignac is esküdözött egy aktára, hogy az kétségtelenné teszi Dreyfus bűnösségét s aztán kiderült, hogy az akta Henrynek egy ügyetlen hamisítványa. Ez még kiderülhet a Faure aktájáról is.

Mai távirataink a következők:

Páris, március 27.

A semmitőszék egyesült tanácsai ma Mazaun elnöke alatt zárt ülésben megvizsgálták a Dreyfus-féle titkos iratesomót, amelyet Chanoine tábornok és Cuignet százados hoztak el a hadügyminisztériumból.

Páris, március 27.

A *Sicéle* a következő kérdést veti föl: Igaz-e, hogy a március 16-án tartott miniszteri tanácskozásán Freycinet hadügyminiszter kijelentette azt a szándékát, hogy *Du Paty de Clam*-ot letartóztatja, de Dupuy miniszterelnök és Lebret igazságügyminiszter ellenezték e szándék megvalósítását.

Páris, március 27.

A *Touring-Club* közgyűlése elfogadta a klubválasztmányának azt a régi keleti határozatát, hogy *Zolat* kirekeszti a klubból.

A turista-klubnak ezzel a határozatával szemben kétszeresen nyomatékos az *Irók Egyesületének* (Société des gens de lettres) tegnapi gyűlése, amelyen választmányi tagok válaszára ment végbe. Az antirevizionisták Jules Lemaître, Coppée és Gyp vezetése alatt erősen agitáltak a szabadelvűek listája ellen, amely azonban mégis győztes lett. Az antirevizionisták jelöltjei megbuktak s a szabadelvűek jelöltjei 195 szavazat közül átlag 130-cal választottak meg. Az eredményt *Zola lelkes áttévesztésével* üdvözölték a szabadelvű írók, kiknek feje és elnökjelöltje a Zola-párti *Marcel Prévost*.

Páris, március 27.

A szenátus mai ülésén *Trarieux* a „Ligue de la défense des droits de l'homme” ellen indított vizsgálatnál követelt eljárás ügyében kívánt interpellálni.

Lebret igazságügyminiszter hozzájárult ahhoz, hogy a kérdés azonnal megtéssék.

Trarieux azt kérde, hogy a választmány 33 tagja közül miért indítottak csak 5 ellen vizsgálatot és tiltakozik az egyenlőtlen bánásmód ellen.

Lebret igazságügyminiszter azt válaszolja, hogy a kormány az egyesületek feloszlását tűzte ki céljává. E célból nem szükséges az egész választmány üldözése. A kormány nem arra helyezi a súlyt, hogy

zelheik meglepetésemre, mikor egy napon Mercedesdel sétálva a parton, magam előtt láttam a törékeny szőke asszonyt. Sápadt volt, olyan, mint a halál, — szinte csak egy jelenés. ... Nem is annyira engem nézett: nagy szemei valami leihathatlan fájdalommal néztek csak a spanyol leányra tapadtak. Megdöbentem s elértem a dolgot. Utánam utazott le. ... Deiben épp akkor adták át a levelet, mikor Mercedes is bent volt a szobában. Emelkeztem, arcomba csapta a cigarettáját s vedelésemmel pillanatát felhasználva tigrisként szökött fel a keretéről. Kikapta a kezemből. Sohse is tudtam meg, mi volt abban a levélben ...

Ah irt ő szegény több levelet is azután. Eleinte panaszokodott, keseregott, de utóbb már csak kért: arra kért, hogy még csak egyetlen egyszer menjek el hozzá egy utolsó légyottra ... Nem kíván ő tőlem többé szerelmet, lemond mindenről. Csak azt az egyet tegyem meg még neki ... Hisz ugy se fog már soká élni, érzi, hogy beteg s meg fog halni ... En ma sem értem megfoghatatlan szivtelenségemet. Igaz, hogy a spanyol leány kegyetlen szerelme ugy lekötött, hogy valósággal szibbádt volt az egész valóm. Meg aztán bevallom, féltém is Mercedes-től ... Egy napon végre annyira ment a szegény asszony megalázkodása, hogy már nem is nekem, hanem egyenesen Mercedesnek írt. Ezt a levelet Mercedes meg is mutatta nekem; ez állott benne:

Madame, én alulírott X. grófné tisztelettel kérem, ha kell: eszedem önöz, engedje meg kedresnek — permetezze ön Prince, voire amant — hogy hozzám, elhagyott szeretőjéhez, aki miatta szenvedek, ma este kilenc órákor egy utolsó légyottra előjőjön. Ha ő nem akarná megtenni, bízom önben Madame, hogy rá fog parancsolni és megtételi vele azt, amihez nekem, akit szó nélkül elhagyott, azt hiszem, jogom lehet ...

Mercedes nagyot kacagott, mikor felolvasta a levelet. Aztán papirgolyót csinált belőle s ezt

a büntethetőség konstatáltassék, hanem pusztán bírósági döntést akar provokálni.

Trarieux viszonzválasza után a szenátus más tárgyara tért át.

HIREK.

I z i s z.

Párisban a szatanizmus után (vagy mellett?) nagyban folyik az Izisz-kultusz. Egy Egyiptomból jött angol tisztt Izisz-templomnak rendezte be auteuili villáját, s magát főpappá nevezte ki. Felesége — ugy olvassuk — esodálatosan szép fiatal asszony s két más hölgygel segédkezik férjének, Izisz papjának. A templom egy puha, buja színektől tarkálló szőnyeges, riktó képekkel telefestett terem, amely telisteli van szobrokkal, faragott oltárokkal, selyemfüggönyökkel. Ami kis hely még marad a levegőben, azt is tele zsufolják illatos füsttel, nehéz keléti olajok kábitó lehelletével. A pap — láttuk az arcképét — szép ember. Fantasztikus a jelmeze, éppugy, mint a feleségé. Ők vezetik az istentiszteletet. A párisiak kis része — csupa gazdag, előkelő asszony, férfi — sűrűn látogatja az Izisztemplomot, áldoz a föltámasztott egyiptomi istennőnek, teleszivja magát a nehéz illatokkal, elkábul a színek, füstök, táncok, bizarr figurák közt, és extázisban, támoltyogva hagyja el a templomot. Talán meg is esküszik rá, hogy soha többé nem megy vissza, de másnap megint odaesambul, mint a kártyás a zöld asztalhoz. Csodálatos betegség ez. Egyre több és több ember kapja meg, többen és többen vágnak tisztelni Iziszt, eleinte kiváncsiságból, majd bevezetből, aztán megszokásból és végül betegségből, mint a morfinisták. Talán lehetne a *lélek morfinizmusának* nevezni ezt a kultuszt, amely belebódítja hívőit a színekbe, illatokba, a formák bizarr változatosságába és talán — profán, de valószínű — egy szép angol asszonykába, aki fiatal, színes ruhában táncol s akinek tűz ég a szemében. Ha tovább akarnák tréfálni, ugyanezt lehetne mondani az angol tisztről is, a papról. De ez csak másodrendű dolog. Az emberiség új gyönyöröket keres. Az új dolgok megtalálása nem halad az emberiség fejlődése mellett egyenletesen. Ma például nagy új dolog kell, holnap már nyolc, hol-

Epp a sirása által súlyed a nő olyan messzire, olyan szolgaságba a férfítől, hogy onnan nem lehet többé visszatérés a szerelmi egyenlőségre ... Nos, én hát menekültem volna már akárhová. Végre valami ürügy alatt visszaszöktem Párisba. Mint a szomjas ember a friss víz után, kaptam én a friss szerelmek után. Hűség! ... Istenem, de hogy is lehet egy huszonöt éves embernél hűség-ről beszélni?

Őn azt kérde tőlem, marquise, miért vettem akkor ezt vagy azt az asszonyt, — és miért különösebben azt a kékesfeketehajú híres spanyol táncosnőt? Én istenem, ismétlem, amit már az előbb mondtam: vettem őket azért, mert az utamba kerültek, mert épp előttem voltak ... Bántam is én, akármik, csak asszony, szép és mindenkefelett új legyen ... Azt a spanyol táncosnőt meg nyilván azért vettem, mert a haja színétől kezdve fekete temperamentumáig mindenben homlokegyenest az ellentéte volt az én szőke és szelíd Imogénemnek ... Az ember csak akkor mondhatja biztosan, hogy kiábrándult egy nőből, ha annak a homlokegyenest ellenkező típusa tényleg már kérepe volt lekötni őt. Az az ember, kinél szerelemben fontos szerepet játszik a hajszíne, ha egy szőkeből akar kiábrándulni, önkénytelenül a feketét fogja keresni, hogy megzavart egyensúlyát helyreállítsa. ... Nos én megtaláltam az én feketémet a spanyol táncosnőben. És amilyen eszeveszett gyorsan éltem, talán mindörökké megfeledeztem volna szőke Imogénemről, ha valami közbe nem jön ...

A herceg pillanatra szinte kinosan hallgatott el.

A nyár elején tengeri fürdőre mentem szenvedélyes spanyol kedvesemmel. Egy divatos fürdőhelyre itt ezen a parton, csak kissé lejjebb ... — Biarritzba, — suttogta a vén marquise. — Igen, folytatja a herceg, szinte öntelelten ... Mondom, annyira megfeledeztem Imogénemről, mintha sohsem is ismertem volna. Kép-

a golyót megvetően csapta a lábamhoz. De nem volt dühös, tetszett neki a szegény asszony ötlete s mindennekfelett a levél utolsó része, melyben írja arra kéri, hogy „ha kell, parancsoljon rám” ... — Elmész ho zá, *chiquito*?

Mielőtt azonban megfelelhettem volna neki, máris türelmetlenül toppantott a lábával.

— *Caramba*, el fogsz menni! Én parancsolom neked, nyomorult. Kölesznádlak annak a ... másikknak, en Mercedes annak a grófnénak! Alalmaznát adok neki, hahaha! ...

Aztán szinte gyűlöletesen tevő hozzá:

— Meri hiszen ti férfiak olyan nyomorultak vag, tok, hogy ... hogy nekünk asszonyoknak kell egymáson segítenünk, — nekem kell az elhagyott szerető pártját fognom ... Erteedt? El fogsz menni — — —

Furcsa felelet volt, mi? Hát furcsa ördögös egy teremtés volt Mercedes, — de analízis gőg-jéből nem hiányzottak a nemes vonások sem ...

Holdas nyári éjszaka volt. Pillanatra megálltam a tengerparton s komoran néztem végig az ezüstös glóriában fürdő óceánon, a friss éjjeli szellő mintha átfújta volna forró homlokomon s kissé felzavarta volna élvékltől tepsedt gondolataimat. Szégyelni kezdtem magamat: azt hiszem, akkor bántott életemben először a lelkiismeret ... Szeretném parancsolni rá, menjek el egy utolsó légyottra az elhagyott kedveshez? Volt ebben valami megszegyenítő ... Hogy fogok előtte megjelenni? Magamban voltam ott a tengerparton: eszembe jutott egész elröppent szerelmem. Kerestem a romok közt valamit, amit erre az utolsó légyottra még életemre lehetett volna ébreszteni ... Szegény szőke asszony! Gyöngédséget, szerelmet vár tőlem, — de mit tehetek én róla, ha ennek a fekete spanyol leánynak a forró szenvedélye után az ő szerelme olyan langyosnak ígérkezett előttem!

napután tizenhat, majd harminckettő... Tíz római esztendő alatt nem haladt annyit a világ, mint tíz modern év alatt. S amint Pierre Louys legújabb könyvében oly szellemesen bebizonyította, kétezer év óta gyönyör dolgában semmi újat nem trdott produkálni a világ, — kivéve a cigarettázást. Menekülnek hát az emberek, előre. Kiküzdik magukat ebből a nagyon haladó, de még többet követelő világból. Rohannak előre a vélt új gyönyörök utján s megállanak a trónjukvesztett régi isteneknél. Hátha ezeknek volt igazuk? Fölállítják szobra talpzatára Iziszt, a fájdalmas termékenység szimbolusát, a lótszvirágos, kettős leplű istenséget, ellopják valahonnan a gulák körül egy holdas egyiptomi éjszakán a lelkét, leborulnak előtte s megittasulva a füstöktől és színektől, talán érzik valami sejtelmes, halvány nyomát az új gyönyörnek. Csupa nyomorult, gyöngö, romlottlelkű ember borul ott a földre, beteg életű egzisztencia, amely várja az üdvöt. Meg kell nekik bocsítani, mert ők a boldogságukat keresik. Hogy félrelépnek, ez csak sajnálatos. De ki lát a lelkükbe? Ki tudja, nem éreznek-e ők igazán új gyönyöröket? Ki tudja, hogy az évezredek homályából előhozott lótszvirágos istenasszony mit mond az ő tulajdonat agyuknak? Ugyan hogy mernék mi ítéletet mondani a mások gyönyöreire fölötte, amikor oly idegen a más lelke előttünk, hogy még azt se tudjuk, mit ért piros szín alatt az embertársunk? Ugyanazt-e, amit én? Nem kének látja-e ő azt, amit én pirosnak látok, s amit ő is pirosnak nevez? Nem látja-e ő a mi zöldünket sárgának? A gömbölyűt négyzögletesnek? A kint gyönyörnek? Az Izisz-kultusz megváltó boldogságnak? Oly idegen szigetek vagyunk mi itt ezen a földön egymás mellett, hogy botorság itélkeznünk az egymás lelke fölött. Mindenikünk egy világot zár magába, soha át nem világhatóság kéreg alatt. Egy pont van, ahol a lelkek megértik egymást, *egyellen egy* pont, s ez is arra való, hogy az emberiséget föntartsa a világon. A szerelem. A többi dologban idegenek vagyunk egymás előtt és ezért csak a minden világok létrehozója tudná megmondani, hogy nekünk van-e igazunk, vagy a lótszvirágos trónjavesztett istenasszony imádoinak.

M. F.

Persze ott, ahol lélek és szív nincs, ott az ember egyébbé folyomodik segélyért... Erősek a test emlékei és túlélnék mindent. Eszembe jutott a szép szőke fejecske, a csábítóan törékeny termet, — csókjaira gondoltam... s azzal utnak erédtem a félreeső „orosz villa” felé —

Soká botorkáltam hiába a csalóka holdfénynél. Már rég elütötte a kilenecet, elkéstem... Olyan elhagyatottnak nézett ki a villa a sápadt éji káprázatban, hogy pillanatra azt hitvém, még mindig rossz helyen járok. Semmi világ nem látszott az ablakaiban, egészen kihaltak tetszett... Felmentem a lépcsőn s beesengtettem, gondolva, bizonyára ugy se nyit ki senki. De csalódtam, az ajtó abban a pillanatban nyílt s a nagyon is ösmerős szobaleány állott előttem. Fogott és sápadt volt ő is nagyon...

— Lakik itt valaki...
— Monsieur le Prince? mormogá, — tessék...
— De hát hogyan? ... Miért van itt ilyen sötét mindenütt? ...

Germaine a szájára tette az ujját.
— Nem tudom, suttogá, a grófné még nyolc óra után elotlatott minden világot a házban. Azt parancsolta, hogy ha M. le Prince megérkezik, azonnal küldjük be hozzá...

— Hát hol van?
— Bent van a sárga szalonban...
— Hát vezessen be, Germaine!
A szobaleány zavartan nézett rám.
— Nem vezethetem be, susogá aztán, mert Madame azt parancsolta, hogy Monsieur le Prince egyedül lépjen be és senki se kövesse...
— De hisz eltévedek... sohse voltam még itt!
— Csak tessék belépni... az obédiktől balra a harmadik szoba, a sarokszoba... Nem lehet eltévedni...
Felmentünk a lépcsőn a sötét folyosóra. Ott

Budapest, március 27.
— BUDAPESTI NAPLÓ. Március 31-én új előfizetés nyílik a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejár, méltóztassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— Személyi hírek. A király ma külön kihallgatáson fogadta gróf Eulenburg német nagykövetét. — József Agost főherceg szűz forintot adott a gödöllői Erzsébet szobor javára. — Hegedűs Sándor kereskedelemügyi miniszter holnap néhány napra a fővárosból falura távozik. — Dr. Jekelfalussy József, a magyar királyi központi statisztikai hivatal igazgatója, néhány heti tartózkodásra délvidékre utazott — Böckh János osztálytanácsos, az állami földtani intézet igazgatóját, aki a szent-pétersvári geológiai kongresszuson mint a földtani intézet képviselője vett részt, az orosz cár a Szent-Szaniszló-rend csillagos középkeresztjével tüntette ki.

— A német nagykövet a királynál. A Pol. Corr. jelentése szerint gróf Eulenburg német nagykövet a mai kihallgatáson albumot adott át a királynak a Ferenc-gránátosoknak 6 felsőge ezredtulajdonosi jubileuma alkalmából rendezett ünnepségeiről.

— Ernő főherceg betegsége. Ernő főherceg állapotáról tegnap este a következő orvosi jelentést adták ki: Táplálkozás mérsékelt. Hőmérséklet és lélegzés olyan, mint reggel volt. A tüdő pangásos tünetei lassan gyöngülnek. Köhögési inger nincs. A beteg általános állapota aránylag megnyugtató.

— Főhercegnők Berlinben. A Berlinben időző Mária Annunciata és Erzsébet főhercegnők tiszteletére Szőgyény-Marich László osztrák-magyar nagykövetnél ma nagyobb reggeli volt, amelyen a főhercegnőkön kívül Albrecht württembergi herceg is megjelent a feleségével.

— Husvétii istentiszteletek. A budavári Mátyás-templomban március 29-ikén, nagyszerdán délután 5 órakor Vavrinczné-Furkas Ilona és Juhász Ferenc éneki Jeremiás próféta siralmait. Nagysütőtörökön előadásra kerül *Palestrina Lauda Sion* miséje, *Asola Christus factus* és *Supper Deatrója*. Nagypénteken 9 órakor csonka gyászmeze, amely után az oltári szentséget a sirba helyezik. Utána szent beszédet mond dr. Nemes Antal budavári plébános. A kóruson előadásra kerül *Palestrina* „Popule meus”-a és *Vavrincz Mór* „Vexilla regis”-e és „Ecce quomodo”-ja. Délután énekelődés lesz. *Vavrincz Mór* „Stabat mater dolorosa” kezdetű oratoriuma szóló, zenés énekekkel. Nagyszombatban az ünnepi nagymise alatt *Zsaskovszky* B-dur miséjét adják elő. Délután 6 órakor a feltámadás ünnepén előadatik a *Te Deum*, *Regina coeli* és *Tantum ergo* ének- és zenekarral. Husvétvas napján előadásra kerül *Vavrincz Mór* C-moll miséje és gradúáléja és *Szabó X. Ferenc* offer-toriuma. A magánzólamokat éneklék: *Lichtenstein Dóra*, dr. *Grimm*né *Brunner Margit*, *Ertl Anna*, *Juhász Ferenc* és *Kréshy Károly*.

— Petőfi-ünnep Kolozsvárt. Az Erdélyi Irodalmi Társaság, — mint nekünk írják, — március 25-ikén Petőfi emlékezetére felolvasó ülést tartott. Dr.

Germaine kinyitotta az ajtót. Még utánam sugta:

— Ott fekszik Madame a kanapén. Bizonyára már el is aludt szegény, mert régóta semmi neszt se hallottunk. Bizony elkéne egy kis alvás a szegényeknek...

Mikor az ajtó becsukódott mögöttem, még pár lépést tettem előre s aztán tétován álltam meg. Ez csakugyan az ebédő... Balra a végig nyitott ajtókon át megpillantottam a három szoba távlátát. Az egész front a tengerre nyílt s a hold fénye hosszú kővében sejtelmes sápadtsággal áradt be végesvéig az összes ablakokon. Milyen bizarr gondolat ez, tőprengtem, ilyen lámpa nélküli holdfényre tervelni ezt a féppottot!... Széjjelnéztem. Minden egyes sarokban szerelmes emlékekre találtam. Csöndesen, lábujjhegyen indultam meg a csupa selyem, csupa szőnyeg szobákban át. Megálltam az elsöben, — meg a másodikban is... Csupa szerelmes emlék mindeütt, de ő maga sehol... Végre beléptem a sarokszobába. Ez, csudálatosan, a legnémaabbnak tetszett nekem mind közt: a hold fénye szinte kísértetiesen özlött be tágas ablakain és beteg világgal árszított el benne mindent. Mi lesz? gondolám, hisz itt sincs senki... Tiszán emlékszem: pillanatra valami különös borzongás fogott el... De ezt a borzongást csakhamar egy egészen más édes érzés váltotta fel bennem. Ott az ablak melletti kis selyem kanapén ezer szerelmesen puha párna közé ágyazva megpillantottam az én Imogémet.

Suttogva mondtam ki a nevét... Nem felelt, alszik, gondolám, azt akarja, hogy egy csókkal ébreszsem fel, úgy, mint régen... Óvatosan mentem át a finom rokokó butorok közt a szobán.

Ott álltam a kis kanapé mellett. A csalóka holdfénynél szemem csak úgy tapogatózva, lassan vette ki a formáját. Eledálokoltam... neki, az ő szelid lényének szokatlan, kacér, ingerlő pongyola volt rajta. Keblén mintha pár

Szamosi János nyitotta meg az ülést érdekes beszéddel, melyben Petőfi költészetével foglalkozott. Ezután Szász Gerő a költő haláláról tartott lendületes és tartalmas felolvasást, Sebesi Samu elbeszélést olvasott fel, melynek tárgyát a 48-as idökből merítette. A szép, poétikus elbeszélést a közönség nagy tetszéssel fogadta. Végül Felszegi Dezsőtől olvasott fel *Veresényi György* lendületes költeményeket, amelyek ugyancsak Petőfibre vonatkoztak. Az ünnepi közönség zajosan megtapsolta a felolvasókat.

— Elhunyt főispán. Báró Radvánszky János, Zólyomgyege főispánja ma 45 éves korában meghalt. A boldogult mindösszenéhány évig állt Zólyom vármegye élén, de ez idő alatt is feldhelten jellemével, a közügyek iránt tanusított lelkes érdeklődésével és tapintatos modorával kivívta az egész vármegye becsülését és szeretetét. Nejo révén, aki báró Radvánszky Béla koronázó unokahuga, rokonságban volt Tisza Kálmánnal.

— A beteg pápa. Párisból táviratozzák: Turinac nancy-i püspök, aki nemrég meglátogatta a pápát, a *Semaine Religieuse*ben azt írja, hogy a pápa a következőket mondta neki:

— Az operáció közben nagyon sokat szenvedtem s azt hittem, hogy végem van. De nem is csekélyes kilencven éves aggyastyanon ilyen operációt végezni!

Turinac ezután azt mondja, hogy az operáció nagyon jól sikerült s hogy a seb rendkívül gyorsan behegedt. Laponni és Mazzoni orvosok a *Figaro* római munkatársának azt mondták, hogy a pápa egészsége valószínűleg nagyon rövid idő alatt egészen helyre fog állni. A pápa tegnap heledfél órakor fölkel s magánkápolnájában misét mondott; egy pillanatra sem szakította félbe a passziók olvasását és a megszabott térdhajást is elvégzte, aztán könnyen fölemelkedett és segítség nélkül távozott a kápolnából. Laponni elbeszélte a pápa betegségének történetét s végül azt mondta, hogy a szent atya remélhetőleg már legközelebb misét fog mondani a római népnek a Pétertemplomban.

— Összeesküvés a szultán ellen. Ha igaz volna a szultán ellen szözt összeesküvésnek száradrésze is, a derék *Abdul-Hamid* rég a mohamedánok paradicsomában pipálna a finom *tütün*. Miután *II. Abdul-Hamid* még mindig e silány földön él és uralkodik, bizonyos, hogy az ellene szözt összeesküvés híre az ugynevezett lyégből kapott, minden alapot nélkülözö koholmányok irodalmi műfajához tartozik. Ime ma is megleptek minket egy, a török szultánal kapcsolatos összeesküvéssel. A hír így szól:

Emir pasa doktor, a szultán első sebésze ellen a felesége följelentést tett, hogy a szultán élete ellen összeesküvést tervezett. Emir pasát letartóztatták s felnapl tárgyalás után élete fogytáig való számüzésre ítélték. Emir pasa ellen felesége váloppört indított.

A szenzációs hírek hátterét bizonyára el-

gombnyira fel lett volna tépve... Valami szinte göresösen kéjes mozdulattal nyújtózott el a párnái közt. Arcát nem érte a holdfény, — a félhomályban láttam, hogy feje oldalt a fal felé fordulva pihen a selyem vankoson... Csábítóan hatott rám a kívánatos kép. Kedvtelve néztem pár pillanattig, aztán meg akartam ölelni. De nem! gondolom. Hadd legyen akarata szerint, — nem is nyulok hozzá, csak egy szölo-csókkal fogom felébreszteni. Óvatosan áthalajoltam rajta s a falhoz támaszkodva szájára nyomtam remegő ajkaimat.

— Bajos azt a perccet szóval tökéletesen visszaadni. Az a pillanat, mialatt szerelmes hevületem tripikus világából az iszonyat sarkvidéki fagyába dermedtem bele, csak egy rövid pillanat volt és mégis tartani fog egész életemen át. Hevületemben eleinte semmit sem éreztem... Lassan kezdtem csak tudatára ébredni annak, hogy ajkai mintha sajátságosan hűvösek volnának... Aztán valami csipni, égetni kezdte a számát s ugyanabban a percben egyszerre valami rettenetes, émeiyító patikaszag áradt fel körülöttem mindenfélel — Iszonyodva tápaszkodtam fel, mert éreztem, hogy, mintha fejbe ütöttek volna, szédülni kezdek... Felkelés közben, kezem a testéhez ért: keze, karja, keble hideg volt — A falhoz tántorodtam. Éreztem, hogy a szám nyílik, de nem tud hangot adni. Végre egy borzasztó kiáltás tört elő a torkomból. És szédültem, mindegyre jobban szédültem... Tudtam, hogy a következő pillanatban már el fogom veszteni az eszméletemet. De még mindig nem hittem magamnak. Odarogytam a kanapé elé, térdem valami üvegcsöbe ütődött, köröskörül nedves volt a szőnyeg... Megragadtam a vállát s jaggatva, üvöltve ráztam, költögettem a hideg, már-már merevedni kezdő testet —

Mielőtt elvesztettem volna az eszméletemet, csak arra emlékszem, hogy rángatásomra hirtelen félrebillent nyakán a feje s a holdfény kísérteties

sikkasztott patikapénzekben, titkos légyottokban és leszállított gombostüppözben kell keresnünk. A kikapós doktor bizonyára hamar megvizsgáztalódik valahol a Kelet virányain.

— **Aki a Sasától fél.** Előkelő belgrádi uriember ment be ma reggel a feleségével a *Keleti Kávéházba*, kávét rendelték, amelyet mind a ketten szótlanul kiittak. A férj kiment azután a folyosóra. Soká kint volt már, mikor egyszerre valami sikoltozás hallatszott be a kávéházba. Kint meglátta a takarítóné, hogy a szerb ur vérében fekszik a földön. A pincérek odaszaladtak és rögtön észrevették, hogy vendegük a kezén késsel fölvágta az ereket. Azonnal orvosért szaladtak, aki bekötözte a vérző helyet, hogy az életet el ne vérezzék. A felesége zokogva állt mellette. Mialatt a legiszonyosabb fájdalmi voltak, ugye ezt mondta a feleségének:

— **Sasa, miért üldözöl engem!?** Oh, Sasa!...

A szerencsétlen férfit, aki nyilván üldözési mániában szenved, bevitték a József főherceg fogadóba, ahol lakásuk van. A házaspár belgrádi, a beteg férfinék *Szalay* a neve. Állítólag előkelő fővárosi rokoni vannak, akik ma délután már mind meglátgatták.

— **Andrée.** Nemrég az a szenzációs hír járta be a világot, hogy Szibériában látták *Andrée* léghajóját, sőt őt magát is harmadmagával —holtan. A hírt *Lialin* szibériai vadász kürtölte világgá, hát természetesen senki sem hitte el. Rácáfoltja hivatalosan is, amennyiben Tomszk kormányzója egyszerűen mesének deklarálta *Lialin* híradását. Most maga *Lialin* nyilatkozik egy előkelő orosz lapban. Levelet irt a *Novoje Vremjénak*, amelyben apróra elmondja, mit hallott a tungsztóktól, akik a léghajót és utasait látták és úgyzen tiltakozik az ellen a ráfogás ellen, hogy hazudott. Hivatkozik a becsületességére és a szomszéd kormányzóra, aki tanúságot tehet az ő szabíhatóságáról. Már most csak az a kérdés, hogy ez a szomszéd kormányzó nem — vadásztárs-e *Lialin* urnak?

— **Üngylikos drámatró.** *Frankfurtból* táviratozza tudósítónk: Dr. Wolf Vilmos, ismert drámaíró, tegnap fölé lőtte magát és meghalt. A tehetséges színpadi író legutóbb a *Signorelli képe* című tragédiát írta társzerzőségben.

— **Az isaszegi csata emléke.** A győzede'les isaszegi csatának április hatodikán lesz az ötvenedik évfordulója. A műegyetemi ifjúság és a mérnök daloskör április 9-én, az évfordulót követő vasárnapon leutazik Isaszegre, ahol az elesett hősek sírjainál fényes gyászünnepélyt rendez. Az ünnepély programja a következő: Szózat, éneklés a mérnök daloskör; ima, mondja *Havaldá* Endre; emlékbeszéd, tartja *Bartók* Lajos; hősi gyászdal, éneklés a mérnök daloskör; az isaszegi csata lefolyása, elbeszéli *Antony* Rudolf; alkalmi költemény, szavalja *Ulrich* János, és végül a Himnusz, éneklés a mérnök daloskör. A kirándulók reggel 7 óra 50 perckor utaznak el a keleti pályaudvarról, és 9 órakor érkeznek Isaszegre, ahol ünnepélyesen fogadják őket.

világgal öntötte el sápadt arcát... Hirtelen, mint két gyilkos hegye furódott lelkembe pillantásra nyitott, rettenetes szemeknek a halál utáni pillantása. Ah, az a kinba torzult iszonyatos arc!... Ez az én életem Meduza-feje, s ha majd halálom órájában a szerelemre gondolok, akkor is ez az arc fogja, de akkor már örökre, megdermeszteni lelkemet...

Arra az utolsó légyottra mérgette meg magát. En soká voltam beteg nagyon... Csak később tudtam elolvasni azt az üzenetet, amit a kezében szorongatott papírosra utolsó pillanatban ráírt. Csak ennyi volt ez az üzenet: „*Azt akarom, hogy én jussak eszedbe, valahányszor ez életben még nőhöz légyottra mélysz.*...”

És teljesült az akarata, mert ha szerelmes asszonynak a „légyott” szó kisiklik az ajkain, mindig az ő vádoló, kinba torzult arcát látom magam előtt...

A szomszédban elhallgatott a kaszinói muzsika s a villanylámpák egyenkint aludtak el körülöttünk. Sötét lett egyszerre s ebben a sötétben csak a parton megtört foszforeszkáló hullámok világítottak tovább. A tenger felől hideg szél borongott el a lugas lombjai felett. Szótlanan keltünk fel. Csak a mellbeteg fiatal asszony maradt mozdulatlan ülve ott hátul a sötétben. Feje le volt hajva, — nem tudom, de azt éreztem, hogy zokog. A herceg pillanatra ránézett, aztán sietősen lépett vissza hozzá. Elegáns hosszú szürke redingetjéről nem láttam többé a köhögő gyermekasszonyt. De ahogy odább mentem, akaratom ellenére is meghallottam süttögő szavát:

— **Az istenért, mi baja? mormogta a herceg.**

— **Rien, je vous aime... süttögő a fuldokló hang, — Eljön az én utolsó légyottra?...**

— **Kolumbus szerelme.** A hatvanadik gyalogezrednek van egy nagybajsza, szép szál legény őrmestere, akinek a neve se nem Kis János, se nem Nagy János, hanem Kolumbusz Kristóf. S ez a Kolumbusz nem tör olyan nagyra, mint a druzsája, akiről a világ történetében itt-ott szó esik. A magyar baka Kolumbusz leányziveket hódít és pedig nem vitorlával, lassan, szelmentében, mint a régi módi Kristóf, hanem egy-kettőre, egy-egy kaszintással... És *andere* *Städtehen*, *andere Mädehen*... A regimentet átbelyezték Egerből Losonera s utána ment egy kis lány is. Egy kis tizenhárom esztendő, szerelmetes bakfis, aki álmaiban megmaradt a legényeségi standban s Kristóf után szökött. Most körözi az alispán — s a szegény Kolumbusz talán még be is esukják ezért a hódításért, ha külsül, hogy ő csalta el a bolond kis leányt Egerből Losonera.

— **A sarkok meghódítása.** A két hideg, fehér pólus ellenállhatatlanul vozza a jég kalandorait: meghódításukra szünet nélkül fegyverkeznek expedíciók. A déli sark s az északi egymásután látják a toladó fekete hajókat. Az angol *délsarki* expedícióról igen érdekes hírek érkeztek. Párnap előtt jött Új-Szealandba az expedíciós hajó, miután az expedíció vezetőjét, *Borchgrevinket* embereivel együtt az Adare foknál partra tette. Viktória-földön most ezzel történt meg az első partraszállás. A déli szélesség 78 foka alatt, délkeletnek húzóda, mintegy 170 keleti hosszúsági foknál két hatalmas hegyláncolat emelkedik, amelyek Mont-Terrosban és Mont-Erebusban érik el a tetőpontokat. Ez a *legelőbb pont*, amelyet eddig elértek. Miután a délsarki nyarat arra használták fel, hogy a telepítési munkáját befejezzék, most a pontról kutyákkal, iramszarvasokkal és hócipőkön kirándulnak a terület belsejébe. Jövő nyáron az angolok a *német délsarki expedícióval* egyesülten tovább fognak előnyomulni és időközben meteorológiai és delejes megfigyelésekkel fogják a már megnyert pont értékét kihasználni.

Az északi sark elérésének kérdése sok ember pihenését zavarja. *Maltarov* orosz kapitány egy jégtörővel remél a sarkig eljutni. Egy *Mulhey* nevű kaliforniai mérnök pedig mozdonynal akarja ugyanazt a célt elérni. Új gépet épített, mely a jégen is fog járni. A mozdony elől oly élesorru, mint egy hadihajó és feltalálja azt hiszi, hogy llyképp minden akadályt le fog győzni. Nem gőz, hanem gáz fogja hajtani és hat Pullmann-kocsin kívül 4000 kilogramm árut is fog szállíthatni.

— **Háromszáz fegyelmi vétség.** Esztergom város polgármestere — mint esztergomi tudósítónk táviratozza — a város egyik tisztviselője ellen háromszáz fegyelmi vétség miatt kénytelen fegyelmi vizsgálatot elrendelni. A polgármesterhez eddig beérkezett jelentések szerint 120 fegyelmi vétség elkövetése már konstatalva van. A tanárhoz érkezett fegyelmi vétségekről szóló jelentések száma 180. Lám, milyen rossz, ha az ember polgármester. Kellemetlen helyzetbe jutna, olykor potom háromszáz fegyelmi vétség miatt kénytelen — mint táviratunk némi részvétellel konstatalja — vizsgálatot indítani. Egyébként meg lehet banketézni is a dolgot... **Háromszáz, — szép kerekszám.**

— **Tanárok gyűlése.** A polgári iskolai tanárok ma tartottak rendes husvét gyűlést a Kazinczy-utcai polgári iskola tanácstermében. Az ülést *Lád* Károly elnök nyitotta meg, üdvözölve a vidéki tanárság képviselőit.

Ezután *Perjessy* László (Nagy-Röce) adta elő az első tárgyat. A *közégségi, felekezeti és társulati polgári iskolai tanárok fizetésügyét* az 1868. XXXVIII. törvény-cikk 142. §-a szabja meg és pedig akképp, hogy a kisebb helyeken 700 forint, nagyobb helyeken 800 forint. Ugyarebben az időben a felekezeti, közégségi középiskolai tanárok jelentékeny részének fizetése 500—700 forint körül ingadozott. A polgári iskolai tanárok fizetése tehát megállapításakor, ha nem is fényes, de az akkori viszonyoknak megfelelőleg tisztességes volt. Harmine év alatt azonban nagyon megváltoztak a viszonyok. Minden téren emelkedt azóta a fizetések, egyezseregűdül a közégségi, felekezeti stb. polgári iskolai tanárok fizetése maradt a régieben. Egyes iskolafenntartók, mint pl. Budapest székesfőváros dícsértremelőt kívették tesznek, annál nagyobb azoknak a száma, kik még a minimumot sem adják meg, lakbérül pedig oly kis összegetek adnak, hogy abból egy szobás lakást is alig lehet bérelni a városnak elrejtett zugában. Sorsukon tehát javítani kell. Indítványozza, mondja ki a választmány, hogy az új polg. iskolai törvényben beiktatni kéri a polg. iskolai tanárok minimális fizetését, ötödésves pótlékát, lakbérét, a mai viszonyoknak megfelelőleg. — Kéri továbbá, hogy, mint a felekezeti középiskolák és elemi iskolák éppen úgy a polgári iskolák is, ha a fenntartók kéri, állami segítségben részesítsenek. — Addig is azonban, míg a polg. isk. törvény létesítik, keresse meg a miniszteriumot, hogy az 1868. XXXVIII. törvényoiknek szerezzzen érvényt, szabja meg, melyik a kisebb és nagyobb hely, különösen pedig rendezze a lakbért a törvény értelmében s a költségvetésbe vegyen fel bizonyos összeget az iskoláknak a segítségére, amelyeknek fenntartói kéri. — A választmány

az indítványozott irányelveket elfogadja s ez elveken alapuló előadás megtartására a nyári közgyűlésen *Perjessy* Lászlót kéri fel. A választmányi intézkedik az adatok beszerzése iránt.

Második tárgy volt a híres *szatmári tanárvizsgálati eset*. *Volenszky* Gyula titkár javasolta;

1. Kéréssek fel a kormány, hogy polgári iskolai tanárvizsgálatot csak a Budapestben székelő országos bizottság előtt engedélyezzen.

2. A mennyiben a népoktatási törvény alapján a felekezetek vagy nemzetiségek hasonló jogot követelének, a kormány használja kinevezési jogát úgy, hogy ne az illető vidék képesítettellen szakembereiből alakítsanak fiók-tanárvizsgáló bizottságot, hanem delegálja ilyen esetekben is az országos vizsgáló bizottságot.

Rissányi József tarthatatlannak mondja azt, hogy nemcsak *Szatmárt*, de *Kalocsán* polgári iskolai tanítóknak (apáczák) osztoztatják a polgári iskolai oklevelet. *Dr. Kovács* János szerint a Pedagogium tanári kara a tanári pályán való kiválóságot, vagy egyetemi magántanári képesítést óhajt attól, aki polgári iskolai tanárokat akar képezni. Fő mindenesetre, hogy a fizetésügyi és tanárképzési anomáliák a figyelmet arra fordítsák illetékes helyen, hogy a súlyos helyzetben csakis egy polgári iskolai törvény megalkotása segíthet.

Több hozzászólás rámutatott arra az ellentétre is, mely a szóban forgó esetben a miniszterelnökség és a kultuszminiszterium között fennáll.

A miniszterelnökség a szászoknak nem engedélyezett vidéki tanárvizsgáló-bizottságot, amit most a kultuszminiszter *Szatmárt* megadott.

A választmány sürgős felterjesztést határozott el az indítvány szellemében.

A *Tanítók Házáról* kimondották, hogy tanítók és tanárok háza legyen, akkor bele megy a polgári iskolai tanárság. Pártoláskan másik feltétele, hogy internátus legyen, nem pedig szórakozó hely, mely a tanítók kaszinójával ellentétbe helyezkedjék.

Olvasatak ezután a *Csongrád megyei Polgári Iskolai Kör* indítványát, melyben a tanító nyugdíj-törvény határozatai alól kivételt kéri a polgári iskolai tanárságot és mint állami tisztviselő, a tiszti nyugdíjt követelik. Az elv helyeslő mellett a közgyűlés részletes javaslatot kéri a választmány.

Ezzel a gyűlés apróbb tárgyak elintézése után véget ért.

— **A rossz bizonyítvány.** Bizony nehéz egy-két lecke fölmondása után megállapítania a tanárnak, hogy mennyi a tudománya a tanítványának. Még nehezebb a tudomány mennyiségét és minőségét beleszorítani néhány numerusba. Bizonytalan valami a tudásnak számokkal való mérése, de hiába, nincs más eszköz... Ez a bizonytalanság a tulajdonképpeni oka annak, hogy Szabó István postászojga *Lajos* nevű fia tegnap óta nem volt otthon. A pajtásainak azt mondta, hogy üngylikos lesz, — mert rossz bizonyítványt kapott.

— **A színház és a kocsmá.** A jó pap nemcsak holtig tanul, hanem igyekszik okos dolgokat tanulni, olyasmint, amivel a gondjaira bízott tömeget nemcsak a hit világában, hanem a praktikus életben is utbaigazíthatja. A szegény eszű, munkában elesigázott népnek, amelynek az innesső világban már nem igen sok reménye van arra, hogy elveszi az izzadságos napjai jutalmát, a pap a mindene. Ez a tisztes figura képviseli számára a tulsó világot, amiben tudja Isten, hogy mi következik el arra, aki belejut, de mindenestre megnyugovás, pihenés... Ha a pap mond valamit, arra esküdni kell. S az igazi pap aztán föl is használja a népo jóvoltára ezt a nagy hatalmat. Vezetí a nyáját. Be az iskolába, a templomba, no meg a színházba is, ami ritka eset, de mégis megeseit Rochesterben, ebben a nevezetes régi püspöki városban. *Dr. Talbot* püspök ugyanis pásztorlevelet szögegetett ki a székesegyház kapujára, smiben felszólítja a híveket, hogy járjanak szorgalmasan a színházba. Derék szintársulat — mondja a püspök ur, — s különösen az első szerelmes színész nő nagyon ügyes. A főtisztelendő ur ugyanis nem prédikál másnak bort, hogy maga vizet igyék mellette, hanem személyesen is ellátogatott a teátrumba s pásztorlevelében előnyösen nyilatkozik a darabról, mely erkölcsös és illedelmes vala s a publikumról is, mely a helyzet magaskirtára emelkedett s komoly tisztességgel és diskrét unalommal élvezte az előadást. A pásztorlevél örömmel üdvözlő a színházat, a becsületes jó vidéki színházat, amelynek nem olyan illetlen a repertoárja, mint a milyen a londoni színházaké. Minden darabnak megvan a morálja, hogy például nem jön a tüzzel játsznai, meg hogy az adósság kollektíván, meg a kártya bünbe viszi az embert s a pálinka mód felett veszedelmes itóka. S éppen ezért azt mondja a püspök ur, hogy inkább menjenek a hívek a színházba, mint a kocsmába... Mert az első szerelmes színész nő szeméi is leszedgüitk ugyan az embert, de mégse olyan veszedelmesen, mint a pálinka, amit tudvalevőleg direkt a sátán szállít a kocsmároknak az emberiség megrontására.

— **Hamis váltó.** *Boross Weinberger* Menyhért, aki állítólag a nemzeti balesetbiztosító-társaság vidéki ügynöke, a *nagyvárad* polgári takarékpénztárnál egy 1000 forinról szóló váltót nyújtott be. Az összeget ki is fizették, de később kitudt, hogy a váltó hamis. *Weinberger* most körözik.

— **Egy kis szénállomást.** Szénállomásonként szedik szét a mennyek óriás birodalmát a civilizált hatalmak. Vaj-haj-vej, Kiao-Csu és ahogy már hívják ezeket a kínézár városokat, a nyáron még mind csak *szénállomások* voltak, most meg már *khinai birtokok* néven nevezetnek az európai államok politikájában, ma-holnap *gyarmatokká* lesznek és azután... Bizony, bizony, úgy lehet, hogy az unokáink már Ázsiai Németország, Ázsiai Angolország, sőt talán Ázsiai Magyarország geográfiaját fogják magolni. De ha csak ennyi volna. Hanem most már nemcsak a nagyhatalmak szegnek egy-egy karajt a sárga birodalomból, hanem az apró-cseprő államok is kaptak rá étvágyat. Bizonyára úgy szokodnak, hogy ahol hatan jóllaknak, jut ott a hetediknek is. Imhohol már a kis Dánia is kinyújtotta a tenyerét és kér egy kis — szénállomást. Azaz, hogy nem is kér, hanem — aligha az olasz példán nem okult — egyenest kiküldötte *Valdemar* nevű hadihajóját, hogy hasítson ki Dánia számára egy kis karajt az ég fiának a birodalmából. Tehát még sem fajult el még a szöke Haraldok vére!

— **Szabadkőművesek nagygyűlése.** A magyarországi nagypáholy tegnap tartotta évi nagygyűlését, melyen az összes hazai páholyok, a szomszéd államok szabadkőművesége és a világ összes nagypáholyai képviselve voltak. Az évi jelentés vázolja a szabadkőműveség tevékenységét, felsorolja azokat az eseményeket, amelyeket a társadalmi életbe belevitt. Jelzi, miként vett részt a kulturális és jótékonyági intézmények fejlesztésében. A múlt évben 51 páholy állott a nagypáholy főhatósága alatt 3029 taggal; a páholyok kötelékhez nem tartozó „testvérek” száma körülbelül megegyezzen annyit tesz. A páholyok magánvagyonra 105,000 forint, a nagypáholy vagyonra 268,000 forint, a jótékonyalapot összesen 434,000 forintot tesznek kerek számban. *Erzsébet királyné* szobrára a páholyok 1260 forintot adakoztak, segélyezésekre közel 30,000 forintot fordítottak. A jelentések tudomásul vétele után újabb három évre nagymesternek ismét *Joannovits* György nyugalmazott államtitkárt választották s a többi választások is egyértelműleg történtek. — A nagymester ünnepélyes beigtatása fényes szertartások között történt. Az ünnepi beszédet egy ismert író tartotta „A szántunk mélyebben” témát variálta s általános tetszéssel fogadták fejtegetések során a társadalmi tevékenység minden ágában, a közéleti szereplés minden nyilvánulásában követendőnek jelezte e bölcs intelmet. A díszében *Joannovits* nagymester az első felköszöntőt a kiralyra és hazára mondotta. Szívélyes óvációk tárgyai voltak még a pozsonyi páholyokhoz tartozó osztrák, továbbá a megjelent horvát-szlavonországi s a szerbiai küldöttek, akik testvéries egyetértésben sorakoznak a magyar nagypáholy védelmére.

— **Tyúkok veszedelme.** Gácsországban nagy a veszedelem. Valami gonosz nyavalya pusztítja az aprójszágot nagy kétségbeesésére a gazdasszonyoknak, akik kénytelenek lemondani a legjobb falatokról. Egy krakkói bakteorológus megvizsgálta a betegségét és úgy találta, hogy tuberkulotikus természetű. A veszedelem — mint Lembergől táviratozzák — olyan nagy, hogy egyes falvakban nincs egy szál baromfi. Sőt az egy madarat is pusztítja a nyavalya. Varjak, vererek röptükben pusztulnak el és természetesen ezek is terjesztik a veszedelmet.

— **Levelek rebusza.** A csömöri-uton levő *Arany Sas* fogadóban ma este főbe lötte magát egy hivatalnok. A pincérek rögtön telefonáltak a mentőkért, de amire az orvosok megérkeztek, a fiatal ember meghalt. Írásaiból kitűnt, hogy *Bröder* Dániel a neve. Egész csomó levelet hagyott hátra, amelyek között volt sok szerelmes levél is. Nem lehetetlen különben, hogy főnökének az irodájában követelt el valami nagyobb szabálytalanságot, mert egyik levelében ilyesfélélt is emleget.

— **Halálozás.** *Vécsey* István, nagybecskereki ügyvéd, Torontál vármegye bizottsági tagja, 82 éves korában ma meghalt. *Vécsey* a szabadságharcot mint honvédfőhadnagy küzdötte végig s később osztrák fogságban szenvedett. A boldogult vette meg alapját a nagybecskereki református egyházközségnek, amelynek haláláig főgondnoka volt. Megalapítója és hosszú időn át élnöke volt a vármegyei Deak-partnák is. Temetésén résztvett a vármegye sok kitűnősége, köztük *Csávossy*, *Papp* Géza és *Demkó* Pál orsz. képviselők.

Miskolczy György, nyugalmazott törvényszéki bíró, királyi tanácsos, 79 éves korában Nagyváradon meghalt. *Orley* Kálmán országyűlési képviselő apóását gyászolja az elhunytban.

Gyöngyösi Lajos nyugalmazott törvényszéki bíró 74 éves korában hunyt el ma Nagyváradon.

— **Üzérkedés vasuti jegyekkel.** Aradról telegrafalják: *Biró* Bálint az államvasutak aradi portása már régóta üzérkedett 14-ik zónás jegyekkel. A szomszédos koreszmában egész ügynökséget tervezett, hol a jegyeket az utazóknak olcsóbban adta el. A rendőrség bizalmas feljelentésre ma éppen akkor csipte nyakon, midőn ily jegyeket kínálgatott. *Birót* azonnal elbocsátották az államvasutak kötelékéből és úgy elene, mint a neki segédkező ügynökök ellen büntető feljelentést tettek.

— **Házasság.** *Dr. Váli* Dezso szabadkai kórházorvos a napokban jegyezte el *Fölser* Augustza házasszonyt, *Fölser* István műegyetemi tanár és neje *Schneller* Augustza úrnő leányát, Budapesten. — *Dr. Groedel* Albert, a Groedel testvérek fa-nagyiparos cég baltagja, eljegyezte *Pollák* Gizella kisasszonyt Bécsben.

— **Védekezés a tüdővész ellen.** A tüdővész terjedésének megállítására alakult egyesület ma tartotta közgyűlését gróf *Baththány* Lajos elnöke alatt. A közgyűlés kiemelkedő mozzanata volt *Korányi* Frigyes tanár beszéde, akinek érdeme az egyesület megalakítása is.

Az ülésen gróf *Baththány* Lajos elnök megnyitó beszéde után a közgyűlés rendes tárgysorozata következett. A pénztári jelentés elhangzása után *Korányi* Frigyes tanár tartotta meg beszédét. *Korányi* professzor feltárta elsöbben is a tüdővésznek országsszerű dülő fókuszozott pusztításait. Statisztikai adatokkal bizonyította be, hogy évenként 40—50.000 embert lehet megmenteni az életnek és a magyar fajnak megfelelő kormányzati és társadalmi tevékenység és céltudatos intézkedés által. Az a mód — mondá a nagytudású és a közügyek terén is oly agilis professzor — amelyen a társadalmi feladatok megoldhatóak, az a kipróbált út, amelyet más nemzetek követtek: a népszanatóriumoknak minél elterjedtebb felállítására. Erre vállalkozott a budapesti sanatórium-egyesület. Beszéde folyamán hivatkozik arra a világakcióra, amelynek közepette állunk és amelyben nekünk is részt kell venni a tüdővész pusztításának korlátozása és az ellene való védekezés céljából. Fel kell költöni a *Közjótékonysságot*, megalkotni az első sanatórium anyaintézetet, amely eredményei folytán utánzásra gerjesztő példát nyújtson szolgálatban később létesítendő intézetek felállítására, egyszersmind pedig iskolázásul egy a gyógyított személyzetnek, mint főleg a betegeknek. Azután pedig ki kell, hogy terjessze hatását az egyesület az ország minden részére, főkegyesületeknek kell támadni az ország minden részében.

Mozgósítani kell — így szól végezetül, — a magyar társadalmat, hogy az az áldás, amelyet az első anyaintézet évenként néhány száz betegre és családtagjaira áraszt, a lakosság százezreire áradjon, és ha egyszer az ország át lesz szöve nagy és kis tüdővészgyógyító intézetekkel, mint ahogy ma már át van szöve Anglia, Németország, Svájc stb., ha a belügyminiszteri kimutatások évenként 60.000 tüdővészben halt helyett 40-et, azután 30-at, majd 20.000-et és talán még kevesebbet mutatnak majd ki, a népesedési és gyarapodási aránya utótrí. Németországot és a népesség átlagos élethossza a jelenleg alacsony fokról megfelelő módon emelkedik, ha bekevtetik az idő — és profétai szonvelgés nélkül mondom, hogy ez be fog következni — amelyben a tüdővész remületessége éppen úgy a multnak jelenségévé válik, mint most a himlő és pestis remületessége azá vált már; akkor kegyeletes tisztelettel fognak utódaink megemlékezni ezen egyesületről, amelynek tagjai a hazafiság és humanizmus melegségétől áthatva fogták a tüdővész elleni védekezés munkájához, legyőzték a nehézségeket és a maguk részéről szívvel-lélekkel, vagyonukkal és munkásságukkal járultak azon feladat létesítéséhez, hogy a magyar nép jölelte és Magyarország nagysága előreláthatólag az őt — népének testi és lelki tulajdonságainál fogva — megillető magas fokra emelkedjék. A beszédet a hallgatóság lelkesen megélejezte.

— **Furosa meghívó.** A mai postával egy olvasónktól a következő kis meghívót kaptuk:

Meghívó
a népligeti villamos kocsióra órák hosszát várók országos egyesületének
első közgyűlésére.
Tálálkozó: Üllői-uti megállóhely.
A titkár.

Sokat várhattak ezek az urak, hogy így összebarátkoztak...

— **Szegedi tanulók Bécsben.** A szegedi felső kereskedelmi iskola ötvenegy növendéke ma *Dr. Sondorfer* igazgató vezetése alatt Bécsbe érkezett. A tanulók elsőző a bécsi kereskedelmi akadémia mintaszerű berendezését tekintették meg, ahol *Dr. Karschulin* tanár szolgált fölvilágosításokkal. *Bilther* Ede tanár azután a város nevezetességeit mutatta meg a magyar fiúknak, akiket becsi kollégáik nagy szeretettel fogadtak. A séta befejeztével társasbéd volt, ezután a kirandulók *Fiuméba* utaztak.

— **Kongo nem állít ki.** A párisi világkiállítás nagyon hiányos. Hiába fődik be akár az egész kiállítást az óriás-parazóttal, hiába mozgósítják mind a világ legkitűnőbb technikusait, művészeit, tudósait, akár ki se nyissák a kiállítást. Ugyan ki is nézne meg olyan kiállítást, ahol a Kongo-állam nincs képviselve. Világkiállítás Kongo nélkül, tessék csak elképzelni! Mert hogy a Kongo-állam nem lesz ott, az bizonyos. Brüsszelből telegrafalják, hogy a Kongo-állam kormánya visszautasította, kereken visszautasította Franciaország meghívását, még pedig állítólag *Lipót* belga király intervenciójára. Szegény Franciaország!

— **Tél Olaszországban.** Az időjárás szerelnye nemcsak minket fosztott meg a tavasz első örömeitől, de az örök tavasz országát, Olaszországot is. Egy római táviratunk szerint Rómában ma erősen havazott és olyan hideg van, hogy a hőmérő zéruson alul áll.

— **Főlolvasás.** *Mikola* Árpád posta- és táviró-tiszt március 29-ikén *A posta és táviró, mint kulturális lényező* címen főlolvasást tart a főposta első emeleti 3-ik számú termében.

— **Fabrikáshal skatulyában.** Eddig bogracsból, porcellánból ismerték a paprikás halat. Most megismerjük majd ezt a kitűnő magyar eledelt — skatulyából. *Apatinban* fölállítottak egy ipartelepét, amely *paprikáshal-konzervet* fog készíteni, s a külföldön hozza forgalomba gyártmányait. Az új gyártmány pléhskatulyákban kerül forgalomba, s ize állítólag hasonlít a saskeselyű-paprikáshoz. Azt hisszük, a halpaprikást éppoly kevéssé lehet skatulyába zárni, mint a gulyást, s az egyéb magyar ételkülteményeket. Különben a külföldnek ez is elég jó lesz...

— **Ganache kimult.** Igen, *Ganache* kimult, sőt mondhatnók: meghalt. *Ganache* ló volt, s mint ilyen gróf *Baththány* Elemér tulajdona. *Ganache* már több mint egy esztendő nem futott a versenyeken, hanem ah, mint fejedező méné teljesíté hivatását. *Ganache* kimulásáról telegrammok röppentek széjjel minden irányban, gazdájának kondoleáltak, szóval nagy a szomorúság sportkörökben. Igazán, jó lehet lónak lenni, mert ha ember hal meg, nincsen miatta ennyi zaj. Isten veled *Ganache*, mi ugyan nem sajnálunk téged, az igazat megvallva.

— **Willette utánzója.** A párisi művészkörökben nagyban foglalkoztatja egy érdekes kis botrány, amelynek valami *Favareille* nevű ur az áldozata. Ez a *Favareille* kapta magát és lemásolta kissé megváltoztatva a kedvelt *Willette* rajzait és alakja írta a művész nevet. Aztán házalni kezdett ezekkel a rajzokkal és *hat frank* szabott ártért adta darabját a kereskedőknek, akik nagyon örültek, hogy ilyen olcsón jutnak eredeti *Willette*-rajzokhoz. Most *Willette* rajta csipte *Favareille* urat, be is pörölt. A törvényszék az ügyes utánzót egy évi és egy havi fogházra ítélte.

— **A lugkőoldat.** A Főthi-ut 25-ik száma házából ma egy szegény özvegyasszonyt vittek be a kórházba. Így menekült meg özvegy *Szász* Károlyné asszony atól, hogy gyermekeivel együtt egyszerűen kitegyék a kis lakásából. A negyede járó házbéren ugyanis még mindig tartozik Szászé a háziurnak és tegnap este volt az utolsó terminus. Kenyérre való sem volt és a három kis gyereke folyton siránkoztak. Más megoldás nem kínálkozott: a szerencsétlen asszony ma reggel lugkőoldatot ivott. Amikor azután a mentők már elvitték a Rökusba, a gyerekeknek is találkoztak pártfogójuk, jelentkeztek a jó szomszédok. Így mentett meg a lugkőoldat egy családot az utcai nyomorúságtól.

— **Erdőgés.** *Nagyváradról* táviratozza tudósítónk: *Kocsudában* a latin szertartású káptalan erdejéből száz hold leégett. Az erdőt *Papp* Mihály gyújtotta föl, akit már elfogtak.

— **Kémhistória.** A párisi rémlátók újabb szenzációt fedeztek fel a francia erődítmények körül. A rendőrök egy *Plate* nevű angolt és feleségét, akik Cherbourgban gyanut keltekkel viselkedésükkel. Páris egyik pályaudvarán kémkedés miatt letartóztatták. *Plate*, aki felt a nép dübötől, arra kérte a rendőröket, hogy feltűnés nélkül kiserjék be. *Plate* a rendőrségen bevallotta, hogy a cherbourgi erődítménysékről fotográfiai fölvételt készített.

— **Az osztályorszájték huzása.** Az osztályorszájték mai huzásán tízezer koronát nyert 1665. *Ütész* koronát 111. *Hétezer koronát* 55509 36713 18080 15824 71830 60901 86141 10827 32469 28287 9773 88227 80993 80190 91277 68999 12691 81254 59948 93996 37341 13057 2091 52019 64392 83830 34016, ezer koronát 81553 68764 91322 65061 43070 26373 33996 93973 92965 27215 37549 9804 73401 51978 31226 82191 95187 66890 81120 1953 75061 6473

Az előkelő hölgyvilág figyelmébe!!

A legizlésebb női angol kosztümöket készíttik saját műtermükben

SCHNELLER és KOZMA

női angol és férfi szabók
Budapest, „Royal” nagyszállóba.

9358 82358 83554 41470 35202 35928 16085 31985
54944 62641 55338 12088 50817 92378 83578 12175
47297 39679 74337 65991 63326 28983 46023 59249
62572 36112 47067 27280 49418 25864 66545 55758
92602; *Átszáz koronát* 91369 80812 39466 83045 25383
69351 89075 73339 54576 95007 5545 87944 81148
19092 44296 65378 92042 97890 38644 86302 88444
78496 62547 70397 18964 68566 52020 99771 54964
55511 24925 83249 21752 48321 31086 80951 44102
9951 35063 57137 62435 53170 51913 73147 7727
48499 78278 95359 68303 26077 72449 24736 68857
6859 93875 34747 9871 24113 9937 61018 84147 28739
81492 25177 53563 23415 47906.

— Keleti utazás. Propper N. János igazgató vezetése alatt április hóban Egyiptomba és Szent-földre induló nagyszabású társas utazásra újabban jelentkeztek: dr. Gyalui Bernáth Albert ur, Kolozs-megye tiszti főigézője Kolozsvárott. Barthodeiszky Béla ur, nagybirtokos Beledről, Jánosi László ur, pénzügyigazgatósági titkár Budapestről. — Jelentkezéseket 529 forint utidíj lefizetése mellett az indulás napjáig elfogad Propper János igazgató Budapestén, József-körút 15.

(x) Husvéti tojások és fecskendők Kortész Tódornál.

Meginterjvoltam Mark Twaint!

Irta: *Lindh Marcella.*

Budapest, március 27.

Egy újságíró barátja házának, aki közvetlenül azelőtt látogatott meg, hogy nagy honfitársam, Mark Twain fölolvasására a Lipótvárosi Kaszinóba mentem, így szólt hozzám:

— De jó volna meginterjülni Mark Twaint!

— Próbálja meg! — biztattam.

— Nagyságos asszonyom, úgy látszik, már nem emlékszik arra az írtóztató szatírára, amelyet Mark Twain az interjúról írt . . .

— Sőt! Lássa, vannak férfiak, akik csak a borzas asszonyok iránt érdeklődnek, — és vannak híres emberek, akik gyűlölik az intervjút. Mind a két izlés furesa, de értem. De azért, ha én újságíró volnék, egyáltalán nem törődnék azzal, hogy vajjon miként vélekedik interjú-szenvedélyem áldozata erről a zszurnalisztikai műfajról. Ő nem szeret válaszolni, — de én szeretek kérdezni . . .

— És erre az én újságíró barátom így szólt:

— Nagyságos asszonyom, önt már annyiszor interjüvöltak meg, — interjüvöljon ez egyszer ön! Ma együtt vacsorázik a felolvasás után Mark Twainnel, kérdezze meg: mi a véleménye a magyar újságírásról, amennyiben ennek a viszonyával ilyen rövid idő alatt tisztába jöhetett? Száz forintot boesátok bármely jótékony célnak a javára ezért az interjúért . . .

Istenem, már gyakran énekeltem jótékony célra két világrészben, de soha még nem interjüvöltam. Az újság ingere olyan veszedelmes, — és félig komolyan, félig tréfásan beleegyeztem.

Bevallom, hogy amikor a Lipótvárosi Kaszinó dísztermébe léptem, már hivatásos újságíróknak éreztem magamat. Magammal hoztam jegyzőkönyvem, egy édes nürnbergi emléket és komoly arccal jegyezni kezdtem. Közvetlenül előttem ült *Perccel*, akivel — nagyon jól beszél angolul — oly szívesen társalgok, — vártam, vártam, hogy megkérdezi, miért jegyzek ilyen lázas gyorsasággal, — de nem tette meg. Nem volt szép tőle.

Nemsokára elfeledtem újságírói hivatásomat. Nagy meghatottság fogott el és közel voltam a sírúhoz. Fölhangzott a lelkes magyar éljenzés és a tapsvihar, mert megjelent Mark Twain, az én házának a nagy embere, akit a szabadság második hazájában, Magyarországon oly testvérileg üdvözöltek! Ujra megéreztem az összes nemes tulajdonságait ennek a nagy fajnak, amelynek asszonyává férjem és az én kis magyar fiam avatott! És azt az időt is, amikor először jövén magyarok közé, láttam, hogy otthon vagyok . . .

De csakhamar ismét eszembe jutott, hogy én mint újságíró vagyok jelen ezen a fölolvasáson. És jegyeztem, lázasan, gyorsan, idegesen, — úgy, hogy e pillanatban alig tudok valamit elolvasni a magam írásából! Mégis csak nagy dolog újságírónak lenni . . .

— És Mark Twain szólni kezdett. Lágyan zengő a bariton hangja és valahányszor valami huncutságot mond, behunyja nagy fénylő szemét, mialatt kissé megbolintja ezüstös, hullámos fürtű fejét, amely valami olasz zene-maestro

lehetne. Aztán egy kissé hunyorít . . . mond valamit . . . Mire kitör a nagy kacagás.

Oh, ha Mark Twain tudná, hogy mennyi szidást kaptam miatta kis leánykoromban egy newyorki penzionátusban, ahol a szigorú igazgatónő annyira gyűlölte a nagy szatirikus iratit. Valahányszor rajtaesíptek, kikaptam Mark Twain miatt, akinek a lelki gyönyörűség annyi édes percét köszönhettem.

Tavaly történt, hogy megismerkedtünk. Bécsben az amerikai nagykövetségnél jártam, hogy kivégym passzusomat egy oroszországi tourné számára, amikor először találkoztam Mark Twainnel. Az első szavam szinte ez volt:

— Mr. Clemens! Nekem már sok bajom volt ön miatt . . .

De hallgattam, ő meg azt kérdezte:

— Hát Bécsben nem fog hangversenyezni?

— Oh igen, nemsokára . . .

— Eljövök! szolt. — És ott is volt. És én csak neki énekeltem.

Most ismét hallhattam ezt a különös angol beszédet, a hamisítatlan nazális yankee-twangot, — amely mint távoli szülőföldem üdvözlete megrezegtette a szívemet.

Mark Twain nemsoká nagy író, — de nagy színész is. Itten lassabban beszélt, mint a hogy Amerikában beszélne, ahol bizony tudja, hogy könnyen megértik. Minden egyes élcét föl-épití, leginkább a művészi pauszakkal hat, és a pointeket háromszor is aláhuzza.

A fölolvasás után egy szűkebb körű társaság együtt ment át Mark Twainnel a Lipótvárosi Kaszinóba a Hungáriába, ahol az illusztris vendég tiszteletére bankett volt. Előre siettem és megmondtam a cigánynak, hogy Mark Twain beléptek a *Yankee doodle* játszása.

— Évek óta nem hallottam ezt a dalt! — Otthon tán meg se hallottam, merő szokásból — mondá elérzékenyülten az én ősz honfitársam. És én úgy tudtam, hogy mit érezhet ő mostan . . .

— Lássák, — mondá Mark Twain pohárköszöntőjében, — most hogy Kossuth Lajos fia, Kossuth Ferenc mellett ülök, régi emlékek elevenednek föl bennem . . . Milyen rokonok Magyarország és a „the land of liberty”, az én hazám . . .

Bámulatos szépen beszél angolul Pulszky Ágoston, aki a mi parlamentünkben is feltűnést keltene . . .

— És egyre közelebb jött az ideje annak, hogy Mark Twaint meg kellett interjüvölnom. Még soha ilyen lámpaláz! De magam előtt láttam az én újságíró barátom huncut Mefiszto gunymosolyát, — és ez visszaadta erőmet!

— Most nagyságos asszonyom is mondjon egy tósztot, — szolt a szomszédom.

— Oh szívesen! — És eszembe jutott, hogy a szomszéd szobába egy zongorát helyeztek el, hogy azon énekelhessek. Oda ültem a zongora mellé, magam kísértem magamat, és a nagy csöndességben rákezdtem a dalra:

Home, sweet home . . .

Olyan jól tudtam előre, hogy ez a dal a könnyekig fogja meghatni az én amerikai testvéremet! És könnyek voltak a szemében, amikor pezsgős pohárral a kezében elébem jött . . .

Hah! Megéreztem, — most vagy soha! Most van itt az ideje az intervjúnak . . .

— Mr. Clemens! — mondám. — Egy magyar újságíró engem, mint amerikai művésznőt, akinek ön talán szívesebben áll szolgálatára, egy szíveségre kért föl!

— És elmondtam a kérdést. Egy szóval, interjüvöltam.

A szép maestro-fej egyideig ide-oda himbáldozott, majd megszólalt:

— Vagy ér valamit az én véleményem, és akkor nagyon sokat ér, — vagy nem, — és akkor semmit sem ér . . .

— Igaz! mr. Clemens, — mondám — az ön véleménye sokat ér, de elvégre már én is énekeltem jótékony célra . . .

De száraz határozottsággal szólalt meg ismét a legszebb yankee-orrhangon:

— Hat napra van az embernek szüksége, hogy egy tárgy fölött véleményét alkosson, — két nap kell, míg az ember megírja. És az mezér 1500 forintot . . .

Mire én élénken felkiáltottam:

— Lássa, mr. Clemens, — mégis csak meginterjüvöltam magát! Mert most elmondta, hogy ön egy véleménynyel és annak a leírásával nyolc nap alatt mennyit keres . . .

De nem, nem akarok föllenteni, — én ezt nem mondtam Mark Twainnek, — csak utólag jutott eszembe, mint minden jó gondolat. Nem szóltam én semmit se, csak arra gondoltam, hogy az én szegény újságíró barátom óhaja nem teljesült!

Hanem azért mégis csak igazam van. Mert ez mégis csak interjú! Követelhetem a jótékony cél számára a száz forintot!

Majd megpróbálom.

Hogy fog ő rám nézni!

Sötét titok.

Budapest, március 27.

Bohéme, cigányok! — avult fogalom, mesébe illő a nagyságos urak és igazgató urak korában, amikor „nemzeti zenekarok karnagyai” asztalkendőt tesznek a szárazfajúk alá, amelyről kiáltó hirdetések-ből s rendőri hírekből mindenki tudhatja, hány ezer forintot fizettet érte atyjának tizenkilencedik fia — álmában!

Hanem azért vannak még bohémek, csakhogy azok viselt dolgaiban majd csak a jövő század színházi közönsége fog gyönyörködni, ha ugyan az istennek kerekedik még olyan jó kedve, hogy második Murgert teremtsen.

Az pedig először is Donáth Gyulát fogja megszólaltatni.

Donáth Gyula szobrász tudniillik az az ember, aki a legfolyékonyabban törí a magyar nyelvet, de azért a muzsa nem vette tőle rossz néven, hogy Ó-Budán született. Ennek sulját csak akkor érezte, amikor saját vallomása szerint ez okból besoroztak a — haditengerészetbe.

Donáth Gyulanál így jár a kellemes és kellemetlen karöltve. Ő az egyetlen ember, akinek igazmondásért nem verik be a fejét, és ugyancsak ő az, aki minden pályázatot megnyer. Csakhogy az intézkedő nagyságos urak aztán mást biznak meg a kivittel.

Ebben is akad azonban kivétel. A hazafias vidéki bizottságok, amelyek nem tudták a kellő pénzt összeteremteni, mind Donáthnak a hazafiságára appellálnak s nem hiába. Donáth Gyula művészetének kincseivel olyan pazarul bánik, mint aki soha sem akar nagyságos urrá lenni.

Nem is lesz azzá soha! Soha sem fog fiakkeru a miniszterek fogadó napjain a városon végig száguldani, még csak „konfliktusba” sem ül, gyalog, de biztosan halad a halhatatlanság útján.

— Közben Keletré rándul, s amikor rendjellel kinálják, nem ijed meg attól sem, de inkább egy kis török dohányt instál, mert hát mit csináljon ő egy mezdzsijével? Káftán is kell ahhoz, vagy micsoda? Ő még óraláncot sem visel, amire ráakaszthatná.

Ugy látszik azonban, hogy a nagyságos uraság gondolata egyszer Donáth Gyulát is megvesztegette. Végre is, aki akkora turul-madarat mintáz, hogy az Andrássy-úton nem akad olyan házra, amelybe hasonlíthatná, méltán kívánczozhatik az után, hogy a nagyságos uraktól tehermentesítse magát.

— És dolgozott és faradt, valósággal és agyagból mintázott, akár hiszi a világ, akár nem. Péire is tett annyit, hogy 12.000 frtnyi értékpapirt venetett rajta. Lehet azonban, hogy ugy örökölte, lehet, egy számot megálmodott, meg is tette, meg is nyerte.

Bárhogy történt a csoda, a csillagokban meg van írva, hogy az utolsó bohém ne lehessen soha nagyságos urrá. Az ember szobrásznak és bohémnek születik, de nagyságos urrá úgy lesz, ehhez pedig Donáth nem érhet.

Szomorúan kellett erről megbizonyosodnia!

Még a szolgálja sem maradt meg nála, elment nagyságos urnak. De magaval vitte Donáth Gyula pénztárcáját is és abban 88 forintot meg a letét-jegyet, melyet a magyar leszámítoló és pénzváltó bank a 12.000 forintnyi értékpapírról kiállított.

Erre már Donáth Gyula is konfliktusba ült és sietett a rendőrségre. Megtette a feljelentést, bemondott mindent, csak egy dologban nem tudott fevilágoztatni adni, egy lényegtelienek látszó körülményt hagyott figyelmen kívül: a hűtelen szolgának a nevé sem tudta.

Szerencse, hogy annak idején nem fogadta el a mezdzsét. Most az is oda volna!

— És most keres a rendőrség egy tolvajt, akinek nem tudja a nevé. Sötét eset.

FŐVÁROS.

(* **Az Újépület telkel.** Mint félhivatalosan jelentik, az Újépület telkeinek legnagyobb részét már eladták. A vevők közt vannak: az *Osztrák-Magyar Bank*, a *budapesti érték- és árutőzsde*, a *postafőosztály*, az *Adria teneseri hajóstársulat*, a *Kereskedelmi Csarnok*, a magánosok közül *Kanitz* nagykereskedő cég, *Dungyversky Lázár*, *Láner Imre*, *Virava József*, *Popper István*, *Deutch Antal*. A vételárak négyesgözenként 445 és 650 forint között váltakoznak.

(* **A pénzügyi bizottság** ma délután *Matuska* Alajos alpolgármester elnöklésével rendkívüli ülést tartott, amelynek első tárgya a száz millió koronás kölcsön ügyében szövetkezett helybéli pénzintézetek ajánlata lett volna a folyó évben értékesítendő 16 millió korona névértékű kölcsönkötvény átvételére nézve. Ezt a tárgyat azonban kellő előkészítés híján levetették a napirendről. Levették a napirendről a *Váci-ut* kiközvetésének ügyét is. A középítési ügyosztály, hogy a közgyűlés utasításának eleget tegyen, azt javasolta, hogy a szükséges 637.000 forintot a százmillió kölcsönből fedezzék s térítsék vissza hat év alatt, a pénzügyi bizottság azonban Polónyi indítványára úgy találta, hogy nem lehet fedezetet adni olyan pénzből, ami még nincsen és jelenlegi fogja a közgyűlésnek, hogy a *Váci-ut* burkolásának költségeire nem talál fedezetet. A *Margit*- és *Várkert-rakodó* alsó síkjának burkolására szükséges egy millió forint fedezésének kérdését, amelyre vonatkozólag a főszámvivő szintén a százmillió kölcsön igénybevételét ajánlja, a bizottság ugyancsak levette a napirendről.

SHINHAZ. MŰVESZET.

** **Filharmonia.** Ma este tartották meg a *Vigadóban* a rendkívüli filharmoniai hangversenyt, amelynek első száma *Erkel* Ferenc: *Báthory Mária* című dalművének nyitánya volt, amely elavultsága dacára nagy hatást ért el, mert a zenekart *Erkel* Sándor mesteri pálcája dirigálta. Ezután *Lejo Lili* énekelt el a *Szöktetés a szerájból* című dalmű nagy áriáját; a művésznő hangja, aki sok igyekezettel állt neki a földaltnak, ugylátszik az uti fáradsalmak közepette megsérült. A legnagyobb lelki gyönyörűséget nyújtotta a IX. szimfonia, amelyet *Richter* Janos vezényelte alatt gyönyörűen játszottak a filharmonikusok. *Bárdossy* és *Semsey* Mariska, továbbá *Ney* és *Arányi* urak, és a *Zenekevelők Egyesülete* férfi és női karának közreműködése mellett. A karokat *Bellovits* igazgató tanította be fényes sikerrel. A hangversenyen előkelő közönség jelent meg.

** **Wagner Szigfríd Bécsben.** *Wagner* Szigfríd első operája, a *Bärenhäuter* ma este került bemutatásra a bécsi operában. A közönség nagyon kíváncsián várta *Wagner* Rikárd fiának ezt a bemutatkozását, mert Németországban nagyon elegyes érzelmekek fogadták a darabot. A bécsi eredménytel meg lehet elégedve a jó nevű szerző: nemcsak hogy meg nem bukott, de bő tapsot is aratott, ámbátor a bécsi közönséget is kimerítette a végtelenbe nyúló előadás.

** **Növendékek hangversenye.** A *Somogyi-konzervatórium* tegnap délután szépen sikerült növendékhangversenyt rendezett. A hangverseny a növendékek előkelő képzettségéről tett tanúságot, különösen a zongoraszakban. Nagy sikert aratott figyelemreméltó hangjával *Fantó Fanny*, továbbá *Kornay Margit*, aki *Figaro lakodalmából* énekelt egy pár áriát. Ezenkívül *Kovács* Anna cimbalom, *Haader* Gabriella, *Haader* Gizella, *Nuivay* Pál és *Schambach* Olga zongorajátékokkal arattak tapsokat.

** **Angol lap a magyar iparművészetről.** A legelőkelőbb angol lap, a *Times* március 24-iki számában hasábos cikkben foglalkozik az *Iparművészeti Múzeumban* kiállítva volt angol nemzeti verseny kiállításával kapcsolatban a magyar iparművészettel. Örömet fejezi ki, hogy a már magasfokú iparművészettel bíró magyarok oly nagy elismeréssel viselkedtek az angol művészeti iskolák kiállítására iránt, hogy azt náluk is kiállították és legnagyobb elismerésnek tartják azt, hogy a magyar kormány ezekből a műtárgyakból harminc darabot meg is vásárolt. A cikk végén citálja a vezető magyar lapok kritikáit az angol kiállításról.

** **Dohnányi Ernő sikere.** Bécsből jelentik: A nagy zeneegyesületi teremben tegnap délután adtak elő azt a három zenedarabot, melyet a *Bösendorfer-féle* pályázaton legjobbnak nyilvánítottak. A tegnapi előadásban a közönség szerepelt mint versenybíró és

hétsszázhat szavattal *Dohnányi* Ernőnek ítélte oda az első díjat.

** **Az Operaház előadása otthon.** A magyar királyi Operaházban holnap (kedd) este *Weber* dalműve, a *Büvös vadász* kerül színpadra. A *Telefon* *Hirmondó* az előadást közvetíteni fogja s így az előfizetők otthon is végighallgathatják. Opera után 11 óráig cigányzene lesz hallható a kagylókön.

Behavazott színház.

— Levél a szerkesztőhöz. —

Budapest, március 27.

A *Budapesti Napló* szerkesztője szives volt felkérni engem, mint a *Dalos-színház* igazgatóját, hogy írjak valamit a szombati megnyitólódadás körülményeiről. A körülményekről készséggel adok felvilágosítást, de a megnyitólódadásról egy betűt sem írhatok, mert azt a különböző irányú depressziók úgy elhavazták, hogy egyelőre megfelelő számú hőekék nélkül gondolni sem lehet a prólógusra, vagyis a színház megnyitására.

A tény ez: a *Dalos-színház* ajkán megfagyott a szó, a szombati megnyitólódadás berekedt, akár egy jól nevelt olasz tenorista. Éppen szombaton délután, amikor a színházat megnyitni kellett volna, produkálta magát a neki vadult hóvihár a legbravurosabb szerepében. Csak kitűnő tájékozottságomnak köszönhetem, hogy a hósirotagban hosszas bolyongás után magam is rábukkantam a *Dalos-színházra*, melyet programmszerűleg megnyitnom kellett volna. A kutatásban nagy segítségemre voltak a *Dalos-színház* szomszédságában tartózkodó szerencsének, kiket a hó sem volt képes fehérré mosni, s akik ennél fogva mint fekete póznák emlékedtek a vakító fehérségben, megjelölve az irányt, amelyben színházamat keresnem kell.

Afrikánai derék szülőitei, a feketék, velem együtt siratták a megnyitólódadás fehér katasztrófáját. Azt hiszem, szemükből tentacsöppek hullottak a hólepelre. Legujabb kollégáim sötét részvéte némileg enyhítette világos bajomat.

Elszántan léptem a színház udvarába, s az első dolog, ami szemembe ötlött, egy tagba szakadt hóember volt. aminőt a gyermekek szabászati felbuzdulásukban összehevenyészni szoktak a szép januári napokban. Kissé kiméleltemnek találtam a tréfát: egy nyári direktornak hóemberrel kedveskedni a megnyitólódás napján! Ez magyarul mondvá, malícia. De alig meradt időm bosszankodni, mert a hóember egyszerre csak megindult, felém közeledett, s lágy, behelőgő hangon így szólt:

— Jó napot, direktor ur!

Nos, a hóember nem volt senki más, mint a tenoristám, *Horvath Arnold*. Ott várakozott az istenadta a színház megnyitására, s azoközben a hó elborította.

— Mi lesz a megnyitással? kérdezte a tenoristák saját naivságával.

Ha kamaszokai színigazgató lettem volna, sokkal könnyebben válaszolhattam volna e kérdésre. A kamaszokai nyári színházak, azt hiszen, jobban be vannak berendezve arktikus hangulatokra.

— Nos? sürgette tenoristám fogvaogva a választ.

— Hm, hebegtem benső meggyőződés nélkül, ha á-t mondtunk, b-t is kell mondanunk.

Tenoristám méltóságosan kiegyenesedett s le rázva magáról a komplikált hórétegeket, így szólt: — Direktor ur, én á-t is mondom, b-t is mondom, de c-t nem énekelek.

Azzal (amennyiben az a térdig érő hóban lehetséges) sarkon fordult s nyomtalanul eltűnt az éktelen fehérségben.

Egy negyedszázad tapasztalásai kioktattak, hogy tenorista nélkül sem dal, sem színház nem képzelhető. E szerint *Dalos-színház* sem, ennél fogva a megnyitást egy hétre el kellett halasztanom.

Ime, ezek azok a külső körülmények, melyek között a *Dalos-Színház* szombaton nem nyílt meg. Pedig úgy hallom, hogy egy ember mégis ott volt s a pénztár után tudakozódott. Sajnálom, hogy nem láthattam s kezet nem szoríthattam vele. Mert nézetem szerint ez az egy ember senki más nem lehetett, mint *Nansen Fritjof*, a rettenhetetlen északi sarkutazó... Az ilyen színházlátogatóra minden igazgató büszke lehet.

Én is az vagyok s azonkívül a szerkesztő urnak

alázatos szolgálója:

Zöldi Márton.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

○ **A Kisfaludy Társaság** szerdán, e hó 29-én rendes havi ülést tart az Akadémia kistermében. Az ülés tárgyai a következők: *Szabolcska* Mihály r. t. Költemények. (Székfoglaló). — *Rákosi* Viktor r. t. Csúh vitéz, kép a honforralás idejéről. — *Kozma* Andor r. t. Szabadságharcunk német költője. — *Gombóc* Zoltán vendég: *Bánk bánnak* egy eddigi ismeretlen francia feldolgozása és *Cseri Péter Ottója*. — Folyó ügyek.

Pályadíjak az Akadémián.

Budapest, március 27.

A *Magyar Tudományos Akadémia* ma *Than* Károly elnöklete alatt összes ülést tartott, amelyen eldöntötték a *Teleki*-díj és a *Farkas-Raskó*-féle hazafias vers pályázatának eredményét.

A tárgysorozat első pontja *Högyes* Endre emlékbeszéde volt *Török* József és *Antal* Gyula elhunyt akadémiai tagok fölött. Azután az elnök bejelentette *Apponyi* György gróf igazgatósági tag és *Leiner* G. W., valamint *Hauer* Ferenc külső tagoknak a halálát, amelyet az Akadémia fájdalmas részvétellel vesz tudomásul és utasítja az illető osztályozat, hogy gondoskodjanak emlékbeszédekről.

Következett a *Teleki-pályázat*. A múlt ülésen *Rákosi* Jenő bírálbizottsági előadó azt javasolta, hogy a díjat a *Becsületbíró* című darabnak adják ki. Azonban névtelen levél útján kiderült, hogy a pályaművet *Debrecenben* előadták. A pályázat titkos voltát és a körülmény bizonyos mértékig sérthette volna és így az akkori ülés elhatározta, hogy a kérdést teljes ülés elé viszi, amely e formai kérdésben döntsön.

Szily Kálmán előadta ezt a tényállást és *Gyulai* Pál elsőnek szólalva fel e kérdésben, azt hiszi, hogy a pályázat titkos jellege meg van sérve.

Szily Kálmán azt indítványozza, hogy mivel a *Teleki*-díj mindig kiadandó a legjobb műnek és mivel a *Becsületbíró* pályázótársait messze felelüljaja, a pályadíjat adják ki e műnek és hívják fel az első osztályt, vegye fontolóra a pályázati feltételek módosítását.

Pauler Gyula a szabályzatra hivatkozva ellenzi a pályadíj kiadását.

Rákosi Jenő azt vitatja, hogy a bizottság nem tudott arról, hogy a darabot valahol előadták és most sem vállalkozhatik az inkvizitóriai szerepre. A pályázati-telek sem mondják azt ki, hogy egy darab, amely a nyilvánosság számára már nem letezik, amelyet már elefejtettek, nem pályázhatik.

Heinrich Gusztáv a bírálbizottság javaslatát támogatja.

Azután a tagok többséggel elfogadták a bírálbizottság javaslatát, hogy a *Becsületbíró* című darabnak adják ki a díjat.

Erre *Than* Károly elnök felbontotta a jelíges levelet és felolvasta a szerző nevét:

Zivuska Jenő erdész-gyakornok. A homo novus nevét éljenzéssel fogadta az Akadémia.

Ezután *Hegedűs* István levelező tag olvasta fel jelentését a *Farkas-Raskó*-féle hazafias vers-pályázatról. A bírálok: *Baksay* Sándor, *Bánoczy* József és *Hegedűs* István voltak.

A beérkezett 44 pályaműből 15 csoport szárnypróbalgatás, zagyva, kusztal frázis-halmazos. Tíz pályaműben észlelhető bizonyos irodalmi műveltség, de hiányzik a költői hivatottság. Tizenegy pályamű érdemel figyelmet. Ezekben már tehetség mutatkozik az egységes szerkezet, az illeltet hangulat tüzebeu összeolvastott érzések kikristályosodott formája nélkül egy-egy versszak szép, csillogó, a formája legtöbbször gyakorlott kére vall; de azért az összehenyomás az, hogy majd vázlatosak, majd bőbeszédű szónoklatok. A jelentés szerint a legjobb három vers: A *Nemzetes ur*, *Öreg költőnek* és a *Váladaskodók*. Ezek közt is a *Váladaskodók* című költeménynek van legtöbb igénye a díjra. A költemény a haza békétlen fiait, az önzetlen hazafiaság magasztos alakjaira való hivatkozásnál, inti, kéréli, lelkesíti, hogy a hazát úgy szeressék, hogy tőle ne várjanak, hanem adjanak. Mély érzésből fakad, ezért komoly, meleg, mert igaz. A bizottság tehát azt javasolja, hogy adják ki e költeménynek a díjat és illelessék dicseréttel az *Öreg költőnek* és a *Nemzetes ur* című költeményeket.

Az Akadémia hozzájárult az indítványhoz és *Than* Károly elnök felbontotta a díjat nyert költemény jelíges levelet, amelyből *Palógyi* Lajos neve tűnt ki.

Azután a főtitkár fölolvasta az osztályok tagjelöléseit.

Az I. osztály nyelvészeti alosztálya *Balassa* Józsefet, dr. *Kégl* Sandort és *Szilasi* Moritot, a szépirodalmi alosztály *Bayer* Józsefet, *Herzeg* Ferencet és *Kozma* Andort jelöli a levelező-tagságra. Öres összesen öt hely.

Szabadalmakat Értékesítő Vállalat

Budapest, VII., Erzsébet-körút 17. szám.

Kieszközöl szabadalmakat, finanszíroz találmányokat és beajátrozoz védjegyeket.

Felvilágosítás díjtalan.

A II. osztály jogi, publicistikai és bölcsészeti osztálya Bekics Gusztávot jelöli. Üres 3 hely. A történelmi osztály rendes tagoknak Zsilinszky Mihály és Csobor Béla levelező-tagokat jelöli. Üres 3 hely. Levelező-tagoknak ez az osztály Borovszky Samut, Szendrey János és Mahler Edét jelöli. Üres 3 hely.

A III. osztály matematikai, kémiai és fizikai osztálya Bugarszky Istvánt és Tóthossy Bélát jelöli. Az orvosi és természetrajzi osztály Mélély Lajost, dr. Pertik Ottót, Tormay Bélát és Halaváts Gyulát jelölte. Üres 3 hely.

Azután a főtitkár a nagyhét teendőinek tervét terjeszti elő.

E szerint az osztályok május 2-án délután 5 óra-
kor tartanak üléseket. Május 3-án nagygyűlés, amely az ünnepélyes közlést készíti elő. Május 4-én az igazgató-tanács ülése. Május 5-én tagválasztó nagygyűlés. Május 7-én vasárnap délelőtt ünnepélyes közlés.

Most Nemethy Géza és Gyomlay Gyula, akiket az elnök a jelíges levelek elégetésére kiküldött, jelenlétük, hogy megfeleleket megbízatásuknak.

A főtitkár pedig bejelentette, hogy a történelmi bizottság Thaly Kálmánt választotta elnökévé. A könyvkiadó bizottság Riedl Frigyeszt választotta elnökévé. Végül a könyvtár számára érkezett aján-
dásokat mutatta be a főtitkár.

EGYESÜLETEK.

(A magyarországi központi Fröbel-nőegylet)
26-án, vasárnap délután tartotta 30-ik rendes évi közgyűlést öv. Rosenzweig-Saphir Sarolta elnökelete alatt. A közgyűlésen K. Jónás Ödön országgyűlési képviselő meglepő hangon mondott köszönetet az érdeműs elnöknek, aki gyengéklédése dacára az egyesület ügyeit ily eredményesen vezette, szintugy Kugler János és Kauders Hermína urnőknek buzgó közreműködésükért. Az elfogadott mérleg szerint az egylet vagyona 139.804 forint. Az eddig képviselt okleveles óvónók száma 565. A közgyűlés Hajduska Albertet, az első magyar általános biztosító társaság vezérnökét, Kater Sándornét és Naschitz Eugeniát választmányi tagokká választotta meg.

Nyiltér.

(Az e rovat alatt közöltéknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

JUBILEUMI ÉRMEK. Jubileumi érme kisbűtött alakban és rozetták polgári ruhához kaphatók TILLER MÓR és TÁRSA udvari szállítóknál. Budapest, (Károly-laktanya).

Loghatósabb
Guber Forras VASAS-AP-
ZSÉNES VIZ
Kapható az összes ásványvízes üzemekben, gyógyszer-
tárakban és drogeriákban.
Hattani és Wille, Budapest.

vérszegénység,
női betegségek,
lég- és hörbetegek
stb. ellen.

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ A felsőbb bíróságok husvétii szünete. A Kurian és Tablén még csak holnap és holnapután, e hó 28-án és 29-én lesz ülés az ünnepek előtt. Az ünnepek után pedig az ülések április 5-én, szerdán kezdődnek.

§§ A bélyegtolvajok. Végéhez közeledik már a bélyegtolvajok ügyének a vizsgálata. A letartóztatottak és a tanuk vallomásai közt sikerült már egybehazgást teremteni és ennek nyomán tiszta már a bíróság előtt a tényállás is a nagy port felvert ügyben. A letartóztatottak most már belenyugodtak sorsukba és csupán Kuhinka István joghallgatás fel-lebbezett a múlt héten a letartóztató végzés ellen. A törvényszék mai vádpancsei ülésében nem adott helyt a felelősségnek, azzal a megokolással, hogy a hét folyamán kihallgatózó orgadók vallomásától függ, vajjon Kuhinkát továbbra is fogságban kell-e tartani? Állítólag Kuhinkát csak az a vád terheli, hogy mikor a lapokból értesült a tolvajlás felfedezéséről, kiment a Drasche-féle téglagyárba Gasparek fűtőhöz, és arra kérte, hogy ne említse Seesódi nevét, ha kérdésre vonnák. Ellene ezek alapján a bűnpártolás vadját emelték, épp úgy, mint Fáy és neje ellen, akik a Seesódié tulajdonában levő kavémérést vezették.

§§ Az elkészült mars. Mikor a német császár Budapesten járt, kabinetirodáját, amely akkor Lucanus császári tanácsos vezetése alatt állott, előzönlötte a sok óda, emlékrat és zenemű. Szegény Lucanus négy hivatalnokkal dolgozott, hogy némi rendet hozzon a felajánlott dolgok kaoszában. És kétségbeesésében végül elrendelte, hogy ami a császár elutazása után érkezik a kabinetirodába, azt ne fogadják el. Ez a sors érte Malecsky Román és Náday Béla Alliance-Marsch című indulóját is, amelynek első példányát a Kunossy-féle hangjegynyomó cég nem tudta idejében elkészíteni. A szerzők ilyképpen nem tudták idejében benyújtani a német császár kabinetirodájához és nem skarták az időközben előszült ezer példányt a

nyomtató cégtől átvenni. A cég erre a nyomási költség fejében pört indított Malecsky és Náday ellen és a járásbírószakértők véleményét fogja kikérni arra nézve, vajjon a kóták olyanok voltak-e, hogy a cég idejében elkészíthetett volna kinyomatásukkal. §§ A sikkasztó vezérügynök. Horváth Dezsőt, a volt jászberényi árvaszéki ülnököt, aki később biztositási vezérügynök lett, ma, a vizsgálat befejeztével átkísérték az ügyészséghez. Összesen tizenhét feljelentés érkezett ellene. A sikkasztott összeg 7500 forintot tesz ki, amelyből 3000 forint megkorült s ezt a rendőrség mint a biztosító intézetnél letett óvadé-
kot lefoglalta.

§§ Letartóztatott házasságkövetők. A budapesti büntetőtörvényszékhez több följelentés érkezett külföldről, hogy Nagy Jenő Jakab fényes házasságok igérvetéssel csalja a világot. Dobálódik a 200.000 forintos, 500.000 márkás hozományokkal, arcképeket küldözget ide-oda s mindezek révén tetemes előlegeket szed föl, amelyeknek kézhez vétele után minden további összekötést megszakít. E följelentések következtében Polányi vizsgálóbíró dr. Gruber alügyészrel és két detektiv kíséretében tegnap délután elment Nagy Jenő Jakabnak Izabella-utca 62. szám alatt levő házasságkövetői irodájába, de a keresett urat nem lették otthon. Sattler Miksa irodavezető fogadta az lenprenotó vendégeket, akik azonnal hozzáfogtak az irományok átkutatásához, de nyomát se lették a könyvelésnek, se levelezésnek, sem egyáltalán irodai tevékenységnek. A vizsgálóbíró mindazonáltal Sattler Miksét azonnal, Nagy Jenő Jakabot pedig, aki a vasárnap délután Debrecenben töltötte, táviratilag letartóztatta, úgy hogy most már mindketen vizsgálati fogságban ülnek a budapesti törvényszék fogházában.

Nagyon üdvös volna, ha mindazok, akik a Nagy Jenőnek beküldött előlegeiket siratják, most már, félretéve minden álszeméret, jelentést tennének erről a budapesti büntető törvényszéknek, mert azzal fölötté megkönnyítenék a vizsgálat keresztülvitelét.

§§ Adjon Isten, jó éjszakát! Ezekkel a szakkal lőtte le Rácz Ferenc tassi tehenész Gyöngyössy József parasztagadát Erzsébetfalván tavaly, október 5-ikén. Rácz Ferenc sok csalódáson, sok bajon ment keresztül, amíg annyira meggyült benne a keserűség, hogy gyilkosságra adta magát. Még 1894-ben megvette Gyöngyössy Józsefnek a házat 240 forintért. Kétszáz forintot le is fizetett, a hátralékos 40 forintot pedig úgy egyeztet meg, hogy csak az átírást után fizetendő. Gyöngyössy négy esztendőn keresztül huztalasztotta az átírást, pedig Rácz Ferenc fitymást sürgette, annál is inkább, mert ő a házat azóta tovább adta. Rácz Ferencet időközben egyéb csapások is érték. Dávidy Lajos, akit megbízott, hogy építsen neki lakást, megszökött a pénzével, s az amugy is érzékeny ember most már végleg elvesztette a fejét. Pisz-
tolyt vásárolt, hogy — amint mondja — öngyilkos legyen. De a sors másképpen akarta. Gyöngyössyvel megint nem ment semmire, hiába kérlette, hogy egyezze ki vele. Erre Rácz kirántotta a pisztolyát, s ott a szobájában, a felesége szemelátára, e szakkal:

— Adjon Isten, jó éjszakát! szíven lőtte Gyöngyössy Istvánt, aki néhány perc múlva meg is halt. A gyilkos elfutott, s azonnal jelentkezett a szolgabírónál.

A pestvidéki törvényszék Rónay Kamill elnökelete alatt ma vonta felelősségre Rácz Ferencet gyilkosságért. Rácz hosszasan beszélt el, mennyi bajon ment keresztül s vallomását így fejezte be:

— Elhatároztam, hogy megülöm magam, mert nem tudom eltartani a családomat. De előbb még elmentem Gyöngyössyhez, hogy újból megkérjem, rendezze a ház ügyét. Elutasított. Erre megöltem.

A törvényszék a tanuk kihallgatása, valamint dr. Nagy Géza kir. alügyész vád- és dr. Balassa Károly védőbeszede után Rácz Ferencet szándékos emberölés bűntette miatt tízévi fegyházra ítélte.

TÁVIRATOK.

Páris, március 27. Mien utazó, akit a Szomálipárt kormányzója neveztek ki, ma meghalt.

Éhínség — miniszterválság.

London, március 27. A Globe pétevári levelezőjének híre szerint a cár Witte pénzügyminisztert belügyminiszterre nevezte ki, mert a mostani belügyminiszternek az éhínségre vonatkozó intézkedéseivel nem volt megelégedve.

Az angol-francia egyezmény.

Róma, március 27. Az angol-francia egyezmény megkötése miatt az olasz sajtó nagyon neheztel Angliára, mert Franciaországnak az olasz érdekekre való tekintet nélkül tették koncessziókat és ezzel teljesen szétfoszlott Olaszországnak az a reménye, hogy Tripolisz valaha az olaszoké legyen.

A cár köszönete.

Pétevár, március 27. Muraviev külügyminiszter a cár megbízásából Oroszország külföldi képviselőihez e hónap 23-ikán kelt körlevelet intézett, amelyben megkéri a diplomáciai képviselőket, hogy köszönetet mondjanak mindenkinek, aki levéllel, távirattal vagy más módon kifejezte Miklós cár béketervezésébe való hozzájárulását. A cár, mondja a körlevél, az érzelmei egyöntetűségében és a kormányoknak a hágai értekezlethez való készséges hozzájárulásában újabb zálogát látja annak, hogy sikerül a béke termékeny gondolatát a népek köztudatában kicsiráztatnia.

Delbrück fölmentése.

Berlin, március 27. A Delbrück tanár ellen indított fogyelemi vizsgálat eredményét Bossz közoktatásügyi miniszter vereségnek tekintik. A miniszter ugyanis azt akarta, hogy a professzort, ki a dánok üldözését rosszalolta, büntetésből áthelyezzék, de az ítélet sokkal enyhébb volt, amennyiben csak megrovásra és 500 márká pénzbüntetésre szolt.

A filippinók szabadságharca.

Washington, március 27. Otis tábornok tegnap és ma a következő jelentéseket küldte a manilai csataterről:

A fölkelőknek a szivattyúállomásra intézett támadását tegnap este könnyedén visszaverték. Mac Arthur tábornok elízte az ellenséget, de Polótól északra el lévén vágva az útja, Polótól délre, a vasut felé kellett vonulnia. Ezáltal lehetővé lesz, hogy Aguinaldo csapatainak nagyobb része észak felé megmenekülhessen. Tegnap mindössze egy tiszt és 25 közkatona esett el és 8 tiszt és 142 közkatona sebesült meg.

Malaban városát tegnap este fölggyújtották a fölkelők. Az amerikaiak, akik a várost a külföldieknek ott lévő értékes birtoka miatt szerették volna megmenteni, nem tudták megakadályozni a pusztulást.

New York, március 27. Az Evening Journal manilai táviratát közöl, amely ezt mondja: Hat óraja folyik a harc az egész vonalon. Az amerikaiak két oldalról nyomulnak előre Polo felé s izeik fölkelőket. Wheaton tábornok dandára heves ütközet után bevette Manilit. Mind a két részen nagy a veszteség. Malaban városa, amelyet az amerikai tüzérség bombázott, lángba borult.

New York, március 27. Az Evening Journal jelenté Manilából: A szombati ütközetben részt vett amerikaiak számát 12.000-re becsülik. A fölkelők, akiknek száma körülbelül ugyanakkora volt, erősen fözötte a bozót. Ugyanennek a lapnak egy másik jelentése szerint a fölkelők a völgyön fölfelé Malolos irányában visszavonulnak. Hir szerint egy fölkelőtábornok megsebesült. A Powerful brit cirkálóhajó sebesülte a szombati ütközet alatt önként segédkeztek s fáradhatatlanul dolgoztak, hogy a sebesülteknek a harc alatt segítségükre legyenek.

A Worldnak jelentik Manilából, hogy a fölkelők vezérei sok, nagyon ügyesen elrejtett sáncot és más akadályokat állítottak, hogy az amerikai előnyomulását megakadályozzák.

Washington, március 27. Egy manilai távirat szerint Loewenstein herceg, aki Miller tábornok diszhadsegédenként a tűzvonalba jutott, lövést kapott az oldalába és nemsokára meghalt. A herceg 35 éves volt. A herceg német kísérője szintén megsebesült.

New York, március 27. Az itteni lapok táviratai szerint a filippinók a mai harc folyamán erősen tartották a Marilau (?) erődöt és sikeres ellentállást tanúsítottak mindaddig, míg az amerikai tüzérség közbe nem lépett. Az amerikaiak vesztesége hat halott, köztük 3 tiszt és 40 sebesült. A filippinók végül sáncokból kiüzetvén, teljes rendellenységben megfutottak.

Washington, március 27. Otis tábornok jelenté, hogy ma egész nap folyt a harc. Az amerikaiak részéről negyvenen elesetek. A fölkelőket Aguinaldo vezényli.

Közgazdasági táviratok.

Berlin, március 27. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Esti forgalom. Négyezszázalékos magyar aranyjardék 105.40. Magyar koronajardék 97.50. Osztrák hitelrészvény 200.55. Osztrák-magyar államvasut 154.60. Déli vasut 29.10. Északnyugati vasut ——. Elbavügyi vasut ——. Orosz bankjegy készpénz 216.10. Buschtiehradi ——. Orosz bankjegy ——. (Ultimo.) Lombard ——.

Frankfurt, március 27. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Esti forgalom. Osztrák hitelrészvény 230.30. Osztrák-magyar államvasut ——. Déli vasut 29 ——. Magyar aranyjardék ——. Magyar koronajardék ——. Osztrák aranyjardék ——. Osztrák éztájjardék ——. Osztrák papírjardék ——. Bécsi bankgyesület ——. Alpesi bányarészvény ——. Olasz jardék 91.75. Diskontó-bank 200.10. Laura-kohó 290.50. Harceni ——.

New York, március 27. Liszt helyben 2.85. Bura márciusra 83 1/2. májusra 77. —. júliusra 75 1/2. Tenger májusra 41. —.

Chicago, március 27. Bura márciusra 72 1/2. Tengeri májusra 36 1/2.

KÜLÖNFELEK

— **Musset gazdasszonya.** Madame Martellet „Tiz évig Alfred de Mussetnél” címen memoárokat adott ki. Madame Martellet ma nyolcvankét esztendő és amikor Mussetnél szolgált, Adele Collinnek hívták. Bizony ebben a könyvben nincsenek pikáns leírások a költő szerelmi viszonyairól, a jó Adele Collin nem volt nagy pszichológus. Ő egyszerűen kitűnő gazdasszony volt s a legfontosabb, úgy látszik az volt neki, hogy Musset naponként hét frankot adott a háztartásra és azonkívül még egy frankot külön. Ami nem a háztartásra vonatkozott, azzal Adele Collin édes-kéjeset törődött. Mégis érdekes kelgy, mert jelen volt a nagy költő haldoklásánál. Egyszerű szavakkal elmondja az utolsó napok eseményeit. Orvosok jöttek a haldoklóhoz, aki hallucinált.

— Semmit sem tehetnek — mondotta a költő — a szívemet, amely tulságosan nagy, nem kisebbíthetik meg s a helyet, amelyet elfoglal, nem növelhetik nagyobbra.

— Valamelyik következő napon, amikor Musset nyáron gyöngye volt már, beszélgetett a gazdasszonyával, aki ezt a beszélgetést így írja le:

Igy szólt hozzám:

— Adele, itthon vagyok-e? Nem vagyok-e valami kórházban?

Ezt feleltem neki:

— Ön itthon van a szobájában, hiszen nézze, itt van a kis kutyája és macskája.

— Ah, jól van, igaz — álmodtam. Boldogtalan voltam. — Még kell valamit kérdezem tőled. Házasság vagyok-e én?

— Nem, én nem nő, miért kérdezi ezt?

— Mert ha feleségem volna, ő most aggodnék, ha beteg lenné. Átadna valami orvosnak, aki megörjítene azzal az igyekezetével, hogy engem meggyógyítson. Kórházban nem tudnék megenni. Mindig félek attól, hogy odavisznek. Ugy-e, te nem fogsz elhagyni engem?

— Nem hagyom el, azt nem tudnám megtenni.

Musset hosszas ájulásokba esett. Ez a nap nagyon rossz volt. Este nyolc órakor Paul ur (Paul de Musset, Alfred de Musset öccse) kereste a kalapját, hogy elmehessen. Alfréd ur észrevette ezt és így szólt hozzám:

— Itt kell maradnia.

Megmondtam ezt Paul urnak, aki erre leült az ágy szélére. Elhúzódtam, amíg beszélgettek. Alfréd ur azt mondotta:

— Ő is.

Közelebb mentem újra. A beteg mondani akart valamit, de egy ájulás, az előbbieknél is mélyebb, megakadályozta ebben.

Nagyon szenvedett, erősen kinyújtózkodott

ágyában. Aludni kezdett, nyugodtan, békésen, szabályos lélekzéssel, úgy hogy tizenegyedfél órakor Paul ur elment, hogy lefeküdjék.

Amikor láttam, hogy alszik, én is elaludtam. A nővérem virrasztott és megfigyelte minden mozdulát. Három óra volt hajnalban, amikor a nővérem fölébredt. Kérdeztem, mit akar? Azt mondta:

— Az ur olyan kurtán léleklizik, ébredj!

Fölemelkedtem és közeledtem — még hallottam utolsó sóhaját.

— **Kettős hivatás.** Egyik német lapban a következő apróhirdetés olvasható:

Alkalmazók fiatalembereket, akiknek kedvük van a *zenézet* alapos kitanulására. Együttal meg lehet tanulni a borbélymesterséget is.

G. B. karnagy.

— **Nemzetek életszükségletei.** Milyen drága az egyes nemzetek életfenntartása? Erre most érdekesen felel meg egy statisztikus. E szerint az angolok, akiknek vagyona különben is megengedi ezt, a legtöbbet költenek az élelmezésükre. Lehetséges, hogy ködös levegőjük és nedves éghajlatuk teszi étvágyukat olyan erőssé. Évenként minden angol átlag hatszáz forintot költ élelmezésére. Utánuk következnek a németek és osztrákok 516 forinttal. A francia 504 forintot eszik meg, míg az olasz már csak 264 forintot és az orosz csak 228 forintot költ évenként, ami azt bizonyítja, hogy Oroszországban nagyon olcsó az élet. Ami a huszfélszázadot illeti, itt is Anglia vezet az 6 128 fontjával évenként és fejenként. Utána következik Franciaország 95, Ausztria 79 és oszák után Németország 72 fonttal fejenként. Az olasznak 52 font kell, míg az orosznak csak 50 font. Érdekes, hogy a felsorolt nemzetek a kenyérfogyasztást illetően éppen fordított arányban állanak, tudniillik Oroszország fejenként 725 fontot fogyaszt, Olaszország 660, Spanyolország 640, Németország 620, Ausztria 605, Franciaország 595 és végül Anglia 410 fontot fogyaszt el egy évben fejenként. Még érdekesebb képet nyújtanak a számok, ha az egyes nemzetek heti fogyasztását tekintjük fejenként. A német 10 $\frac{1}{2}$ font lisztet, 1 $\frac{1}{4}$ font húst, 19 $\frac{1}{2}$ font burgonyát, 11 lat cukrot és 2 lat kávé meg teát fogyaszt. Az angol hetenkint csak 7 $\frac{1}{2}$ font lisztet, de már 2 font húst, 1 $\frac{1}{2}$ cukrot, 7 $\frac{1}{2}$ font burgonyát és 2 lat teát meg kávé eszik, utóbbit persze csak nagyon csekély mértékben. A francia 10 $\frac{1}{2}$ font lisztet, 1 $\frac{1}{2}$ font húst, 11 font burgonyát, 12 lat cukrot és ugyan csak 2 lat teát meg kávé fogyaszt. Az orosz hetenkint 12 font lisztre, 1 font husra, 3 $\frac{1}{2}$ font burgonyára és 6 lat kukorica van szüksége, míg az Egyesült Államok lakói átlag 7 font lisztet, 2 font húst, 3 $\frac{1}{4}$ font burgonyát, 1 font cukrot és 6 lat teát-

kávé fogyasztanak fejenként egy héten. Ezek szerint az angolok és amerikaiak a legjobb étvágyukig az oroszok esznek a legkevésőbbet.

— **A Ramazan-mennyasszony.** Az összes mohamedán államokban, Marokkóban, Tunizban, Afganisztanban, Bokharában nemrégiben megküldték a miniszterek az ő uralkodójuknak ajándékul a szokásos Ramazan-mennyasszonyt. Ez tudvalevőleg ősrégi muzulmán szokás, amely még az első kalifák idejéből ered és még ma is el nagy kegyelet közben. Ezek között az irigylésre méltó keleti fejedelmek között van egy, aki 1876. óta ül már a trónján, aki tehát most legutóbb a huszonnegyedik Ramazan-mennyasszonyt kapta meg. Neki ezuttal miniszterei egy cserkesznőt küldtek ugyanarról a helyről, ahonnan valós az első Ramazan-mennyasszonya. Egy ügynök és két eunuch már néhány héttel ezelőtt utra kelt ebbe a helységbe, hogy ott a leányok közül válogassanak. A szerencsés leányzótt azután föl pakolták és a fővárosba vitték, ahol is átadták a háremnek. Ura és parancsolója virágzó egészségnek örvend és így remélhető, hogy még sok ilyen mennyasszonyt kell a számára a jövőben kiválogatni és megkapathatja még a harminnegyedik mennyasszonyt is, s amikor ez bekövetkezik, az olyan gyémántlakodalmat fog jelenteni nála.

— **Uri verklis.** Cirencester angol városkában ezidőszorint egy csinos úri fiatal ember időzik, aki most abban jár, hogy Hinton vicomteot utánozza, aki tudvalevőleg hosszú ideig verklis tologatot a feleségével s ezen az uton kereste meg mindennapi kenyerét, valami nyagbátyjának a bosszantasára, aki a házassága miatt kitagadta. A föntemlített ifjú azonban nem avégből akarja bejárni egész Angolországot, nyagbatva a karnáját, hogy egy szivelen rokonát koseritse el, hanem egyszerűen fogadásból állt be egy esztendőre verklisnek. Fogadott ötszáz font sterlingbe, hogy egy esztendeig verklisből fog élni. Kírutját február elején meg is kezdte és most már vándorol faluról falura. Szép, elegáns ifjú ez a vállalkozó szellemű ur. Hat láb magas, simára van borotválva és úri ruhában jár. Természetesen elég nagy feltűnést kelt mindenfelé és hull a kalapjába szépen az alamizsna.

— **Az ikrek.** Zsilip ur fölvetette egy társaságban a kérdést:

— Hogy hívják azt a két gyereket, aki egyszerre születik?

— Ikrek.

— És ha három születik egyszerre?

Mindenki hallgat. Zsilip ur megadja a feleletet:

— Trikek.

Azonnal kidobták.

REGÉNY.

Edith bosszúja.

(7) — REGÉNY. —

Írta: SZÁNTÓ KÁLMÁN.

S mikor késő-késő este elfújták a nagyrabbi előtt a pislákoló olajmécesest s kialudtak a diákok előtt a padba szurt fagygy-gyertyák: Landsberg Adolfot még álmaiba is elkísérték az abrakadabrák s mikor fáradságtól simerült szeméi álomra esukódtak, öntudatlan ajkai tovább morzsolták a szent igéket, melyekbe foglalván mindama nagy és fonszges tudományok, melyek elvezetnek isten országának kapujához. S az Urnak tetsző erkölcsös nem is esett kárba. A mi Landsberg Adolfnak hihetetlen messzeségbe esett, hogy valaha az első sorból, a szent rabbi közvetlen közeléből lehessen ajka igéit, esodálatos gyorsan elkövetkezett. Mellette jobbról balról szakállas-bajuszos vén deákok ültek akkor is, s már azok bámulták az örök Jehovah kifürkészhetlen akaratát, amelynek végtelen bölcsesége ilyen pelyhes, éretlen ajkakon méltóztatik megnyilatkozni. Landsberg Adolf értelme esodálatos könnyúséggel megnyitott az örökérelmű tudományok nehézségeinek. Elméje, mint áldozatra a sebes sólyom, esapott le a szent tudomány nyílt kérdéseire s gyorsabban a nyílnál, szédültes ívből sietett ragadmányával vissza a felhőbbe, hova nem követhette más senki. S bámulta maga a nagy-tudós, szent rabbi is a tizennyele éves síhődről, akikben isten mindenhatóságának legközvetlenebb megnyilatkozását látta s akinek ő, a maga részéről, a legnagyobb földi jutalmat szánta, amely

egy tizennyele éves böchért*) valaha e földön érhetett: nekiszánta egyetlen leányát, a tizennyele éves Leát. Aminthogy az egész chéderben irigyletebb bácher Landsberg Adolfnál nem volt s nem az egész Felső-Magyarországban irigyletebb apa a zborói csodarabbinál. Nem, egész Hajdu-Nánás városág, ahol az öreg Landsberg Salamonnak is volt valamiféle beleszólása a dologba. Az utolsó nyolc esztendőben, úgy látszik, nem remélt fejlődésnek indulhatott a gyapju-és gabona-üzlet, úgy hogy az öreg Salamon még egy csodarabbi leányát sem tartotta elegendő tisztességnek a fia részére. Egy váratlan napon megjelent a zborói chéderben, ahol már vigságos nászra készültek, s minden további halogatás nélkül fölön fogta az ő kedves magzatát s vitte magával. A fiu elment keseredve, féltette lelki üdvösségét és sajnálta szívében a szépséges Leát, akit földi szemekkel még nem látott ugyan, de aki testéből sarjadzott magzata volt a zborói szentnek. Ontotta a könyveket és akaratokodott. Salamon pedig, hogy a kisértes minél jobban eltávolodjék, meg se állott a fiával Bécsig A Hartmann et Sohn cégnél, úgy látszik, szintén megvolt az üzleti hitele, mert a fiut elfogadták a fényes irodahelyiségbe. A tineseit egyelőre csak hátra fésülték a füle mögé, de a hosszú talárt végképp levetették vele s le a kis bárszony cipkát is, mely tarkóját éjjelnappal óvta a levegő közvetlen érintése ellen. Baj volt ugyan, hogy a gyerek semmiféle élő idiomán se írni-olvasni, se beszélni nem tudott, ha ugyan idiomának nem vesszük azt a csudálatos hadarást, amit a zborói chéderben minden egyéb fülnek értetlenül nyelven véghez vittek. De micsoda nehézség volt ez Landsberg Adolfnak, aki olyan könnyúséggel átgizolt szir és kaldeus nehézségeken! Bécsben egyszerre fölnyílt a szeme s látta, hogy a Jehovának tetsző világon kívül is van még egy nagy-nagy világ, teli olyan csodás dolgokkal, amikről az ő talmudi elméje eddig nem is álmodott. Amily molión

falta egykor az aramesz foliánsok bölcsességét, épp oly molhósággal esett most a nagyváros istentelenségének élvezetében. A haza rég rövidre volt nyírva, a szakállá az állán lejárában kiborotválva, ellenben a bajusza, hazai visszaemlékezés okáért, erősen kipodörve. A kivasált gavalálában rá nem lehetett volna ismerni a zborói chéder egykori böcherjára. Haza se jött Bécsből többet, csak évek múltán egy szörnyű hirre. A nánsái zsidóra egy éjszaka rátortek, egész családjával kegyetlenül lemészárolták. Landsberg Adolf egyedül állott, egy nagy sebbel a szívében, huszonhat esztendő korában, mikor meg kellett volna kezdenie az életet, támasz és segítség nélkül, frissen hantolt sírok előtt a nánsái temetőben, melyek véres bosszúért kiáltottak az égre. A temetőből hazajövet, még az se igen volt, ahol meghúzódjék, s gyilkosok, mikor szörnyű munkáikat elvégezték, esóvát dobtak a zsupfedelű viskóba s a vályogfalak a forró éjszakan csaknem porrá égtek. A szomorú falutól mégse tudott olyan könnyen szabadulni. Ott őgyelgett napokig, szomoruellhagyottan. Lekötötték az ő drága sírhantjai s marasztotta valami elmosódott, halvány emlék, amit elevenre ébresztettek benne a nádszfedélű, apró kunyhók, a poros utak, az aprólehelű sűrű akácok. Itt is, ott is, amerre járt, valami rég elfelejtett, mégis ősmérs hang ütötte meg fülét, elmerült s újra éledt érzések ébredtek a szívében, olyanok, aminőkről eddig nem is tudott. Valami kerítésen belül egy cselédleány énekelte egy nótát, sohase hallotta, a szavát se értette, s mégis a szíve is dobogott belé. A parasztyerekek megbámulták a fényes cilindert, melyben hazajött, meg is esdőltek érte, s ő még csak haragudni se tudott. Valami csudálatosnak tetszett neki maga előtt is ez az érzékeny hangulat, mely olyan teljesen elütött az ő rendes lelkiállapotától. Ugy jött haza, hogy amint szomorú kötelességet itt végezte, megvissza, s most úgy érezte egyszerre, hogy neki itt van haza s nem kívánkozik al többet.

(Folyt. köv.)

*) Böcher zsidó teológus deák.

KÖZGAZDASÁG.

Ipar és kereskedelem.

A debacle. A ringelők szelét vetettek és vihart arattak. Ezt mindenki jó előre sejtette, csak Hagenmacher ur és társai nem akartak róla tudni. Pedig már jókor előre vetette árnyékát a mai nap, amely fészült izgalommal vártak mindenütt, ahol gabonakereskedésről hallottak valaha. És ma kiülött, hogy a ring, kised játékaik, amelyeket sosem illetek valamilyen megtisztelő jelzővel, nagyon hamar és csufosan játszottak el. Mert megbizonyosodott, hogy a budapesti gabonapiacot hiába akarta kicsinyesnek feltüntetni a ring. Nagy piac az. Igaz, hogy a közlekedési eszközök rendkívüli funkciókat voltak kénytelenek végezni, és a román, szerb, orosz, német sőt amerikai buza nagy mértékben özönlött be, de kijátszani mégse tudták a ringelők a budapesti piacot.

Ma volt a nagy nap. Mára várták a likvidáció-árfolyam megállapítását, amely végett az egész tőzsdetanács délelőtt 11 órakor ülést tartott. Ezt az ülést azonban rengeteg áresés előzte meg, amely teljesen feleslegessé tette a tőzsdetanács önkényes közbelépését. Piacra kerültek ugyanis a feles szállítványok, amelyek megrendelés nélkül a spekuláció jó reményében érkeztek Budapestre. A nagy buza-mennyiség az árakat rövid idő alatt 10 forint 64 krajcarról 10 forint 40 krajcárra csökkentette. És az árnyaltatás ideje alatt nem történt kötés. Tizenegy óra felé néhány krajcárral javultak az árak és a tőzsdetanács úgy határozta, hogy 10 forint 44 krajcár legyen a márciusi leszámoló árfolyam. A ringelő urak nem nagy örömmel fogadták ezt a határozatot. Mert 700.000 métermássa gyenge minőségű szokványbuzát 11 forinton voltak kénytelenek átvenni és 66 krajcárral kisebb a hivatásos ár, mint aminCre a ring számított.

A felmondások ma 336.000 métermássát tettek, amelyet egy fél vét át. A mai nappal tehát 900.000 métermássa emelkedett a felmondott mennyiség. A ringelők ilyen nagy mennyiséget kapnak, jóval többet, talán ötször annyit, mint amennyit reméltek.

Az árak 10 forint 64 krajcárról 12 órakor 10.40 forintra, este pedig 10.03 forintra estek. Az áprilisi buza is megérezte az áresést, amennyiben 10.60 forintról 10.20 forintra csökkent. Az effektív aru pedig 30—40 krajcárral csökkent.

A kudarc még nem teljes. A végső vereség akkor következik be, amikor a ring majd értesíteni akarja az egy millió métermássát. És ezt az értekezést nagyon, de nagyon figyelembe fogják a jövőben venni és értesítik azok, akiknek a kedve nem mulik el a mai nappal az ilyen ringeltől.

A jegybank állása. Az Osztrák Magyar Bank állása 1899. március 23-ikán a következő volt: Bankjegyforgalom 636,302.000 forint (—5,757.000 forint), értéktárolás: 500,961.000 forint (+ 262.000 forint), váltótárca: 156,420.000 forint (— 339.000 forint), lombardüzlet: 21,320.000 forint (— 3,064.000 forint), adómentes bankjegytartalék 69,078.000 forint (+ 5,365.000 forint).

Magyar leszámítoló és pénzváltóbank. A magyar leszámítoló és pénzváltóbank igazgatósága mai ülésében Kelemen Sándor váltóüzleti főnököt a cégvezetői jogosultsággal ruházta fel.

A Magyar Agrár- és Járadékbank-Részvénnytársaság igazgatósága ma tartott ülésében az 1898. üzletév eredményét következőleg állapította meg:

A nyereség- és veszteség-számla 1898. év végével 874.677 frt 61 kr tiszta nyereséggel zárul. Ezen tiszta nyereségből az igazgatóságnak a közgyűlés elé terjesztendő javaslata szerint felhasználandó lesz: osztalék fejében részvényenként 10 frt, azaz összesen 600.000 frt, ami a részvénytőke 5%-os kamatoztatásának felel meg. Az osztalékösszegnek és a mult évről áthozott 176,564 frt 69 kr nyereségnek levonása után meg fennmarad 68.112 frt 92 kr-ból a tartalék alapszabályozási 20%-os dotálására felhasználandó 19.622 frt 58 kr és az igazgatóság alapszabályozási jutalékára 9811 frt 29 kr.

A nyereségnek ez után még fennmarad 245.243 frt 74 krnyi összegből utalhatnak át 100.000 frt a megnyitandó „Külön tartalék-alap”-számlára, a főlöslegképp mutatkozó 145.243 frt 74 kr. pedig a jövő üzletévre vitessék át.

A kitüntetett nyereségben bennfoglaltatik a bécsi közlekedési kölcsön II. kib., a magyar jelzáloghitelbank 1898. évi részvénykibocsátásában való részesedésből eredményezett nyereség. A nemzetközi vilamos társaság új részvénykibocsátásban való részesülésünk és egyéb kisebb társas üzetek eredménye a jövő évi eredmény javára fognak elszámoltatni.

A kamatjövdelem a mult évvel szemben 67,303 frt 35 kr-rel emelkedett, a jutalékok és különféle nyereségek címen elért eredmény pedig 77,073 frt 34 kr-rel magasabb a mult évvel, míg a költségek és adók a mult éveikkel szemben 65,174 frt 65 kr-rel csökkentek.

A nyereségelvezetések leszámításával az 1897. évben és 1898. évben elért tiszta jövdelem a következő: az 1897. évi zárszámadás nyereségösszege 656.564 frt 69 kr, leszámítva ebből az 1896. évről áthozott nye-

reség 168.002 frt 02 kr, az 1897. év nyeresége 488.562 frt 60 kr, az 1898. évi zárszámadás nyereségösszege 874.677 frt 61 kr, leszámítva ebből az 1897. évről áthozott nyereséget 176.564 frt 69 kr, az 1898. év nyeresége 698.112 frt 92 kr. Az 1898. év nyeresége e szerint az előző évhez képest gyarapodást mutat 209.550 frt 32 kr-rel. A jelzálogkölcsönök ezen zárszámadásban 9,027.986 frt 87 kr-rel vannak kimutatva az előző évi 1,926.538 frt 21 kr-rel szemben, e szerint tehát 7,101.448 frt 66 kr gyarapodást mutatnak. A szőlőkölcsönök összege 1898. év végén volt 6,006.870 frt 33 kr., szemben az előző évi 2,979.890 frt 13 kr-rel, ami 3,026.980 frt 20 kr. emelkedést mutat. A banknak 1898. december 31-ikén a szőlő- és jelzálogkölcsönökről 3412 számlája állott fenn. A magyar vasutaknak a mérleg-számlájában kimutatott elsőbbségi részvényei alkalmassá az 1897. évi XXXII. törvények értelmében kibocsátásához kötvények alapjául, míg a banknak jelzálogkölcsönök címen kimutatott követeléseit záloglevelek kibocsátására alkalmassá.

Az Adria tengerhajózási részvénytársaság ma délután 4 órakor tartotta meg az évi rendes közgyűlést gróf Szapary István választásos belső titkos tanácsos elnöke alatt. A kereskedelemügyi magyar királyi minisztériumot a társaság miniszteri biztosa, Gyöngyösi János miniszteri tanácsos képviselte. A jegyzőkönyv vezetésével előnk dr. Kovács József titkárt bízta meg. A közgyűlés elfogadta az igazgatóság évi jelentését, megállapította a mérleget, mely 1897. évről új számlára áthozott 29,304 frt 58 kr nyereség hozzászámítása után 449,506 frt 93 kr tiszta nyereséggel záródik, eredménye tehát 22,662 frt 63 kr-rel kedvezőbb, mint az előző üzletévben. A nyereségelosztás tekintetében a közgyűlés elfogadta az igazgatóság indítványát és elhatározta, hogy 21.010 forint 12 kr a tartalékalaphoz csatolassék, hogy az idei részvényfelvétel folyó évi április 1-től a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank és a Wiener Bankverein főpénztárainál 12 frttal beváltassék = 306.000 frt, ami részvénytőke 12%-os kamatozásának felel meg. A nyugdíjalap 17600 forinttal gyarapították, mi által az 80.000 forintra emelkedett. A fennmaradó összeg a tartalékalapok rendkívül dotálására fordítatik és pedig olyképp, hogy a rendes tartalékalaphoz még 14989 forint 88 krajcár csatoltatvan, az i. y. 600.000 forintra emelkedik, a biztosítási tartalékalap pedig a Tibor-gőzös eladásánál elért 34.422 forintra 68 krajcár nyereségen felül még 818 forint 32 krajcárral gyarapítottatvan, az így 880.000 forintra fog emelkedni. A közgyűlés ezek után úgy az igazgatóságnak, mint a felügyelő bizottságnak a felmentvényt megadta és a felügyelőbizottságnak tagjaiva gróf Teleki Domokos, hevesi Bisicz Lajos, budai Goldberger Gyula, Kern Gusztáv, Kelenyi Béla és baranyavári Ullmann Emil újból megválasztattak. A közgyűlés után tartott igazgatósági ülésben Heggyei Miksa vezértitkára nevezették ki.

A Budapesti Közüti Vaspálya-Társaság ma tette közzé az elmúlt évről szóló mérleget, amelynek főbb adatai a következők:

Vagyoni: Közüti vasúti vonalak és villamos berendezés 12,263,631 forint 86 krajcár, villamos átállítás előtti beruházás 2,521,654 forint 98 k. Előmunkálatok 21,815 frt 99 kr. Készletek 117,174 frt 81 kr. Követelések 505,814 frt 73 kr. Pénztár. Értékpapírok és társasági alapok ingatlannal 32,393,760 frt 38 kr. Összesen 47,823,852 frt 75 kr.

Teljes: Részvénytőke 20,238,900 frt. Kötvénytőke 9,000,000 frt. Ferenc József-hídi vasút törlesztendő tőkéje 205,637 frt 01 kr. Társasági alapok 14,487,481 frt 23 kr. Alapszabályozási részvénytőke 36,000 frt. Fel nem vett osztalék 1958 frt. Kiszorított címletek és esedékes kötvénykamatok 303,546 frt. Különböző tartozások 1,870,487 frt 41 kr. Nyereség 1,679,843 frt 10 kr. Összesen 47,823,852 forint 75 krajcár.

Ipariállás Orosházán. Magyarország legnagyobb falujában, Orosházán husvét első napján iparkiallítás nyílt meg. A kiallítás eszméjét Thek Endre vetette fel s az orosházi iparosok nagy buzgalommal és lelkesedéssel hozzáálltak az eszme megvalósításához. A kiallítás védnöke dr. Lukács György. Békés vasmegye főispánja, díszelőke Thek Endre nagyiparos, a kiallítás elnöke pedig Székács István uradalmi jószágfelügyelő. Külön díszes és nagy kiallítási eszmény készült, amelyben 310 iparos 2000-nél több tárgyat fog kiallítani. A kiallításban kizáróan orosházi iparosok és hazi iparral foglalkozó orosházaiak vehetnek részt. Céjja a kiallításban az orosházi ipar fejlettségét és versenyképességét úgy a közeli vidék lakosságának, mint a főváros szakferfiának bemutatni és bizonyosságot szolgáltatni arról, hogy az orosházi ipar minden tekintetben a kor színvonalán áll. Az előzményekből itelve az óhajtott célt az orosházi iparosok el is fogják érni. A kiallítás április 2-án nyílt meg és bezáróan április 18-ig tart. Tartama alatt a békésmegyei gazdasági egyesület, közművelődési egyesület, általános tanító egyesület, az országos közegészségügyi egyesület békésmegyei fióka vándorgyűléseket fognak tartani Orosházán és ez idő alatt, április 9-én tartja alakuló közgyűlést az Orosházi Nemzeti Szövetség is. Az orosházi iparosok merész vállalkozása, nemes igyekezete és törekvése valószínűleg mindenütt méltánylásra fog találni.

Szesztermelői országos értekezlete. A Magyar Mezőgazdasági Szesztermelői Országos Egyesülete kezdeményezésére folyó hó 26-ikán vasnapon délelőtt a Köztelek nagy üsteremében a mezőgazdasági szesztermelői gróf Zselenski Róbert elnöke alatt országos értekezletet tartottak, amelyen a kontingens felosztásáról szóló törvényjavaslata néző fejezték ki kívánalmait. Az országos értekezletet megelőzőleg a Magyar Mezőgazdasági Szesztermelői Országos Egyesületet tartotta évi közgyűlést Bujanovics Sándor elnöke alatt. A közgyűlésen új választmányi tagokul megválasztottak: Luczenbacher István, Bódi Bódog, Kerpöchi Emil, Zalka Zsigmond

és Leidenfrost Tivadar. A közgyűlés köszönetét fejezte ki a pénzügy- és földmívelésügyi miniszterekkel szemben az egyesület irányában állandóan tanúsított érdeklődésükért.

A szesztermelői országos értekezlete elé Rubinek Gyula, a szesztermelői egyesületének titkára, terjesztett elő határozati javaslatot, amelynek indokolása kapcsán reumatott az 1888. évi 25-ik törvények hiányaira. Az előadó előterjesztése alapján élnék vita keletkezett a részletek tárgyalásánál, amelyben résztvettek: Ugron Zoltán, Lázár Pál, Haas Ignác, Urbanovics Péter, Lederer Arthur, Wieland Arthur, Lederer Károly, Szevera Károly, Bujanovics Sándor, dr. Löwinger Vilmos, gróf Zselenski Róbert, Bódi Bódog stb. Az országos értekezlet a határozati javaslatban kimondja, hogy a kontingens felosztásáról intézkedő törvénybe felvételni javasolja az alábbi intézkedéseket:

1. A szeszfőzés kizárólag mezőgazdasági ipar. 2. 1848. évtől kezdődőleg évenként a nagyipari kontingensből 5% levonandó és a mezőgazdasági kontingenshez hozzáadandó. 3. Ha a jövőben a magyar kontingens emelése válnék szükségessé, ez csakis a mezőgazdasági kontingens javára történjék. 4. Amennyiben valószínű, hogy az ipari kontingens 5%-os évi apasztása nem fogja kielégíteni az új mezőgazdasági szeszfőzők kontingens igényét, talajon módot a pénzügyminisztérium arra a törvényben, hogy az ipari kontingens fokozatosan kisajátíthassa. 5. A törzskontingens új kiosztásánál alapulvul szolgáljon, hogy minden hektár szántóföld, rét és legelő után 1 liter napi termelés számítassék, de az új kontingens semmi esetre nem lehet kisebb az eddigiénél. 6. A törzskontingens kitermelése kötelező. 7. Ugy az ipari-gyárak, mint a mezőgazdasági szeszfőzők által visszaszabesított kontingens első sorban a mezőgazdasági szeszfőzők, másodsorban az ipari szeszgyárak között osztandó fel. 8. Az újonnan épülő mezőgazdasági szeszfőzők törzskontingensre az építés megkezdése előtt legkésőbb június elsejéig kiutaltassék.

A szeszadóról szóló törvénybe felvenni javasolja a következő intézkedéseket:

1. hogy a kontingens kitermelése minden körülmények között biztosított ssék. 2. Cukorrépa fejet vagy peronosporas burgonyát feldolgozó mezőgazdasági szeszgyáraknak a pénzügyminisztérium külön engedélyének kikérése mellett esetről-esetre engedélyessék meg, hogy törzskontingensüket 8 hónapnál rövidebb idő alatt is kitermelhessék, úgy azonban, hogy 7 hektoliteren felül naptermelés után bonifikációra nem tarthatnak igényt. 3. Törvényileg mondassék ki, hogy a mezőgazdasági szeszfőzők III-ik osztályára szóló kereseti adó fizetésére nem kötelezhetőek és az adómentesség csakis mezőgazdasági jellegű tétessék függővé. 4. A magyar szeszipar érdekében az országos értekezlet szükségesnek tartja, hogy fogyasztási anyagát csak az ország határain belül termelt szesz képezhesse.

A szegedi telivér ebkiállítás. Az Országos Magyar Ebtenyésztő Egyesület, mely Grómon Dezső államtitkár elnök és Tormay Béla miniszteri tanácsos alelnök vezetése alatt a mult év októberében kezdte meg működését, telivér ebkiállítást rendez szeptember 3-án és 4-én Szegeden az Országos Magyar Gazdasági Egyesület gazdasági és tenyészkiállításával kapcsolatban.

Fizetőképességek. A bécsi Creditoren-Verein a következő fizetőképességekről ad hírt: Kalister Erzsébet Volosca, Luschna Ferenc Grás Horn, Mohr Erdmann kereskedő Jablonec, Horova Anna kereskedő Jicin, Hirscher Ármin kereskedő Alsó-Tlic, Pongor József kereskedő Budapest (Kristóff-ter.) Rűk Alajos bejegyzett kereskedő Wildenschwert.

Szeszárak. A kontingens nyersszesz ára Budapestén 17.25 forint pénzben, 17.50 forint áruban. — Bécsben 18.— forint pénzben, 18.20 forint áruban.

Takaránysvászár. (A székessővárosi vásárgazgatóság jelentése.) Felhozott a szokott községekben 128 szekér réti szena, 15 szekér muhar, 5 szekér zsupszalma, 5 szekér alomszalma, 2 szekér takarányszalma, 3 szekér tengeriszar, 6 szekér egyéb takarmány, (lőhere, lucerna, zabos búkköny és sarju stb.) 300 zsak zsecska. A forgalom lanya. — Arak q-ként a következők: réti szena 220—310, muhar 316—830, zsupszalma 150—170, alom-szalma 110—120, takarányszalma 130—140, 100 kéve tengeri szar 820—1000, egyéb takarmány —, zabos búkköny 250—280, lőhere —, lucerna —, köles —, sarju 250—250, szalmazsecska 170—170. Összes kocsiszám 167. Összes súly 150.300 kilogramm.

Hideghusvásár. (A székessővárosi vásárgazgatóság jelentése.) A Garay-teri élelmi piacon: Felhozott Budapestről 42 árus 20 darab sertést — árus — drb süldőt, 1000 kilogramm friss húst 2000 kg. füstölt húst, 400 kg. szalonnát, 200 kg. hájat. Vidékről összesen 8 árus 83 drb sertést, és 14 darab süldőt. Fozalom élnék. Arak a következők: Friss sertés-hus 1 kilogramm 60—72. 1. q. 4900—5000. Süldőhús 1 kg. 64—70, 1 q. 5200—5600 Füstölt sertés-hus 1 kg. 64—72, 1 q. 6200—6400. Szalonna zsirnak 1 kg. 54—56, 1 q. ——. Füstölt szalonna 1 kg. 64—72, 1 q. ——. Haj 1 kg. 53—60, 1 q. ——. Disznózár 1 kg. 64—, 1 q. ——. Kocsonyahas 1 kg. 44—48, 1 q. ——. Füstölt sonka 1 kg. 70—80, 1 q. ——. krig.

Az Orszé-utí élelmi piacon: Felhozott Budapestről 26 árus 16 drb. sertést, — árus — drb. süldőt, 1300 kg. friss húst, 1000 kg. füstölt húst, 750 kg. szalonnát, 500 kg. hájat. A vidékről: — árus — drb. sertést, kilónkint — krajcárig. Fozalom élnék.

zeli részvény —. Déli vasút —. 40% osztrák aranyjárdék 103.60. Otomanban 568.—. Párisi bankrészvény 1022. Alpesi bányá részvény 380.—. Az irányzat tartott.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Március 27. A hizott sertés felületirányzata változatlan. A) Hizott sertések ára: I. A Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (párónként 400 kilogramm felüli súlyban) 47 1/2—48— krajaéj. Öreg közép (párónként 300—400 kilogramm terjedő súlyban) 47 1/2—48 krajaéj. Fiala nehéz (párónként 320 kilogramm felüli súlyban) 51—51 1/2 krajaéj. Fiala közép (párónként 251—320 kilogramm terjedő súlyban) 49—50 krajaéj. Fiala könnyű (párónként 250 kilogramm terjedő súlyban) 48 1/2—49 krajaéj. II. Magyar másodikrendű: Nehéz (párónként 260 kilogramm felüli súlyban) — krajaéj. Közép (párónként 240—260 kilogramm súlyban) — krajaéj. Könnyű (párónként 240 kilogramm terjedő súlyban) — krajaéj. III. Romániai: Nehéz (párónként 320 kilogramm felüli súlyban) — krajaéj. Közép (párónként 250—320 kilogramm terjedő súlyban) — krajaéj. Könnyű (párónként 250 kilogramm terjedő súlyban) — krajaéj. IV. Romániai eredetű (St. a. h.): Nehéz (párónként 240 kilogramm terjedő súlyban) — krajaéj. Közép (párónként 200—240 kilogramm terjedő súlyban) 49—50 krajaéj. Könnyű (párónként 180—200 kilogramm terjedő súlyban) 48—49 1/2 krajaéj. Könnyű (párónként 240 kilogramm terjedő súlyban) 47 1/2—48 krajaéj.

Sertés létszám 1899. március 25. napján volt létszám 33.102 darab. 1899. évi március 25. napján létszám 723 darab. 1899. évi március 26. napján létszám 911 darab. 1899. március 27. napjára maradt létszám 92.914 darab.

Napirend.

Naptár. Kedd, március 28. — Római katolikus: Szixtus pp. — Protestáns: Gedeon. — Görög-orsz.: március 16. Szabinusz. — Zsidó: Niszán 17. Passach 3. napja. — A nap fél reggel 5 óra 31 percek. — Nyugszik délután 6 óra 7 percek. — A hold két este 7 óra 57 percek. — Nyugszik reggel 5 óra 27 percek. — Az osztályországi húzása, délelőtt 9 órától a Vigadó kis tereinben.

Az országos gyermekvédelmi egyesület közgyűlése délután 8 órakor a megyeháza ülésstornóban. A szénészegyesület felvételi vizsgálata délelőtt tíz órakor a szénészegyesületben. A magyar állattani szövetség közgyűlése este 7 órakor az atléta-kaszinóban. A Népszínházban a „Botyárvilág” című operette bemutatásánál. Nemzeti Múzeum: Régisírtár, nyitva délelőtt 9 órától délután 1 óráig. A múzeum többi része 1 korona belépődíj mellett megtekinthető. Magyar Kereskedelmi Múzeum. Állandó kiállítás. Kereskedelmertörténelmi múzeum és keleti mintatár az Iparecsarnokban délelőtt 9—12-ig és délután 2—5-ig van nyitva. Az igazgatóság hivatalos órái ugyanott délelőtt 9-től délután 2 óráig. Magyar házi-ipar központi bazár. Kerepesi-ut 22. I. emelet délelőtt 9-től déli 1 óráig és délután 3-tól este 7 óráig. Tudakozó iroda és nyilvános szakkönyvtár, Kerepesi-ut 20. szám, délelőtt 9—12-ig és délután 3—6-ig. A Hódolási Árszolgálat. Eisenhut Ferenc órási körképe, látható Városliget, Andrassy-ut végén, reggel 9 órától este 5 óráig. Belépő díj 50 krajaéj, gyermekjegy 30 krajaéj. Technológiai Iparmúzeum nyitva délelőtt 9—12-ig és délután 3—5-ig. Az Iparművészeti Múzeum és az iparművészeti társulat állandó bazárja az Ulloi-úton nyitva délelőtt 9—1-ig. Szabadalmi levéltár (Erzsébet-körút 19), nyitva délelőtt 9—1-ig. A magyar királyi központi statisztikai hivatal nyilvános könyvtára és térképgyűjteménye nyitva délelőtt 9—1-ig. Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9—12-ig. Délután 3—5-ig. Muzeyi könyvtár nyitva délelőtt 9—1. Akadémiai könyvtár zárva. Országos Képtár az Akadémiában. Nyitva délelőtt 9 órától délután 1 óráig. Deák mauzóleum a kerepesi temetőben, nyitva délután 5-ig. Állatkert nyitva egész nap.

felölt — s egy másik, hasonló mély a Keleti tenger északi része felölt van. Az idő északon, sőt szórányosan Közép-Európában is csapadékos, a hőmérséklet nyugot felől emelkedik, a kontinens keleti felén azonban még mindig a normális alatt van. Hazánkban az idő szárazabbra fordult, bár az ország északi felében — előreláthatólag csupán átmenetileg — ma reggel ismét havazik. A hőmérséklet még mindig alacsony, általában mérsékelt — helyenkint erős — fagyok voltak. Kiadás: Déli, délnyugoti szelekkel melegebb idő várható, legfeljebb az ország északi részein némi csapadék.

V i z á l l á s .

Table with columns for location (e.g., Inn, Duná, Norva, Vág, Rába, Dráva, Szamos, Kraszna, Latorca, Laborca, Ung), date (márc. 27, márc. 28), and values (e.g., 0.38, 0.45, 1.04, 1.18, 1.41, 1.50, 1.43, 1.24, 0.83, 0.98, 1.87, 1.62, 0.99, 1.18, 0.20, 0.45, 1.23, 1.35, 1.88, 1.58, 1.80, 1.59, 1.78, 0.98, 2.18, 1.53, 0.34, 0.30, 0.31, 0.41, 0.32, 0.59, 0.20, 0.30, 0.25, 0.29, 1.59, 1.00, 0.28, 0.33, 0.11, 0.05, 0.84, 0.99, 3.55, 0.49, 0.20, 0.23, 4.94, 2.36, 0.79, 0.55, 2.09, 0.51, 0.00, 0.00, 0.02, 0.10, 0.00, 0.00, 0.00, 0.00).

időjelzés.

— A m. kir. országos meteorológiai intézet jelentése. — Budapest, március 27.

Közép-Európát magas nyomású levegőréteg borítja, melynek maximuma azonban mélyen, a Földközi tengerben, Szicília fölött foglal helyet. Egy depresszió Skócia

Millió embernek a Schneider-féle Páfrány-tokocskák (Galandóc elhajtó) adták vissza teljes egészségüket. Páfrány-tokocskák nem ártanak, ha a lélegzőműködés nem zavart. SCHNEIDER JOZSEF gyógyszerésznél KESZIC, Fő-utca 5. (Bélmagyarország).

Most jelent meg! Korhadt fakesztek. Rákosi Viktor. A szabadságharcunk névtelen hőseiről szól ez a kötet, akik korhadt fakesztek által, szertességt az országban alusszák siri álmukat. Ár 1 frt 40 kr.

Elgyengült férfierő (impotentia) bármily öreg korban is csakis az orvosi világ által legújabbban olyananyira felkarolt és hatásában páratlan sikerű Electro Massage vagy Psychrophor által gyógyítható legrövidebb idő alatt biztos és állandó sikerrel. D. KAJDACSY v. cs. és kir. ezredvez. Elektrotherapiai rendelő intézetében. Budapest, V., Váci-körút 4. sz. I. em.

NINCSEN CUKORKA KÖHÖGES ÉS REKEDTSEK ELLEN. Mely olyannyira ajánlva lett az orvosoktól, mely olyannyira bevált, mely olyannyira elismertve lett, mely olyannyira be van vezetve, mely olyannyira máltatartalmu. TÖRÖK JOZSEF gyógyszerész BUDAPEST, Király-utca 12 sz.

TITKOS BETEGSÉGEKET leggyógyíthatókat és sebeket, az érfestégettséget utólag, az elgyengült férfierőt, magánseket, a bajkórú nőket, a szexuális gyengeséget, a húgyúti betegségeket, a vesztéget, a magtalan és gyökös női és férfibetegségeket gyógyít a gyógyszerésznél, biztos sikerrel, gyorsan és átmenetlen. Dr. Garai Antal orvos, sebész, szemész és szülés-tudor, volt csász. kir. oszt. főorvos. BUDAPEST, Belváros, IV. ker. Kigó-utca 1. szám, II. em. bejárati lépcsőnél.

Most jelent meg! Jukker-leány. Irta PEKÁR GYULA. Ár 1 frt 50 kr. Megrendelhető: Budapesti Napló kiadóhivatalában, Budapest, József-körút 18. szám.

Orvosi rendelő intézet súlyos krónikus betegségek gyógyítására Budapest, V., Váci-körút 18. Számos súlyos betegség, amelyek eddig legnagyobb gondot okoztak az orvosnak s amelyekben tudományának tehetetlensége zátonyra jutott, immár Dr. KOVÁCS I. egyet. orvostudor Hámopata új hámopatiás gyógymódja által eredményteljesebb kezelésként részesülhetnek. Páratlan gyógyhatásának bizonyult a Hámopatiás: Asthma, szív és gyomorbetegségeknél; közhvény, sápkórúság és hólyagbetegségeknél; súlyos idegbajok (migrán, álmatlanság, szédülés, hystéria és Neurasthenia) malacia vért és hólyagbetegségeknél. (Utóbbi betegségeket kémiai orvosságok mellőzésével, saját találmányu belégségi gyógymódjával gyógyított.) Egyetlen és legbiztosabb védelem: Szélhűtés, kezdődő vakaság és elmezavarás ellen. Rendelés naponta 9—1-ig és 3—7-ig. Levélre válaszol. — Meghívásra betegét látogat (a vidéken is). — Kívánatra költségtelenül.

Legszebb Legjobb Legolcsóbb PAPAN PAPAN PAPAN. GICHNER JANOS és TÁRSA paplan, matrac és kárpitosáru gyártók, szőnyeg, függöny. Budapest, VII. ker., Erzsébet-körút 20. szám. Árjegyzékét kívánára ingyen és bérmentve küldünk. Nem teljes árakat küldünk, vagy a pénzt visszadjuk. Férfi öltönyök és felöltők valódni angol szövetelek saját műhelyünkben elkészítve csak 30 forintért. MANDL ÉS TÁRSA férfi szabók Régi posta-utca 10. szám, félémelet. Váci-utca sarok.

Színházak, szórakozó helyek.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Kedd, 1899. évi március hó 28-án.

A házi béke.

Vigjáték 3 felvonásban. Írták Bissou S. és Leclercq A. Fordította Kürthy Emil.

Személyek:

Moreuil	Nádai F.	Suzanne	Gerő L.
Germainé	Csillag T.	Dolores	Máróthy
Brunois	Vizvári	Du Taillis	Hetőnyi
Brunoisné	Vizváriné	Denise	Groo V.
Ludovic	Zilahi	Ambroisine	Rákosi Sz.
Pironeau	Latabár	Julie	O. Kezseri I.
Muscadet	Dezso	François	Faludi

Kezdete 7 órakor.

Szerdán Bűnös szerelem. Csütörtökön Az ember tragédiája. Pénteken, szombaton zárva. Vasárnap d. u. Essex gróf. Este: Himfy dalai.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Kedd, 1899. évi március hó 28-án.

A hívős vadász.

Regényes opera 4 felvonásban. Zenéjét szerelte Weber K. Mária. Szövegét írta Kind F. Ford. Ormay. Kezdete 7 órakor.

VÁRSZÍNHÁZ.

Kedd, 1899. évi március hó 28-án.

Zárva.

VIGSZÍNHÁZ.

Kedd, 1899. évi március hó 28-án.

Helyet a nőknek.

Bolozát 3 felv. Írták Albin Valabréque és Maurice Hennequin. Fordította Huszár Vilmos.

Cascadier	Balassa	Pontgirard	Tapolezai
A neje	Hunyady	Bouquet	Gál
Renée festő	Hettyey	Courpetaux	Szerényi
André	Kalmár	Malvine	Berzetei
Camille orvos	Varsányi	Noémie	Haraszthy
Giboulet	Fenyvesi	Amélie	Molnár R.

NÉPSZÍNHÁZ.

Kedd, 1899. évi március hó 28-án.

A görög rabszolga.

Operett 3 felvonásban. Szövegét írta Owen Hall. Fordította Makai Emil és Pásztor Árpád. Zenéjét szerezte Sidney Jones.

Személyek:

Antonia	Blaha S.	Diomed	Raskó
Iris	Hegyí A.	Silvius	Lubinszky
Pomponius	Solymosi	Manlius	Ujvári
Heliodorus	Németh	Lollius	Tollagi
Aspasia	Küry K.	Curius	Kiss M.
Archias	Szirmai	Mélanopis	Csatári Zs.

Kezdete 7 órakor.

Szerdán A görög rabszolga. Csütörtökön A görög rabszolga. Pénteken, szombaton zárva. Vasárnap d. u. A tót leány. Este: Bibliás asszony.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Kedd, 1899. évi március hó 28-án.

A Gyurkovics lányok.

Életkép 4 szakaszban. Írta: Herczeg Ferenc.

Személyek:

Gyurkovicsné	Szilassy	Liza	Haller
Katinka	Róza	Klári	Váradi
Sári	Aranyossy	Radványi	Molnár
Ella	Bilkei	Gida	Rózsahegyí
Mici	Ráskai	Horkay	Vidor
Terka	Galambos	Sándorffy	Füredi

Kezdete 7 1/2 órakor.

Szerdán Egyiptom gyöngye. Csütörtökön Liliput hercegnő. Pénteken, szombaton zárva. Vasárnap d. u. A Gyurkovics-lányok. Este: Liliput hercegnő.

Somossy Mulató

Albrecht Ferenc, bérlió.

Ma kezdete fél 8 órakor.

A bécsi Raimund-színház tagjainak vendégszereplése.

A Budapesti Mentő-egyesület javára adatik:

„IM FEGEFEUER“

TOVÁBBÁ

„DIE VEREINSSCHWESTER.“

Holnap, szerdán, a bécsi Raimund-színház tagjainak második vendéglátóként adatik:

„Lente von heute.“

A Budapesti Mentő-egyesület javára adatik:

„IM FEGEFEUER“

TOVÁBBÁ

„DIE VEREINSSCHWESTER.“

Holnap, szerdán, a bécsi Raimund-színház tagjainak második vendéglátóként adatik:

„Lente von heute.“

A Budapesti Mentő-egyesület javára adatik:

„IM FEGEFEUER“

TOVÁBBÁ

„DIE VEREINSSCHWESTER.“

Holnap, szerdán, a bécsi Raimund-színház tagjainak második vendéglátóként adatik:

„Lente von heute.“

A Budapesti Mentő-egyesület javára adatik:

„IM FEGEFEUER“

Éppen most jelent meg!

Vig történetek.

Írta Mural Károly.

Ara 1 fnt 50 kr.

Megrendelhető: a BUDAPESTI NAPLÓ kiadóhivatalában, Budapest, József-körút 18. szám.

Sneidig
Egyenruhákat
készít
BLUM SÁNDOR
Budapest, IV., Váci-utca 12.

MERCUR

bank- és váltóüzlet részv. társ.
Budapest, V., Dorottya-utca 12.
300,000 korona nyerhető:

1 darab 4 százalékos Tisza-szegedi sorsjegyigényvel. Huzás 1899. április hó 1-én. Főnyer: mély 100,000 korona.	3.50
1 darab 3 százalékos Magyar Jeltárs-sorsjegyigényvel. Huzás április 25. főnyeremény 100,000 korona.	2.-
A kettő együtt csak 5 fnt.	5 fnt 50

Vidéki rendeléseknél 15 kr. portó.

FÜGÖGAK 2 fntól a nélkül, hogy a gyökereket el kellene távolítani, szájpaddal s a nélkül is (hidmunka.) Foghuzás fájdalom nélkül. (Oceain injectio.) Igen tartós fogtömés. — **Fogkoronák** gyökerekre illesztetnek, melyek a szájpaddal főlőlegessé teszik.

Fogorvos Dr. NEUFELD,
Budapest, Kossuth La os-utca 4., Dreher-palota.
Vasár- és ünnepnapokon d. u. 4-ig.

cs. és kir. szabad. **Ditrichstein-féle polskaitörzsernek** üvegenként 15, 40, 75, 150 és 3 forint. Kötőnő rovarpor sváb és oroszférgék ellen csomagonként 20, 40, 1 fnt.

Tavaszi és nyári évad 1899.
Valódi brünni szövetek

Eny 3-10 méter	2.95, 3.70, 4.80 fnt job
hosszú szelvény, elgondó tel-e férföltözetre (kabát, mellény és nadrág) ára csak	6.- és 6.90 fnt jobb } valódi 7.75 fnt finom } gyap- 8.65 fnt legfinomabb } jubdi 10.- fnt legeslegfinomabb }

Egy szelvényt szalon-öltönyhöz 10.- fnt-ért, valamint felöltő-szövetet, turistá-jelent, legfinomabb kammermunkát szállít gyári áron a legjobb hímzővel és szőlővel díszített posztó gyártással.

Siegel-Imhof Brünben.
Minta ingyen és bérmentve. Mintának megfelelő kiszolgálásról kezeskedünk.
A magánvárosok, ahol a szelvények a legolcsóbbi a fenti áron a gyár székelyén megrendeli, előnyei jelentősek.

50 év óta

Közhőgés elleni védekezés közhőgés, rekedtség, torok- és légzőszervi működési zavaráival a kltűnőnek bizonyult

EGGER-FÉLE MELLPASZTILLÁK
(1 dohoz 50 kr. és 1 fnt. Próbadohoz 25 kr.)
Bérmentesítés 20 kr. — A gyomor rendetlen működésénél radikális hatásnak bizonyultak

EGGER SZÓDAPASZTILLÁI
(1 dohoz 30 kr.) Bérmentesítés 20 kr. Mindkettőre kapható minden gyógyszertárban. Fő- és szék. raktár Magyarországon.
NÁDOR nyórsz. Budapest, Váci-körút 17.

Köhhőgés és mellbajok!

minden fajta, valamint a légző, négo és tüdőhurutos megbetegedések, nevez legy. szikmalúság, asthma, elnyákosodás, számarhurut, gőrcsős köhhőgés, ingerlő érzés a torokban, kezdődő gümőkór legyorszában és legjobban gyógyítható az évek óta legjobban elismert egyedül valódi, orvosi rendelőny után készült és orvosok által ajánlott Szt.-György-por, (egy csomag 50 kr.) és a hozzájáruló Szt.-György-hurut-por (egy dohoz 50 kr.) segítségével. Pentos orvosi utasítás mellékelve. A hatás már néhány nap után látható. Két csomagnál kevesebb nem küldetik. Postán küldve és csomagdíjjal és fuvardíjjal 20 kr-tal több (posta díj nélkül.) Valódi minőségben megrendelhető a Szt.-György-gyógyszertárban, Bécs, W/2, Wimmergasse 83.
Raktár:
Budapest, TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerárban Király-utca 12. szám.
Szíveskedjék ezen hírdelést kívánni és megörizni.

DITRICHSTEIN MŰR
Lakás- és ablaktisztítási v. padlóbeeresztési vállalat
VII., Nyár-utca 34. • Telefon 14-59. sz.

Poloskák, sváb és orosz férgék gőzzel alaposan kiirtatnak akár tapetás, akár festett lakásokban. Főraktára a Kötőnő rovarpor sváb és oroszférgék ellen csomagonként 20, 40, 1 fnt.

Olesó butor-eladás
középpénz-fizetés mellett.

2 szekrény, 2 ajtós díofa, fényezett	35 fnt
2 ágy, díofa, fényezett	24
1 éjjeli szekrény, díofa, fényezett	8
1 mosdó, 2 ajtós, díofa, fényezett	14
2 szekrény, 2 ajtós, díofa, matt	40
2 ágy, díofa, matt	40
2 éjjeli szekrény, díofa, márványtal	22
1 kredenc, 4 ajt., fülkés, faragott, fehér márvány	46
1 obédlő-diván, magas, szőnyeggel	40
1 obédlő-asztal, díofa, masszív	14
1 obédlőszék, 6-német stíl	4
1 íróasztal, 3 főkös, és állványja 2 főkös	16
1 hálószoba, főkös, faragott, fehér márv.	170
1 garnitúra crepe-vagy bourette-behuzat	60
1 garnitúra selyem-behuzat	80
1 garnitúra plüss-behuzat	95
1 salonszta	10
1 consol márványtal, 1 tükör	26

Nagy választék egyszerű, valamint legdizesebb kivitelű butorokban.

DÓSA KÁLMÁN asztalos és kárpitos
Budapest, V., Erzsébet-tér 18. szám
Sas-utca sarok, I. emelet.
Árjegyzék ingyen és bérmentve.
Csak e hó végéig.

1898. Szolnokon és Eperjesen ismét I. díjak, aranyérmek!!

KÜHNE E.
Magyarország legrégibb gazdasági gépgyára
MOSONBAN (1856)
ajánlja a bekövetkező tavaszi idényre:
Sack rendszerű acéllyal, kettős és hároms ekeit, Laacke-féle szántóföld és rét-boronait,
eredeti „Hungária Drill“ hegyes vidékre „Mosoni Drill“ kis gardáknak „Jubileum Drill“ sorvezetőgépeit leszállított áron.
Magtárszelelők, rosták, konkolyozók folyton készletben.

Uj! Kayser-féle Uj!
centrifugális
gabona osztályozó csak KÜHNE E.-nél.
BEHÁN UJ
„DIADAL“ ROSTÁJA.
Uj árjegyzék (1899) kívánatra bérmentve.
FŐRAKTÁR:
Budapest, Váci-körút 57/a sz.

A Kőbányai Királysörfőző Goliát Malátasöre
gyógyhatása mellett a legkellősebb üdítő ital.
Ajánlások: Dr. Korányi, Dr. Kéty Budapesti, — és Dr. Benedikt bécsi egyetemi tanár uraktól.

Az orvosi tudomány legújabb vívmányainak legteljesebb nyújtóeszközzel van felszerelve
Dr. Palócz
v. közbart orvos, k. egészségügyi tanár intézet
Budapest, IX., Várház-körút 7. sz.
Rendelés 10-12 és 3-5 óráig.
Díjazás megsértelt. Prospektus ingyen.

Használhatók bármely évszakban:

- Vilamos fénnyűrdők (izzasztók és némozogások).
- Vibrációs massage. 3. Termomassage.
- Elektromassage.
- Testgyógyászat.
- Vizkúra, Psychrophor.
- Gyógymechanika (Frenkel és Zander rendszer).
- Nap-, lég- és homokfürdők (nyáron).
- Megfelelő diéta meghatározás.

Egyik sem ártalmas, nincs rossz utóhatás. Nélkülöl a kiszolgálás. Kihűltései osztályok (idegeneknél) gondoskodnak olyan helyről, ahol a megszabott órarendet pontosan betartják.

Ezen tökéletes berendezés, a lelkiismeretes, gondos és egyéni (a beteg természeténél meg) gyógykezelés magyarázatát meg ama kitűnő eredményeket (a meggyógyultak hitelsei és a legújabb betegségek) is, különösen az influenza, chikungungu, ruma, ischia, neuralgia, kőbányai, gyomor- és nem bajok, varázsgyógyászat, bőr-, lég- és női betegségek gyógyításánál biztosan elírunk.

Népszerű orvosi tanácsok.
„Az egészség megóvása és a betegségek gyógyítása“
Írta: dr. Palócz Ignác.
Kapható a szerzőnél. — Ára 3 korona.

